

משניות סדר נשים

על פי מהדורת הרב דוד אלטאראס ז"ל
שהודפס בשנת ה'תק"ע בעיר פיסא

פה ירושלים יע"א
שנת שלום בין איש לאשתו לפ"ק

הוצאת חטף-סגול
2024

הובא לדפוס באמצעות $\text{\LaTeX}$ ע"י שמעון מונטגיו

תפלת ר' נחוניא בן הקנה שחייב לאומרה כל הנכנס לבית המדרש ללמוד
יהי רצון מלפניך יי אלהי שלא יאָרע דבר תקלה על ידי ולא אכָּשֶׁל
בדבר הלכה וישמחו בי חבירי ולא אומר על טהור טמא ולא על
טמא טהור ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר ולא יפְּשֶׁלוּ חבירי
בדבר הלכה ואשמח בהם:

והאר"י צוק"ל היה אומר אחר תפלה זו שני פסוקים אלו

כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:
גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך:

קודם הלימוד

כתוב בספר תוצאות חיים כשפותח הספר ללמוד בו יאמר

הנני רוצה ללמוד כְּדִי שִׁבְיָאֲנִי תִלְמוּד זֶה לִידי מַעֲשֶׂה וְלִידי מִדּוֹת
יִשְׂרָאֵל וְלִידי יְדִיעַת הַתּוֹרָה וְהִרְיֵנִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יְחִיד קְדוֹשׁ בְּרִיךְ
הוא וְשִׁבְיָנִיתִי בְּדַחֲלִי וְרַחֲמֵינוּ יְהִי נֹעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה
יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

משניות סדר נשים

יש בו ז' מסכתות וזהו סדורן

א יבמות טז פרקים ב כתובות יג פרקים ג קדושין
יד פרקים ד גיטין ט פרקים ה סוטה ט פרקים ו נדרים
ז נזיר ט פרקים ז הכל ע"א פרקים:

אבל כפי סדר תוספת יום טוב כך הוא

יבמות כתובות נדרים נזיר סוטה גיטין קדושין

אבל הר"ם סידר גיטין אחר נזיר

ואלו ואלו דברי אלהים חיים:

מסכת יבמות

יום יוד

פרק א

חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן וצרות צרותיהן
מן החליצה ומן היבום עד סוף העולם ואלו הן
בתו ובת בתו ובת בנו בת אשתו ובת בנה ובת בתה
חמותו ואם חמותו ואם חמיו אחותו מאמו ואחות
אמו ואחות אשתו ואשת אחיו מאמו ואשת אחיו שלא
היה בעולמו וכלתו הרי אלו פוטרות צרותיהן וצרות
צרותיהן מן החליצה ומן היבום עד סוף העולם וכלן
אם מתו או מאנו או נתגרשו או שנמצאו אילוניות
צרותיהן מתרות ואי אתה יכול לומר בחמותו (ובאם
חמותו) ובאם חמיו שנמצאו אילוניות או שמאנו:

ב כיצד פוטרות צרותיהן היתה בתו או אחת מכל
העריות האלו נשואה לאחיו ולו אשה אחרת ומת
כשם שבתו פטורה כך צרתה פטורה הלכה צרת בתו
ונשאת לאחיו השני ולו אשה אחרת ומת כשם שצרת
בתו פטורה כך צרת צרתה פטורה אפילו הן מאה
כיצד אם מתו צרותיהן מתרות היתה בתו או אחת מכל
העריות האלו נשואה לאחיו ולו אשה אחרת מתה
בתו או נתגרשה ואחר כך מת אחיו צרתה מתרת וכל
היכולה למאן ולא מיאנה צרתה חולצת ולא מתיבמת:

^א שש עריות חמורות מאלו. מפני שנשואות לאחרים צרותיהן מתרות. אמו. ואשת אביו. ואחות אביו. אחותו מאביו. ואשת אחי אביו. ואשת אחיו מאביו:

^ד בית שמאי מתירין הצרות לאחים. ובית הלל אוסרין. חלצו. בית שמאי פוסלין מן הכהנה. ובית הלל מכשירין. נתיבמו בית שמאי מכשירין. ובית הלל פוסלין. אף על פי שאלו (אוסרין ואלו מתירין. אלו) פוסלין ואלו מכשירין. לא נמנעו בית שמאי מלשא נשים מבית הלל. ולא בית הלל מבית שמאי. כל הטהרות והטמאות שהיו אלו מטהרין ואלו מטמאין. לא נמנעו עושין טהרות. אלו על גבי אלו:

פרק ב

כיצד אשת אחיו שלא היה בעולמו. שני אחים ומת אחד מהם. ונולד להם אח. ואחר כך יבם השני את אשת אחיו ומת. הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו. והשניה משום צרתה. עשה בה מאמר ומת. שניה חולצת ולא מתבטלת:

^ב שני אחים ומת אחד מהן. ויבם השני את אשת אחיו. ואחר כך נולד להן אח ומת. הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו. והשניה משום צרתה. עשה בה מאמר ומת. השניה חולצת ולא מתבטלת. רבי

שמעון אומר מיבם לאיזו מהן שירצה. או חולץ לאיזו
מהן שירצה:

א כלל אמרו ביבמה. כל שהיא אסורה אסור ערוה
לא חולצת ולא מתיבמת. (אסורה) אסור מצוה ואסור
קדושה. חולצת ולא מתיבמת. אחותה שהיא יבמתה.
חולצת או מתיבמת:

ד אסור מצוה שניות מדברי סופרים. אסור קדושה
אלמנה לכהן גדול. גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת
ונתינה לישראל. ובת ישראל לנתין וממזר:

ה מי שיש לו אח מכל מקום. זקק את אשת אחיו
ליבום. ואחיו לכל דבר. חוץ ממי שיש לו מן השפחה
ומן הנכרית. מי שיש לו בן מכל מקום. פוטר אשת אביו
מן היבום. וחייב על מכתו ועל קללתו. ובנו לכל דבר.
חוץ ממי שיש לו מן השפחה ומן הנכרית:

ו מי שקדש אחת משתי אחיות. ואינו יודע איזה מהן
קדש. נותן גט לזו וגט לזו. מת ולו אח אחד. חולץ
לשתייהן. היו לו שנים. אחד חולץ ואחד מיבם. קדמו
וכנסו. אין מוציאין מידם:

ז שנים שקדשו שתי אחיות. זה אינו יודע איזו קדש.
וזה אינו יודע איזו קדש. זה נותן שני גטין. וזה נותן שני
גטין. מתו. לזה אח ולזה אח. זה חולץ לשתייהן. וזה חולץ

לשתייהן. לזה אחד. ולזה שנים. היחיד חולץ לשתייהן. והשנים אחד חולץ. ואחד מיבם. קדמו וכנסו. אין מוציאין מידם. לזה שנים ולזה שנים. אחיו של זה חולץ לאחת. ואחיו של זה חולץ לאחת. אחיו של זה מיבם חלוצתו של זה. ואחיו של זה מיבם חלוצתו של זה. קדמו שנים וחלצו. לא ייבמו השנים. אלא אחד חולץ ואחד מיבם. קדמו וכנסו. אין מוציאין מידם:

ח מצוה בגדול ליבם. ואם קדם הקטן זכה. הנטען על השפחה ונשתחררה. או על הנכרית ונתגירה. הרי זה לא יכנס. ואם כנס אין מוציאין מידו. הנטען על אשת איש. והוציאה מתחת ידו. אף על פי שכנס יוציא:

ט המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב ובפני נחתם. לא ישא את אשתו. מת. הרגתיו. הרגנהו. לא ישא את אשתו. רבי יהודה אומר הרגתיו. לא תנשא אשתו. הרגנהו. תנשא אשתו:

י החכם שאסר את האשה בנדר על בעלה. הרי זה לא ישאנה. מאנה. או שחלצה בפניו. ישאנה. מפני שהוא בית דין. וכלם שהיו להם נשים ומתו. מותרות לנשא להם. וכלן שנשארו לאחרים ונתגרשו. או שנתאלמנו. מותרות לנשא להן. וכלן מותרות לבניהם. או לאחיהם:

פרק ג

אֲרֻבָּעָה אַחִין שְׁנַיִם מֵהֶן נָשׂוּאִים שְׁתֵּי אָחִיוֹת וּמָתוּ
הַנָּשׂוּאִים אֶת הָאָחִיוֹת הָרִי אֵלָיו חֹלְצוֹת וְלֹא
מִתִּיבָמוֹת וְאִם קָדְמוּ וַכִּנְסוּ יוֹצִיאוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יְקִימוּ וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים יוֹצִיאוּ:

ב הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה עַל אֶחָד אֲסוּר עֲרוּהָ אֲסוּר
בָּהּ וּמוֹתֵר בְּאַחֹתָהּ וְהַשְׁנִי אֲסוּר בְּשִׁתִּיהֶן אֲסוּר מִצּוּהָ
וְאֲסוּר קְדוּשָׁה חֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמָה:

ג הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה עַל זֶה אֲסוּר עֲרוּהָ וְהַשְׁנִיָּה
אֲסוּרָה עַל זֶה אֲסוּר עֲרוּהָ הָאֲסוּרָה לָזֶה מִתֵּרָת לָזֶה
וְהָאֲסוּרָה לָזֶה מִתֵּרָת לָזֶה וְזוֹ הִיא שְׁאֵמְרוּ אַחֲוֹתָהּ
כְּשֶׁהִיא יִבְמָתָהּ אוֹ חֹלְצָת אוֹ מִתִּיבָמָה:

ד שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם מֵהֶן נָשׂוּאִין שְׁתֵּי אָחִיוֹת אוֹ אִשָּׁה
וּבִתָּהּ אוֹ אִשָּׁה וּבֵת בִּתְּהָּ אוֹ אִשָּׁה וּבֵת בְּנֵהּ הָרִי אֵלָיו
חֹלְצוֹת וְלֹא מִתִּיבָמוֹת וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר הָיְתָה אַחַת
מֵהֶן אֲסוּרָה עָלָיו אֲסוּר עֲרוּהָ אֲסוּר בָּהּ וּמוֹתֵר בְּאַחֹתָהּ
אֲסוּר מִצּוּהָ אוֹ אֲסוּר קְדוּשָׁה חֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמָה:

ה שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם (מֵהֶן) נָשׂוּאִים שְׁתֵּי אָחִיוֹת וְאֶחָד
מִפְנֵה מֵת אֶחָד מִבְּעָלֵי אָחִיוֹת וְעָשָׂה (בָּהּ) מִפְנֵה מֵאֲמֵר
וְאַחַר כֵּךְ מֵת אָחִיו הַשְׁנִי בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֲשֶׁתּוֹ עָמּוּ
וְהִלָּה תִצָּא מִשּׁוּם אַחֲוֹת אִשָּׁה וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מוֹצִיא

אֶת אִשְׁתּוֹ בָּגַט וּבַחֲלִיצָה. וְאִשְׁתּוֹ אָחִיו בַּחֲלִיצָה. זֶה הִיא
שֶׁאָמְרוּ אוֹי לוֹ עַל אִשְׁתּוֹ. וְאוֹי לוֹ עַל אִשְׁתּוֹ אָחִיו:

י שְׁלֹשָׁה אַחִים. שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אַחִיוֹת. וְאֶחָד נְשׂוּי
נְכָרִית. מֵת אֶחָד מִבְּעָלֵי אַחִיוֹת. וְכֵּן נְשׂוּי נְכָרִית אֶת
אִשְׁתּוֹ וּמֵת. הָרֵאשׁוֹנָה יוֹצֵאָה מְשׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה. וּשְׁנִיָּה
מְשׁוּם צָרְתָּהּ. עָשָׂה בָּהּ מֵאָמֵר וּמֵת. נְכָרִית חוֹלֶצֶת וְלֹא
מִתִּיבָמֶת. שְׁלֹשָׁה אַחִים. שְׁנַיִם מֵהֶם נְשׂוּאִים שְׁתֵּי אַחִיוֹת.
וְאֶחָד נְשׂוּי נְכָרִית. מֵת הַנְּשׂוּי נְכָרִית. וְכֵּן אֶחָד מִבְּעָלֵי
אַחִיוֹת אֶת אִשְׁתּוֹ. וּמֵת. הָרֵאשׁוֹנָה יוֹצֵאָה מְשׁוּם אַחוֹת
אִשָּׁה. וּשְׁנִיָּה מְשׁוּם צָרְתָּהּ. עָשָׂה בָּהּ מֵאָמֵר וּמֵת. נְכָרִית
חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתִּיבָמֶת:

י שְׁלֹשָׁה אַחִים. שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִים שְׁתֵּי אַחִיוֹת. וְאֶחָד
נְשׂוּי נְכָרִית. מֵת אֶחָד מִבְּעָלֵי אַחִיוֹת. וְכֵּן נְשׂוּי נְכָרִית
אֶת אִשְׁתּוֹ. וּמֵתָה אִשְׁתּוֹ שֶׁל שְׁנִי. וְאַחֵר כֶּךָ מֵת נְשׂוּי
נְכָרִית. הָרִי זֶה אֶסּוּרָה עָלָיו עוֹלָמִית. הוֹאִיל וְנֶאֱסָרָה עָלָיו
שָׁעָה אַחַת. שְׁלֹשָׁה אַחִים. שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אַחִיוֹת.
וְאֶחָד נְשׂוּי נְכָרִית. גֵּרַשׁ אֶחָד מִבְּעָלֵי אַחִיוֹת אֶת אִשְׁתּוֹ.
וּמֵת נְשׂוּי נְכָרִית. וְכֵּן גֵּרַשׁ וּמֵת. זֶה הִיא שֶׁאָמְרוּ.
וְכָלֵן שְׁמֵתוֹ. אוֹ נִתְּגַרְשׁוּ. צְרוּתֵיהֶן מִתְּרוֹת:

ה וְכָלֵן שֶׁהָיוּ בָּהֶן קְדוּשִׁין. אוֹ גִירוּשִׁין בְּסִפְקָ. הָרִי אֵלּוּ
(צְרוֹת) חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתִּיבָמוֹת. בִּיצֵד סִפְקָ קְדוּשִׁין. זֶרֶק
לָהּ קְדוּשִׁין. סִפְקָ קָרוֹב לוֹ. סִפְקָ קָרוֹב לָהּ. זֶהוּ סִפְקָ

קדושינן. ספק גירושין. כתב בכתב ידו. ואין עליו עדים.
יש עליו עדים ואין בו זמן. יש בו זמן ואין בו אלא עד
אחד. זהו ספק גירושין:

ט שלשה אחין נשואין שלש נכריות. ומת אחד מהן.
ועשה בה השני מאמר ומת. הרי אלו חולצות ולא
מתבמות. שנאמר ומת אחד מהם. יבמה יבא עליה.
שעליה זקת יבם אחד. ולא שעליה זקת שני יבמין. רבי
שמעון אומר מיבם לאי זו שירצה. וחולץ לשניה. שני
אחין נשואים לשתי אחיות. ומת אחד מהן. ואחר כך
מתה אשתו של שני. הרי זו אסורה עליו עולמית. הואיל
ונאסרה עליו שעה אחת:

י שנים שקדשו שתי נשים. ובשעת כניסתן לחפה.
החליפו את של זה לזה. ואת של זה לזה. הרי אלו חייבין
משום אשת איש. ואם היו אחים. משום אשת אח. ואם
היו אחיות. משום אשה אל אחותה. ואם היו נדות. משום
נדה. ומפרישין אותן שלשה חדשים. שמא מעברות הן.
ואם היו קטנות שאינן ראויות לילד. מחזירין אותן מיד.
ואם היו כהנות. נפסלו מן התרומה:

פרק ד

הַחֹלֵץ לִיבְמִתּוֹ וְנִמְצְאָת מְעַבְרַת וַיִּלְדָּהּ בְּזִמְן שֶׁהוּלָד
 שֶׁל קִימָא הוּא מוֹתֵר בְּקִרְבּוּתֶיהָ וְהִיא מוֹתֵרַת
 בְּקִרְבּוּיָהּ וְלֹא פָסְלָה מִן הַכְּהוֹנָה אֵין הוּלָד שֶׁל קִימָא
 הוּא אֲסוּר בְּקִרְבּוּתֶיהָ וְהִיא אֲסוּרָה בְּקִרְבּוּיָהּ וּפְסָלָה מִן
 הַכְּהוֹנָה:

^ב הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ וְנִמְצְאָת מְעַבְרַת וַיִּלְדָּהּ בְּזִמְן שֶׁהוּלָד
 שֶׁל קִימָא יוֹצִיא וְחִיבִין בְּקִרְבָּן וְאִם אֵין הוּלָד שֶׁל קִימָא
 יִקְיִים סָפֵק בֶּן תִּשְׁעָה לְרֵאשׁוֹן סָפֵק בֶּן שִׁבְעָה לְאַחֲרוֹן
 יוֹצִיא וְהוּלָד כָּשֶׁר וְחִיבִין בְּאֶשֶׁם תְּלוּי:

^ג שׁוֹמֵרֶת יָבֵם שֶׁנִּפְּלוּ לָהּ נְכָסִים מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית
 הַלֵּל שֶׁמּוֹכְרֶת וְנוֹתֶנֶת וְקִיִּים מֵתָהּ מֵה יַעֲשׂוּ בְּכַתּוּבָתָהּ
 וּבְנְכָסִים הַנִּכְנָסִים וְיוֹצֵאִין עִמָּהּ בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
 יִחְלֻקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים
 נְכָסִים בְּחִזְקָתָן כְּתוּבָה בְּחִזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל נְכָסִים
 הַנִּכְנָסִים וְיוֹצֵאִים עִמָּהּ בְּחִזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאָב:

^ד כְּנֶסֶה הָרִי הִיא כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר וּבִלְבָד שֶׁתִּהְיֶה
 כְּתוּבָתָהּ עַל נְכָסֵי הָרֵאשׁוֹן:

^ה מִצּוּהַ בְּגִדוֹל לִיָּבֵם לֹא רָצָה מְהֻלְכִין עַל כָּל הָאֲחִים לֹא
 רָצוּ חוֹזְרִין אֶצֶל גְּדוֹל וְאוֹמְרִים לוֹ עָלֶיךָ מִצּוּהַ אוֹ חֲלוּץ
 אוֹ יָבֵם:

י תִּלָּה בִּקְטָן עַד שִׁיגְדִילִי אוֹ בְּגָדוֹל עַד שְׂיָבֵא מִמְּדִינַת
הַיָּם אוֹ בַּחֲרֹשׁ אוֹ בַּשּׁוֹטָה אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ אֶלָּא אוֹמְרִים
לוֹ עָלֶיךָ מִצָּוָה אוֹ חֲלוּץ אוֹ יָבֵם:

י החולץ ליבמתו הרי הוא כְּאֶחָד מִן הָאֲחִים לְנִחְלָה.
וְאִם יֵשׁ שָׁם אָבִי הַנִּכְסִים שֶׁל אָבִי הַכּוֹנֵס אֶת יִבְמָתוֹ זָכָה
בְּנִכְסִים שֶׁל אָחִיו רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ אִם
יֵשׁ שָׁם אָבִי הַנִּכְסִים שֶׁל אָבִי הַחֹלֵץ לִיבְמָתוֹ הוּא אֲסוּר
בְּקִרְוֹבוּתֶיהָ וְהִיא אֲסוּרָה בְּקִרְוֹבָיו הוּא אֲסוּר בְּאִמָּה
וּבְאִם אִמָּה וּבְאִם אֲבִיהָ וּבְבִתָּהּ וּבְבִת בִּתָּהּ וּבְבִת
בְּנָהּ וּבְאֲחֻתָּהּ בְּזִמְן שֶׁהִיא קַיָּמָה וְהָאֲחִים מוֹתְרִין
וְהִיא אֲסוּרָה בְּאֲבִיו וּבְאֲבִי אֲבִיו (וּבְאֲבִי אִמּוֹ) וּבְבָנָיו
וּבְבִתּוֹ בָּנָיו בְּאֲחִיו וּבְבִתּוֹ אֲחִיו מוֹתֵר אָדָם בְּקִרְוֹבַת צֶרֶת
חֲלוּצָתוֹ וְאֲסוּר בְּצֶרֶת קִרְוֹבַת חֲלוּצָתוֹ:

י החולץ ליבמתו וְנָשָׂא אָחִיו אֶת אֲחֻתָּהּ וּמָתָה חֹלָצָה
וְלֹא מִתִּיבָמָה וְכֵן הַמְּגֵרֶשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְנָשָׂא אָחִיו אֶת
אֲחֻתָּהּ וּמָתָה הִרִי זֶה פְּטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיָּבוּם:

י שוֹמְרֵת יָבֵם שֶׁקִּדַּשׁ אָחִיו אֶת אֲחֻתָּהּ מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה
(בֶּן בִּתְרָא) אָמְרוּ אוֹמְרִים לוֹ הִמָּתֵן עַד שִׁיעֲשֶׂה אָחִיד
הַגָּדוֹל מַעֲשֶׂה חֲלָץ לָהּ אָחִיו אוֹ כִּנְסָהּ יִכְנוֹס אֶת אִשְׁתּוֹ
מִתָּה הַיָּבָמָה יִכְנוֹס אֶת אִשְׁתּוֹ מִתּוֹ יָבֵם יוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ
בְּגֵט וְאִשְׁתּוֹ אָחִיו בְּחֲלִיצָה:

י' הַיָּבָמָה לֹא תַחְלוֹץ וְלֹא תִתֵּיבֵם. עַד שֶׁיְהִיוּ לָהּ שְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים. וְכֵן שָׂאָר כָּל הַנָּשִׁים. לֹא יִתְאַרְסוּ וְלֹא יִנָּשְׂאוּ.
עַד שֶׁיְהִיוּ לָהֶן שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. אֶחָד בְּתוּלוֹת וְאֶחָד
בְּעוּלוֹת. אֶחָד גְּרוּשׁוֹת וְאֶחָד אֱלֻמָּנוֹת. אֶחָד נִשְׁוֹאוֹת
וְאֶחָד אָרוּסוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַנִּשְׁוֹאוֹת יִתְאַרְסוּ.
וְהָאָרוּסוֹת יִנָּשְׂאוּ. חוּץ מִן הָאָרוּסוֹת שֶׁבִּיהוּדָה. מִפְּנֵי
שֶׁלְבוּ גַם בָּהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כָּל הַנָּשִׁים יִתְאַרְסוּ. חוּץ
מִן הָאֱלֻמָּנָה. מִפְּנֵי הָאֵבּוֹל:

י"א אַרְבָּעָה אַחִים נִשְׁוֹאִים אַרְבַּע נָשִׁים וּמָתוּ. אִם רָצָה
הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶם לִיבֵם אֶת כָּלָן. הָרְשׁוֹת בִּידּוֹ. מִי שֶׁהָיָה
נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָתָהּ. בִּיאָתָהּ אוֹ חֲלִיצָתָהּ שֶׁל אַחַת מֵהֶן.
פּוֹטֵרֶת צָרָתָהּ. הָיָתָה אַחַת כְּשָׂרָה וְאַחַת פְּסוּלָה. אִם הָיָה
חוֹלֵץ חוֹלֵץ לַפְּסוּלָה. וְאִם הָיָה מִיָּבֵם מִיָּבֵם לַכְּשָׂרָה:

י"ב הַמַּחְזִיר גְּרוּשָׁתוֹ. וְהַנּוֹשֵׂא תְלוּצָתוֹ. וְהַנּוֹשֵׂא קְרוֹבָת
תְלוּצָתוֹ. יוֹצִיא וְהוֹלֵד מִמָּזֵר. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֻכְמִים
אוֹמְרִים אֵין הוֹלֵד מִמָּזֵר. וּמוֹדִים בְּנוֹשֵׂא קְרוֹבָת גְּרוּשָׁתוֹ.
שֶׁהוֹלֵד מִמָּזֵר:

י"ג אִיזְהוּ מִמָּזֵר. כָּל שָׂאָר בֶּשֶׁר שֶׁהוּא בְּלֹא יָבִיא. דְּבָרֵי
רַבִּי עֲקִיבָא. שֶׁמַּעֲזֵן הַתִּימָנִי אוֹמֵר כָּל שְׁחִיבִין עָלָיו כֶּרֶת
בְּיָדֵי שְׂמִים. וְהִלָּכָה כַּדְּבָרִיו. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר כָּל שְׁחִיבִין
עָלָיו מִיתֵת בֵּית דִּין. אָמַר רַבִּי שֶׁמַּעֲזֵן בֶּן עֲזָאִי מַצְאֵתִי
מִגֻּלַּת יוֹחָסִין בִּירוּשָׁלַיִם. וְכָתוּב בָּהּ. אִישׁ פְּלוֹנִי מִמָּזֵר

מאשת איש. לקיים דברי רבי יהושע. אשתו שמטה מותר
 באחותה. גרשה ומטה מותר באחותה. נשאת לאחר
 ומטה מותר באחותה. יבמתו שמטה מותר באחותה.
 חלץ לה ומטה מותר באחותה. נשאת לאחר ומטה
 מותר באחותה:

פרק ה

רבן גמליאל אומר אין גט אחר גט. ולא מאמר אחר
 מאמר. ולא בעילה אחר בעילה. ולא חליצה אחר
 חליצה. וחכמים אומרים יש גט אחר גט. ויש מאמר אחר
 מאמר. אבל לא אחר בעילה. ולא אחר חליצה. כלום:

^א כיצד. עשה מאמר ביבמתו. ונתן לה גט. צריכה הימנו
 חליצה. עשה מאמר וחלץ. צריכה הימנו גט. עשה מאמר
 ובעל. הרי זו כמצותה:

^א נתן גט ועשה מאמר. צריכה גט וחליצה. נתן גט ובעל.
 צריכה גט וחליצה. נתן גט וחלץ. אין אחר חליצה כלום.
 חלץ ועשה מאמר. נתן גט ובעל. או בעל ועשה מאמר.
 נתן גט וחלץ. אין אחר חליצה כלום. אחד יבמה אחת
 ליבם אחד. ואחד שתי יבמות ליבם אחד:

^ד כיצד. עשה מאמר בזו ומאמר בזו. צריכות שני גיטין
 וחליצה. מאמר בזו וגט בזו. צריכה גט וחליצה. מאמר
 בזו ובעל את זו. צריכות שני גיטין וחליצה. מאמר בזו

וְחָלֵץ לְזוֹ. הָרֵאשׁוֹנָה צָרִיכָה גֵט. גֵּט לְזוֹ וְגֵט לְזוֹ. צָרִיכוֹת
הֵימָּנוּ חֲלִיצָה. גֵּט לְזוֹ. וּבָעַל אֶת זוֹ. צָרִיכָה גֵט וְחֲלִיצָה. גֵּט
לְזוֹ וּמֵאֲמָר לְזוֹ. צָרִיכָה גֵט וְחֲלִיצָה. גֵּט לְזוֹ וְחָלֵץ לְזוֹ. אֵין
אַחֵר חֲלִיצָה כָּלוּם:

ה' חָלֵץ וְחָלֵץ אִו חָלֵץ וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וּבָעַל. אִו
בָּעַל וּבָעַל. אִו בָּעַל וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וְחָלֵץ. אֵין אַחֵר
חֲלִיצָה כָּלוּם. בֵּין יָבֵם אֶחָד לְשֵׁתִי יְבָמוֹת. בֵּין שְׁנֵי יְבָמִין
לִיְבָמָה אֶחָת:

י' חָלֵץ וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וּבָעַל אִו בָּעַל וְעָשָׂה מֵאֲמָר.
וְנָתַן גֵּט וְחָלֵץ. אֵין אַחֵר חֲלִיצָה כָּלוּם. בֵּין בִּתְחִילָה.
בֵּין בְּאַמְצַע. בֵּין בְּסוֹף. וְהַבְעִילָה בְּזִמָּן שֶׁהִיא בִּתְחִילָה
אֵין אַחֲרֶיהָ כָּלוּם. בְּאַמְצַע וּבְסוֹף יֵשׁ אַחֲרֶיהָ כָּלוּם. רַבִּי
נְחֻמִּיאַ אֹמֵר אַחַת בְּעִילָה וְאַחַת חֲלִיצָה. בֵּין בִּתְחִילָה בֵּין
בְּאַמְצַע בֵּין בְּסוֹף. אֵין אַחֲרֶיהָ כָּלוּם:

פרק ו

הָבֵא עַל יְבִמְתּוֹ. בֵּין בְּשׁוּגֵג. בֵּין בְּמִזִּיד. בֵּין בְּאִנּוּס. בֵּין
 בְּרִצּוֹן. אֲפִילוּ הוּא שׁוּגֵג וְהִיא מְזִידָה. הוּא מְזִיד
 וְהִיא שׁוּגֵגָת. הוּא אִנּוּס וְהִיא לֹא אִנּוּסָה. הִיא אִנּוּסָה
 וְהוּא לֹא אִנּוּס. אֶחָד הַמַּעֲרָה וְאֶחָד הַגּוֹמֵר. קָנָה. וְלֹא
 חָלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה:

ב וְכֵן הָבֵא עַל אַחַת מִכָּל הָעֲרִיּוֹת שֶׁבַתּוֹרָה. אוֹ פְּסוּלוֹת.
 כְּגוֹן אֱלֻמָּנָה לְכַהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדִּיּוֹט.
 מִמְּזֻרָּת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל. בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמִמְזֵר וּלְנִתְּנִין.
 פְּסָלָה. וְלֹא חָלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה:

ג אֱלֻמָּנָה לְכַהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדִּיּוֹט. מִן
 הָאֲרוּסִין. לֹא יֵאָכְלוּ בְּתֵרוּמָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 מְכַשִּׁירִין. נִתְאַרְמְלוּ אוֹ נִתְגַּרְשוּ מִן הַנְּשׂוּאִין פְּסוּלוֹת. מִן
 הָאֲרוּסִין כְּשֵׁרוֹת:

ד כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא יֵשֵׂא אֱלֻמָּנָה. בֵּין אֱלֻמָּנָה מִן הָאֲרוּסִין.
 בֵּין אֱלֻמָּנָה מִן הַנְּשׂוּאִין. וְלֹא יֵשֵׂא אֶת הַבּוֹגֶרֶת. רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְכַשִּׁירִין בְּבוֹגֶרֶת. וְלֹא יֵשֵׂא אֶת
 מִכַּת עֵץ. אִרְסָה אֶת הָאֱלֻמָּנָה וְנִתְמַנָּה לְהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל
 יִכְנוּס. וּמַעֲשֵׂה בִיהוּשָׁע בֶּן גִּמְלָא. שֶׁקִּדַּשׁ אֶת מִרְתָּא בֵּת
 בִּיתוֹס. וּמִנָּהוּ הַמֶּלֶךְ לְהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל וּכְנִסָּה. שׁוֹמֵרֶת יָבָם
 שֶׁנִּפְלָה לַפְּנֵי כֹהֵן הַדִּיּוֹט. וְנִתְמַנָּה לְהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל אִף עַל

פִּי שֶׁעָשָׂה בָּהּ מֵאֹמֶר הָרִי זֶה לֹא יִכְנוּס. כֹּהֵן גָּדוֹל שָׁמַת
אָחִיו. חוֹלֵץ וְלֹא מִיָּבָם:

ה' כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא יִשָּׂא אִילּוּנִית. אֶלָּא אִם בֶּן יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה
וּבָנִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף עַל פִּי שֵׁישׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים.
לֹא יִשָּׂא אִילּוּנִית. שֶׁהִיא זֹנָה הָאֻמּוּרָה בַּתּוֹרָה. וְחֻכָּמִים
אוֹמְרִים אֵין זֹנָה אֶלָּא גִיּוֹרֶת וּמִשְׁחָרְרֶת. וְשֹׁנְבַעְלָה
בְּעִילַת זָנוֹת:

י' לֹא יִבְטֹל אָדָם מִפְרִיָּה וְרִבְיָה. אֶלָּא אִם בֶּן יֵשׁ לוֹ בָּנִים.
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים שְׁנֵי זָכָרִים. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים זָכָר
וְנִקְבָּה. שֶׁנֶּאֱמַר זָכָר וְנִקְבָּה בְּרֵאִם. נָשָׂא אִשָּׁה וְשָׁהָה
עִמָּה עֶשֶׂר שָׁנִים וְלֹא יִלְדָּה. אֵינוֹ רִשָּׁאִי לְבָטֹל. גִּרְשָׁה
מוֹתֶרֶת לְנִשְׂא לְאַחֵר. וְרִשָּׁאִי הַשְּׁנִי לְשִׁהוּת עִמָּה עֶשֶׂר
שָׁנִים. וְאִם הִפִּילָה מִזֶּנֶה מִשְׁעָה שֶׁהִפִּילָה. הָאִישׁ מַצֵּנָה
עַל פְּרִיָּה וְרִבְיָה אָבֵל לֹא הָאִשָּׁה. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא
אוֹמֵר עַל שְׁנֵיהֶם הוּא אוֹמֵר. וַיִּבְרַךְ אוֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
לָהֶם אֱלֹהִים פָּרוּ וּרְבוּ:

פרק ז

אֶלְמָנָה לִכְהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לִכְהֵן הַדְּיוּט.
הַכְּנִיסָה לוֹ עֲבָדֵי מְלוֹג וְעֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. עֲבָדֵי
מְלוֹג לֹא יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה. עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל יֹאכְלוּ. וְאֵלוֹ
הֵן עֲבָדֵי מְלוֹג. אִם מֵתוּ מֵתוֹ לָהּ. וְאִם הֻתְּרוּ הֻתְּרוּ
לָהּ. אִף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיִּיב בְּמִזְוֹנוֹתֶיךָ. הֲרִי אֵלֶיךָ לֹא יֹאכְלוּ
בִּתְרוּמָה. וְאֵלוֹ הֵן עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. אִם מֵתוּ מֵתוֹ לוֹ. וְאִם
הֻתְּרוּ הֻתְּרוּ לוֹ. הוּאֵל וְהוּא חַיִּיב בְּאַחֲרֵיּוֹתֶיךָ. הֲרִי אֵלֶיךָ
יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה:

בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאֲתָ לִכְהֵן. וְהַכְּנִיסָה לוֹ עֲבָדִים. בֵּין עֲבָדֵי
מְלוֹג. בֵּין עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. הֲרִי אֵלֶיךָ יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה. וּבֵת
כֹּהֵן שֶׁנִּשְׁאֲתָ לְיִשְׂרָאֵל. וְהַכְּנִיסָה לוֹ בֵּין עֲבָדֵי מְלוֹג. בֵּין
עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. הֲרִי אֵלֶיךָ לֹא יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה:

גַּ בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאֲתָ לִכְהֵן. וּמֵתָ וְהִנִּיחָהּ מְעַבְּרָתָ. לֹא
יֹאכְלוּ עֲבָדֶיהָ בִּתְרוּמָה מִפְּנֵי חִלְקוֹ שֶׁל עֶבֶר. שֶׁהָעֶבֶר
פּוֹסֵל וְאֵינוֹ מֹאכִיל. דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמְרוּ לוֹ מֵאַחֵר
שֶׁהִעֲדָתָ לָנוּ עַל בַּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן. אִף בַּת כֹּהֵן לִכְהֵן.
וּמֵתָ וְהִנִּיחָהּ מְעַבְּרָתָ. לֹא יֹאכְלוּ עֲבָדֶיהָ בִּתְרוּמָה מִפְּנֵי
חִלְקוֹ שֶׁל עֶבֶר:

דַּ הָעֶבֶר. וְהַיֵּבֶם. וְהָאֲרוּסִין. וְהַחֲרָשִׁים. וּבֶן תִּשְׁעֵי שָׁנִים וַיּוֹם
אֶחָד. פּוֹסֵלִין וְלֹא מֹאכִילִין. סָפֵק שֶׁהוּא בֶּן תִּשְׁעֵי שָׁנִים
וַיּוֹם אֶחָד. סָפֵק שֶׁאֵינוֹ. סָפֵק הֵבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת. וְסָפֵק

שְׁלֹא הֵבִיא נֶפֶל הַבֵּית עָלָיו וְעַל בֵּת אָחִיו וְאִין יְדוּעַ אֵיזָה
מֵהֶם מֵת רֹאשׁוֹן צָרְתָּה חוֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמֶת:

ה' הָאוֹנֵס וְהַמִּפְתֵּה וְהַשּׁוֹטֶה לֹא פוֹסֵלִים וְלֹא מֵאֲכִילִים.
וְאִם אֵינָם רְאוּיִין לָבֵא בְּיִשְׂרָאֵל הָרִי אֵלּוּ פוֹסְלִין בִּיצֵד.
יִשְׂרָאֵל שָׂבָא עַל בֵּת כֹּהֵן תֹּאכֹל בְּתֵרוּמָה עֲבָרָה לֹא
תֹאכֹל בְּתֵרוּמָה נֶחֱתֵד הָעֶבֶר בְּמַעֲיָה תֹאכֹל כֹּהֵן שָׂבָא
עַל בֵּת יִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכֹל בְּתֵרוּמָה עֲבָרָה לֹא תֹאכֹל.
יִלְדָּה תֹאכֹל נִמְצָא כָחוּ שֶׁל בֵּן גָּדוֹל מִשָּׁל אָבִי הָעֶבֶד
פוֹסֵל מִשּׁוּם בִּיאָה וְאִינוּ פוֹסֵל מִשּׁוּם זֶרַע בִּיצֵד בֵּת
יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן וּבֵת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל וְיִלְדָּה הֵימָנוּ בֵּן וְהִלְדָּה
הַבֵּן וְנִכְבָּשׁ עַל הַשִּׁפְחָה וְיִלְדָּה הֵימָנוּ בֵּן הָרִי זֶה עֶבֶד.
הֵיטָה אִם אָבִיו בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן לֹא תֹאכֹל בְּתֵרוּמָה.
בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל תֹּאכֹל בְּתֵרוּמָה מִמְּזֹר פוֹסֵל וּמֵאֲכִיל.
בִּיצֵד בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן וּבֵת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל וְיִלְדָּה הֵימָנוּ
בֵּת וְהִלְכָה הַבֵּת וְנִשְׁאֵת לְעֶבֶד אוֹ לְנִכְרִי וְיִלְדָּה הֵימָנוּ
בֵּן הָרִי זֶה מִמְּזֹר הֵיטָה אִם אָמוֹ בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן תֹּאכֹל
בְּתֵרוּמָה בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכֹל בְּתֵרוּמָה:

י כֹּהֵן גָּדוֹל פְּעָמִים שֶׁהוּא פוֹסֵל בִּיצֵד בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל
וְיִלְדָּה הֵימָנוּ בֵּת וְהִלְכָה הַבֵּת וְנִשְׁאֵת לִכְהֵן וְיִלְדָּה הֵימָנוּ
בֵּן הָרִי זֶה רְאוּי לֵהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹמֵד וּמִשְׁמֵשׁ עַל גְּבִי
הַמִּזְבֵּחַ מֵאֲכִיל אֶת אָמוֹ וּפוֹסֵל אִם אָמוֹ וְזֹאת אוֹמֶרֶת
לֹא כִבְנֵי כֹהֵן גָּדוֹל שֶׁהוּא פוֹסְלֵנִי מִן הַתֵּרוּמָה:

פרק ח

הָעֶרֶל וְכָל הַטְּמְאִים. לֹא יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָהּ. נָשִׂיָּהּ
וְעִבְדֵיהֶן. יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָהּ. פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוּת
שְׁפָכָה. הֵן וְעִבְדֵיהֶן יֹאכְלוּ. וְנָשִׂיָּהּ לֹא יֹאכְלוּ. וְאִם לֹא
יָדְעָה מִשְׁנַעֲשֵׂה פָצוּעַ דָּכָא וּכְרוּת שְׁפָכָה. הָרִי אֵלוֹ
יֹאכְלוּ:

^ב אִיזְהוּ פָצוּעַ דָּכָא. כָּל שֶׁנִּפְצָעוּ הַבָּצִים שְׁלוֹ. וְאִפְּלוֹ
אֶחָת מֵהֶן. וּכְרוּת שְׁפָכָה כָּל שֶׁנִּכְרַת הַגִּיד. וְאִם נִשְׁתִּיר
מִהַעֲטָרָה אִפְּלוֹ כְּחוּט הַשְּׁעָרָה כָּשֶׁר. פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוּת
שְׁפָכָה מוֹתָרִין בְּגִיּוֹרֶת וּמִשְׁחָרָרֶת. וְאִינָן אֲסוּרִין אֶלָּא
מִלְּבֹא בִקְהָל. שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יָבֹא פָצוּעַ דָּכָא וּכְרוּת שְׁפָכָה
בִּקְהָל יי:

^ג עֲמוּנֵי וּמוֹאָבִי אֲסוּרִים וְאֲסוּרִין אֲסוּר עוֹלָם. אֲבָל
נִקְבוֹתֵיהֶם מוֹתָרוֹת מִיָּד. מִצָּרִי וְאֲדוּמֵי אֵינָם אֲסוּרִין אֶלָּא
עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת. אֶחָד זָכָרִים וְאֶחָד נְקִבוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן
מֵתִיר אֶת הַנִּקְבוֹת מִיָּד. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן קָל וְחֹמֶר
הַדְּבָרִים. וְמָה אִם בְּמָקוֹם שֶׁאֲסָר אֶת הַזָּכָרִים אֲסוּר
עוֹלָם. הֵתִיר אֶת הַנִּקְבוֹת מִיָּד. מָקוֹם שֶׁלֹּא אֲסָר אֶת
הַזָּכָרִים. אֶלָּא עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת. אֵינּוּ דִין שֶׁנִּתִּיר אֶת
הַנִּקְבוֹת מִיָּד. אָמְרוּ לֹא אִם הֵלְכָה נִקְבָּל. וְאִם לִדִּין יֵשׁ
תְּשׁוּבָה. אָמַר לָהֶם לֹא כִּי הֵלְכָה אָנִי אוֹמֵר. מִמְּזִרִים

וְנִתְּנִים אֲסוּרִין וְאֲסוּרִין אֲסוּר עוֹלָם אֶחָד זְכָרִים וְאֶחָד
נְקִבוֹת:

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ שְׁמַעְתִּי שֶׁהַסָּרִיס חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין
לְאִשְׁתּוֹ וְהַסָּרִיס לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ וְאִין לִי
לְפָרֶשׁ אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא אֲנִי אֶפְרָשׁ סָרִיס אָדָם חוֹלֵץ
וְחוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁהֵיטָה לוֹ שַׁעַת הַכָּשֶׁר סָרִיס
חָמָה לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁלֹא הֵיטָה לוֹ
שַׁעַת הַכָּשֶׁר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֹא כִי אֵלָּא סָרִיס חָמָה
חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְפוּאָה סָרִיס אָדָם
לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁאִין לוֹ רְפוּאָה הַעֲדִיד
רַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן בְּתִירָא עַל בֶּן מְגוּסָת שֶׁהָיָה בִירוּשָׁלַיִם
סָרִיס אָדָם וַיִּבְמוּ אֶת אִשְׁתּוֹ לְקַיָּים דְּבַרֵּי רַבִּי עֲקִיבָא:

הַסָּרִיס לֹא חוֹלֵץ וְלֹא מֵיבֵם וְכֵן אֵילּוֹנִית לֹא חוֹלְצָת
וְלֹא מִתִּיבָמָת הַסָּרִיס שֶׁחָלַץ לִיבָמָתוֹ לֹא פָסְלָה בְּעִלָּה
פָּסְלָה מִפְּנֵי שֶׁהָיָה בְּעִילָת זָנוֹת וְכֵן אֵילּוֹנִית שֶׁחָלְצוּ לָהּ
אֲחִים לֹא פָסְלוּהָ בְּעִלּוּהָ פָסְלוּהָ מִפְּנֵי שֶׁהָיָה בְּעִילָת
זָנוֹת:

סָרִיס חָמָה כֹּהֵן שֶׁנֶּשֶׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל מֵאֲכִילָה בְּתֵרוּמָה
רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים אֲנִדְרוּגִינוֹס כֹּהֵן שֶׁנֶּשֶׂא בֵּת
יִשְׂרָאֵל מֵאֲכִילָה בְּתֵרוּמָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר טוֹמְטוֹם
שֶׁנֶּקְרַע וְנִמְצָא זָכָר לֹא יִחְלוּץ מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּסָרִיס:

אֲנִדְרוּגִינוֹס נוֹשֵׂא אָבֵל לֹא נִשָּׂא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
אֲנִדְרוּגִינוֹס חִיִּיבִים עָלָיו סְקִילָה בְּזָכֶר:

פרק ט

יֵשׁ מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֶיהֶן וְאַסּוּרוֹת לִיבְמֵיהֶן. מוֹתָרוֹת
לִיבְמֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. מוֹתָרוֹת לְאֵלּוּ וּלְאֵלּוּ.
וְאַסּוּרוֹת לְאֵלּוּ וּלְאֵלּוּ. וְאֵלּוּ מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת
לִיבְמֵיהֶן. כֹּהֵן הַדִּיּוֹט שֶׁנִּשָּׂא אֶת הָאֵלְמָנָה. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד כֹּהֵן
גָּדוֹל. חָלָל שֶׁנִּשָּׂא כְּשֶׁרָה. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד כָּשֶׁר. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא
בֵּת יִשְׂרָאֵל. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד מִמְּזֹר. מִמְּזֹר שֶׁנִּשָּׂא מִמְּזֹרֶת. וַיֵּשׁ
לוֹ אֶחָד יִשְׂרָאֵל. מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לִיבְמֵיהֶן:

^ב וְאֵלּוּ מוֹתָרוֹת לִיבְמֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. כֹּהֵן גָּדוֹל
שֶׁקִּדַּשׁ אֶת הָאֵלְמָנָה. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד כֹּהֵן הַדִּיּוֹט. כָּשֶׁר שֶׁנִּשָּׂא
חָלָלָה. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד חָלָל. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא מִמְּזֹרֶת. וַיֵּשׁ
לוֹ אֶחָד מִמְּזֹר. מִמְּזֹר שֶׁנִּשָּׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד
יִשְׂרָאֵל. מוֹתָרוֹת לִיבְמֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. אֲסּוּרוֹת
לְאֵלּוּ וּלְאֵלּוּ. כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁנִּשָּׂא אֶת הָאֵלְמָנָה. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד
כֹּהֵן גָּדוֹל אוֹ כֹּהֵן הַדִּיּוֹט. כָּשֶׁר שֶׁנִּשָּׂא חָלָלָה. וַיֵּשׁ לוֹ
אֶחָד כָּשֶׁר. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא מִמְּזֹרֶת. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד יִשְׂרָאֵל.
מִמְּזֹר שֶׁנִּשָּׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד מִמְּזֹר. אֲסּוּרוֹת לְאֵלּוּ
וּלְאֵלּוּ. וְשָׂאֵר כָּל הַנָּשִׁים. מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְלִיבְמֵיהֶן:

^ג שְׁנֵיזוֹת מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים. שְׁנֵיזוֹת לְבַעַל וְלֹא שְׁנֵיזוֹת לִיבָם.
אֲסּוּרָה לְבַעַל וּמוֹתָרֶת לִיבָם. שְׁנֵיזוֹת לִיבָם וְלֹא שְׁנֵיזוֹת לְבַעַל.

אסורה ליבם ומוותרת לבעל. שניה לזה ולזה. אסורה לזה ולזה. אין לה לא כתובה. ולא פירות. ולא מזונות. ולא בלאות. והולד כשר. וכופין אותו להוציא. אלמנה לכהן גדול. גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת ונתניה לישׁראל. בת ישׁראל לנתין ולממזר. יש להן כתובה:

ד בת ישׁראל מאורסת לכהן. מעברת מכהן. שומרת יבם לכהן. וכן בת כהן לישׁראל. לא תאכל בתרומה. בת ישׁראל מאורסת ללוי. מעברת מלוי. שומרת יבם ללוי. וכן בת לוי לישׁראל. לא תאכל במעשר. בת לוי מאורסת לכהן. מעברת מכהן. שומרת יבם לכהן. וכן בת כהן ללוי. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר:

ה בת ישׁראל שנשאת לכהן. תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. תאכל בתרומה. נשאת ללוי. תאכל במעשר. מת ולזה הימנו בן. תאכל במעשר. נשאת לישׁראל. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר. מת ולזה הימנו בן. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר. מת בנה מישׁראל. תאכל במעשר. מת בנה מלוי. תאכל בתרומה. מת בנה מכהן. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר:

ו בת כהן שנשאת לישׁראל. לא תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. לא תאכל בתרומה. נשאת ללוי. תאכל במעשר. מת ולזה הימנו בן. תאכל במעשר. נשאת לכהן. תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. תאכל בתרומה. מת

בְּנֵה מִכֶּהֱן. לֹא תֹאכַל בִּתְרוֹמָה. מֵת בְּנֵה מְלוֹי. לֹא תֹאכַל
בַּמַּעֲשֵׂר. מֵת בְּנֵה מִיִּשְׂרָאֵל. חוֹזֶרֶת לְבֵית אָבִיהָ. וְעַל זֶה
נֶאֱמַר וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כְּנַעֲוִיָּה מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹאכַל:

פרק י

הָאִשָּׁה שֶׁהָלַךְ בְּעָלָהּ לְמַדִּינַת הַיָּם. וּבָאוּ וְאָמְרוּ לָהּ
מֵת בְּעָלֶיךָ. וְנִשְׁאֵת וְאַחֵר כֵּךְ בָּא בְּעָלָהּ. תֵּצֵא
מִזֶּה וּמִזֶּה. וְצָרִיכָה גֵט מִזֶּה וּמִזֶּה. וְאִין לָהּ כְּתוּבָה. וְלֹא
פִּירוֹת. וְלֹא מְזוֹנוֹת. וְלֹא בְּלָאוֹת. לֹא עַל זֶה וְלֹא עַל זֶה. אִם
נָטְלָה מִזֶּה וּמִזֶּה תַּחֲזִיר. וְהוּלָד מִמֶּזֶר מִזֶּה וּמִזֶּה. וְלֹא זֶה
וְזֶה מִטְּמֵאִין לָהּ. וְלֹא זֶה וְזֶה זָכָאִי. לֹא בִּמְצִיאָתָהּ. וְלֹא
בַּמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ. וְלֹא בַּהֲפָרַת נְדָרֶיהָ. הִיתָה בֵּת יִשְׂרָאֵל.
נִפְסְלָה מִן הַכְּהוֹנָה. וּבֵת לֵוִי מִן הַמַּעֲשֵׂר. וּבֵת כֹּהֵן מִן
הַתְּרוֹמָה. וְאִין יוֹרְשִׁים שֶׁל זֶה וְיוֹרְשִׁים שֶׁל זֶה. יוֹרְשִׁים אֶת
כְּתוּבָתָהּ. וְאִם מֵתוּ. אֶחָיו שֶׁל זֶה וְאֶחָיו שֶׁל זֶה. חוֹלְצִין
וְלֹא מִיִּבְמִין. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כְּתוּבָתָהּ עַל גִּבְסִי בְּעָלָהּ
הָרֵאשׁוֹן. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר הָרֵאשׁוֹן זָכָאִי בִּמְצִיאָתָהּ.
וּבַמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ. וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר בִּיאָתָהּ
אוֹ חֲלִיצָתָהּ מֵאֶחָיו שֶׁל רֵאשׁוֹן. פּוֹטֵרֶת צֶרְתָּהּ. וְאִין הוּלָד
מִמֶּנּוּ מִמֶּזֶר. וְאִם נִשְׁאֵת שֶׁלֹּא בְּרִשׁוֹת. מוֹתֶרֶת לַחֲזוֹר לוֹ:

ב נִשְׁאֵת עַל פִּי בֵּית דִּין תֵּצֵא. וּפְטוּרָה מִן הַקֶּרְבֵּן. שֶׁלֹּא עַל
פִּי בֵּית דִּין. תֵּצֵא וְחִיבָת בְּקֶרְבֵּן. יָפָה כַּח בֵּית דִּין שְׁפוֹטֶרֶת

מִן הַקֶּרְבֵּן. הוֹרוּהָ בֵּית דִּין לַנָּשָׂא וְהִלָּכָה וּמִלְקָלָה חֵיבָתָּה
בְּקֶרְבֵּן. שְׁלֹא הִתִּירוּהָ אֶלָּא לַנָּשָׂא:

ג' הָאִשָּׁה שֶׁהִלָּךְ בַּעֲלָהּ וּבָנָה לַמְּדִינָת הָיִם. וּבָאוּ וְאָמְרוּ
לָהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ מֵת בְּגֶד וְנִשְׂאָתָּ. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ
אָמְרוּ לָהּ חֲלוּף הָיוּ הַדְּבָרִים. תֵּצֵא וְהוֹלֵד הָרָאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן
מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָהּ מֵת בְּגֶד. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְנִתְיַבְּמָה.
וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ אָמְרוּ לָהּ חֲלוּף הָיוּ הַדְּבָרִים. תֵּצֵא וְהוֹלֵד
רָאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ וְנִשְׂאָתָּ. וְאַחֲרַיִךְ
כֵּךְ אָמְרוּ לָהּ קָיָם הָיָה וּמֵת. תֵּצֵא וְהוֹלֵד רָאשׁוֹן מִמָּזוֹר.
וְהָאֲחֵרוֹן אֵינוֹ מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְנִתְקַדְּשָׁה.
וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ בָּא בַּעֲלָהּ. מוֹתֶרֶת לַחֲזוֹר לוֹ. אֵף עַל פִּי שְׁנֵתָן
לָהּ אַחֲרוֹן גָּט. לֹא פָסְלָהּ מִן הַכְּהוֹנָה. אֵת זֶה דֶּרֶשׁ רַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן מֹתֵיָא וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מֵאִשָּׁה. וְלֹא מֵאִישׁ שְׂאִינוּ
אִשָּׁה:

ד' מִי שֶׁהִלָּכָה אֶשְׁתּוֹ לַמְּדִינָת הָיִם. וּבָאוּ וְאָמְרוּ לוֹ מֵתָה
אֶשְׁתֶּךָ. וְנִשְׂאָתָּ אֵת אַחֻתָּהּ. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ בָּאת אֶשְׁתּוֹ. מוֹתֶרֶת
לַחֲזוֹר לוֹ. הוּא מוֹתֵר בְּקִרְבּוֹת שְׁנֵיָהּ. וּשְׁנֵיָהּ מוֹתֶרֶת
בְּקִרְבּוֹתָיו. וְאִם מֵתָה רָאשׁוֹנָה. מוֹתֵר בְּשְׁנֵיָהּ. אָמְרוּ לוֹ
מֵתָה אֶשְׁתֶּךָ. וְנִשְׂאָתָּ אֵת אַחֻתָּהּ. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ אָמְרוּ לוֹ קִיַּמְתָּ
הֵיטֵהּ וּמֵתָה. הוֹלֵד רָאשׁוֹן מִמָּזוֹר. וְהָאֲחֵרוֹן אֵינוֹ מִמָּזוֹר.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כָּל שְׁפוּסֵל עַל יְדֵי אַחֲרִים. פּוֹסֵל עַל יְדֵי
עַצְמוֹ. וְכָל שְׂאִינוֹ פּוֹסֵל עַל יְדֵי אַחֲרִים. אֵינוֹ פּוֹסֵל עַל יְדֵי
עַצְמוֹ:

ה אמרו לו מִתָּה אֲשֶׁתְּךָ וְנִשָּׂא אֲחוֹתָהּ מֵאֲבִיהָ מִתָּה וְנִשָּׂא אֲחוֹתָהּ מֵאִמָּהּ מִתָּה וְנִשָּׂא אֲחוֹתָהּ מֵאִמָּהּ וְנִמְצְאוּ כָּלן קִימוֹת מִתֵּר בְּרֹאשׁוֹנָה בְּשָׁלִישִׁית וּבַחֲמִישִׁית וּפּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן וְאֶסוּר בְּשִׁנְיָה וּבִרְבִּיעִית וְאִין בִּיאַת אַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צֶרְתָּהּ וְאִם בָּא עַל הַשִּׁנְיָה לְאַחַר מִיתַת הָרֹאשׁוֹנָה מוֹתֵר בְּשִׁנְיָה וּבִרְבִּיעִית וּפּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן וְאֶסוּר בְּשָׁלִישִׁית וּבַחֲמִישִׁית וְאִין בִּיאַת אַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צֶרְתָּהּ:

י בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד הוּא פּוֹסֵל עַל יְדֵי אֶחָיו וְהָאֶחָיו פּוֹסֵלִין עַל יָדוֹ אֲלֹא שֶׁהוּא פּוֹסֵל תַּחֲלָה וְהָאֶחָיו פּוֹסֵלִין תַּחֲלָה וְסוֹף כִּיצַד בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבִמְתּוֹ פָּסֵל עַל יְדֵי אֶחָיו בָּאוּ אֶחָיו עָלֶיהָ וַעֲשׂוּ בָּהּ מֵאִמֶּר נִתְּנוּ גִט אוֹ חִלְצוּ פָּסְלוּ עַל יָדוֹ:

י בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבִמְתּוֹ וְאַחַר כֵּךְ בָּא עָלֶיהָ אֶחָיו שֶׁהוּא בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד פָּסֵל עַל יָדוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר לֹא פָּסֵל:

ח בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבִמְתּוֹ וְאַחַר כֵּךְ בָּא עַל צֶרְתָּהּ פָּסֵל עַל יְדֵי עֲצָמוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר לֹא פָּסֵל בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבִמְתּוֹ וּמֵת חוֹלְצָת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת נִשָּׂא אִשָּׁה וּמֵת הָרִי זוֹ פְּטוּרָה:

ט בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבִמְתּוֹ וּמִשֶּׁהִגְדִּיל נִשָּׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת וּמֵת אִם לֹא יָדַע אֶת הָרֹאשׁוֹנָה

משהגדיל. הראשונה חולצת ולא מתבבמת. והשניה או
חולצת או מתבבמת. רבי שמעון אומר מיבם לאיזו
שירצה. וחולץ לשניה. אחד שהוא בן תשע שנים ויום
אחד. ואחד שהוא בן עשרים שנה. שלא הביא שתי
שערות:

פרק יא

נושאין על האנוסה ועל המפתה. האונס והמפתה על
הנשואה חייב. נושא אדם אנוסת אביו ומפתה
אביו. אנוסת בנו ומפתה בנו. רבי יהודה אוסר באנוסת
אביו ומפתה אביו:

^א הגיורת שנתגירו בניה עמה. לא חולצין ולא מיבמין.
אפילו הורתו של ראשון שלא בקדושה ולידתו בקדושה.
והשני הורתו ולידתו בקדושה. וכן שפחה שנשתחררו
בניה עמה:

^ב חמש נשים שנתערבו ולדותיהן. הגדילו התערבות
ונשאו נשים ומתו. ארבעה חולצין לאחת. ואחד מיבם
אותה. הוא ושלשה. חולצין לאחת. ואחד מיבם. נמצאו
ארבע חליצות ויבום. לכל אחת ואחת:

^ג האשה שנתערב ולדה בולד כלתה. הגדילו התערבות
ונשאו נשים ומתו. בני הכלה חולצין ולא מיבמין. שהוא
ספק אשת אחיו. וספק אשת אחי אביו. ובני הזקנה.

או חולצין או מיבמין. שהוא ספק אשת אחיו ואשת בן
אחיו. מתו הפשרים בני התערובות לבני הזקנה. חולצין
ולא מיבמין. שהוא ספק אשת אחיו ואשת אחי אביו.
ובני הפלה אחד חולץ ואחד מיבם:

ה' כהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה. הרי אלו אכלים
בתרומה וחולקים חלק אחד בגרן. ואינן מטמאין למתים.
ואין נושאין נשים. בין כשרות בין פסולות. הגדילו
התערובות ושחררו זה את זה. נושאין נשים ראויות
לכהונה. ואינן מטמאין למתים. ואם נטמאו אין סופגין
את הארבעים. ואינן אוכלים בתרומה. ואם אכלו אין
משלמים קרן וחמש. ואינן חולקין על הגרן. ומוכרין את
התרומה והדמים שלהם. ואינן חולקים בקדשי המקדש.
ואין נותנין להם קדשים. ואין מוציאין שלהם מידם.
ופטורים מן הזרוע ומן הלחיים ומן הקבה. ובכורן יהא
רועה עד שיסתאב. ונותנין עליהם חמרי כהנים וחמרי
ישראלים:

י' מי שלא שהתה אחר בעלה שלשה חדשים. ונשאת
וילדה. ואין ידוע אם בן תשעה לראשון. אם בן שבעה
לאחרון. היו לה בנים מן הראשון ובנים מן השני. חולצין
ולא מיבמין. וכן הוא להם חולץ ולא מיבם. היו לו אחים
מן הראשון ואחים מן השני. שלא מאותה האם. הוא
חולץ ומיבם. והם אחד חולץ ואחד מיבם:

י' הִיָּה אֶחָד יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד כֹּהֵן. נוֹשֵׂא אִשָּׁה רְאוּיָה לִכְהֵן. וְאִינוּ מְטַמֵּא לַמֵּתִים. וְאִם נָטְמָא אִינוּ סוֹפֵג אֶת הָאֲרֻבָּעִים. וְאִינוּ אוֹכֵל בַּתְרוּמָה. וְאִם אָכַל אִינוּ מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ. וְאִינוּ חוֹלֵק עַל הַגֶּרֶן. וּמוֹכֵר (הַתְרוּמָה) וְהַדָּמִים שָׁלוּ. וְאִינוּ חוֹלֵק בְּקֹדֶשִׁי הַמִּקְדָּשׁ. וְאִין נוֹתְנִים לוֹ (אֶת) הַקֹּדֶשִׁים וְאִין מוֹצִיאִין אֶת שָׁלוּ מִיָּדוֹ. וּפְטוֹר מִן הַזֵּרוּעַ וְהַלְחִיִּים וְהַקֶּבֶה. וּבִכּוּרוֹ יֵהָא רוּעָה עַד שִׁסְתָּאב. וְנוֹתְנִין עָלָיו חֲמָרִי כֹהֲנִים וְחֲמָרִי יִשְׂרָאֵלִים. הֵיוּ שְׁנֵיהֶם כֹּהֲנִים. הוּא אוֹנֵן עֲלֵיהֶם. וְהֵם אוֹנֵנִין עָלָיו. הוּא אִינוּ מְטַמֵּא לָהֶם. וְהֵם אִינֶם מְטַמְּאִין לוֹ. הוּא אִינוּ יוֹרֵשׁ אוֹתָן. אָבֵל הֵם יוֹרְשִׁין אוֹתוֹ. וּפְטוֹר עַל מִכְתּוֹ וְעַל קִלְלָתוֹ שֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה. וְעוֹלָה בְּמִשְׁמְרוֹ שֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה. וְאִינוּ חוֹלֵק. וְאִם הֵיוּ שְׁנֵיהֶם בְּמִשְׁמֵר אֶחָד. נוֹטְלִין חֵלֶק אֶחָד:

פרק יב

מִצְוֹת חֲלִיצָה בְּשִׁלְשָׁה דִּינִין. וְאֶפִּילוּ שְׁלֹשָׁתָן הִדְיוּטוֹת. חֲלִיצָה בְּמִנְעַל חֲלִיצָתָהּ בְּשָׂרָה. בְּאַנְפְּלִיא חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. בְּסִנְדֵּל שִׁישׁ לוֹ עֶקֶב כָּשֶׁר. וְשֹׂאִין לוֹ עֶקֶב פְּסוּל. מִן הָאֲרֻבּוּבָה וּלְמִטָּה. חֲלִיצָתָהּ בְּשָׂרָה. מִן הָאֲרֻבּוּבָה וּלְמַעְלָה חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה:

ב' חֲלִיצָה בְּסִנְדֵּל שֶׁאִינוּ שָׁלוּ. אוּ בְּסִנְדֵּל שֶׁל עֵץ. אוּ בְּשֶׁל שְׂמָאל בִּימִין. חֲלִיצָתָהּ בְּשָׂרָה. חֲלִיצָה בְּגָדוֹל שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַלּוֹךְ בוֹ. אוּ בְּקִטְּן שֶׁהוּא חוֹפֶה אֶת רוֹב רִגְלוֹ. חֲלִיצָתָהּ

כְּשֶׁרָהּ. חֲלָצָה בְּלִילָהּ. חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר
פּוֹסֵל בְּשִׁמְאֵל חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְכַשֵּׁיר:

א חֲלָצָה וְרִקְקָה אֲבָל לֹא קָרְאָהּ. חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. קָרְאָהּ
וְרִקְקָה אֲבָל לֹא חֲלָצָה. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. חֲלָצָה וְקָרְאָהּ
אֲבָל לֹא רִקְקָהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. רַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמֵר חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כָּכָה
יַעֲשֶׂה. כָּל דְּבַר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה מַעֲבֵב. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא
מִשֶּׁם רְאִיָּה. כָּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ. כָּל דְּבַר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה
בְּאִישׁ:

ד הַחֲרַשׁ שֶׁנֶּחֱלַץ וְהַחֲרַשֶּׁת שֶׁחֲלָצָה. וְהַחוֹלֶצֶת לְקָטָן.
חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. קָטָנָה שֶׁחֲלָצָה. תַּחֲלוּץ מִשְׁתַּגְּדִיל. וְאִם
לֹא חֲלָצָה. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה:

ה חֲלָצָה בְּשָׁנִים אוֹ בְּשִׁלְשָׁה. וְנִמְצָא אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב
אוֹ פְּסוּל. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יוֹחָנָן
הַסַּנְדֵּלָר מְכַשִּׁירִין. וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁחֲלַץ בֵּינוֹ לְבֵינָהּ
בְּבֵית הָאֲסוּרִים. וְבֹא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי רַבִּי עֲקִיבָא וְהַכְּשִׁיר:

ו מִצּוֹת חֲלָצָה. בָּא הוּא וַיִּבְמְתוּ לְבֵית דִּין. וְהֵן מְשִׁיאִין
לוֹ עֵצָה הַהוֹגֶנֶת לוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר וְקָרְאוּ לוֹ זִקְנֵי עִירוֹ וְדִבְרוּ
אֵלָיו. וְהִיא אוֹמֶרֶת מֵאֵן יִבְמִי לְהִקִּים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל
לֹא אָבָה יִבְמִי. וְהוּא אוֹמֵר לֹא חֲפָצְתִּי לְקַחְתָּהּ. וּבִלְשׁוֹן
הַקֹּדֶשׁ הָיוּ אוֹמְרִים. וְנִגְשָׁה יִבְמְתוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזִּקְנִים.
וְחֲלָצָה נִעְלָו מֵעַל רִגְלוֹ. וַיִּרְקָה בְּפָנָיו רוֹק הַנִּרְאָה לַדִּינִים.

וְעִנְתָּהּ וְאָמְרָהּ כִּכְהָ יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית
 אָחִיו עַד כָּאן הָיוּ מְקַרִּין וּכְשֶׁהִקְרָא רַבִּי הוֹרְקָנוֹס תַּחַת
 הָאֵלָה בְּכַפֵּר עֵיטָם וְגָמַר אֶת כָּל הַפְּרָשָׁה הַחֲזָקוּ לִהְיוֹת
 גּוֹמְרִין כָּל הַפְּרָשָׁה וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ
 הַנֶּעֱלָ מִצּוּה בְּדִינָן וְלֹא מִצּוּה בַּתְלָמִידִים רַבִּי יְהוּדָה
 אוֹמֵר מִצּוּה עַל כָּל הָעוֹמְדִים שֵׁם לוֹמַר חֲלוּץ הַנֶּעֱלָ חֲלוּץ
 הַנֶּעֱלָ חֲלוּץ הַנֶּעֱלָ:

פרק יג

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מִמָּאֲנִין אֶלָּא אַרוֹסוֹת וּבֵית הֵלֵל
 אוֹמְרִים אַרוֹסוֹת וְנִשְׁוֹאוֹת בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
 בְּבַעַל וְלֹא בֵּיבָם וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים בְּבַעַל וּבֵיבָם בֵּית
 שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּפָנָיו וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים בְּפָנָיו וְשֵׁלָא
 בְּפָנָיו בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּבֵית דִּין וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים
 בְּבֵית דִּין וְשֵׁלָא בְּבֵית דִּין אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הֵלֵל לְבֵית
 שְׁמַאי מִמָּאֲנָתָהּ וְהִיא קִטְנָה אֶפִּילוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה
 פְּעָמִים אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שְׁמַאי אֵין בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַפְּקָרָה
 אֶלָּא מִמָּאֲנָתָהּ וּמִמִּתְנָתָה עַד שֶׁתִּגְדִּיל וְתִמָּאֵן וְתִנָּשֵׂא:

^ב אֵיזָה הִיא קִטְנָה שְׁצָרִיכָה לְמָאֵן כָּל שֶׁהִישִׂיאוּהָ אִמָּה
 וְאָחִיהָ לְדַעְתָּהּ הִשִּׂיאוּהָ שֵׁלָא לְדַעְתָּהּ אִינָה צָרִיכָה
 לְמָאֵן רַבִּי חֲנִינָא בֶן אֲנָטִיגְנוֹס אוֹמֵר כָּל תַּנּוּקָת שְׂאִינָה
 יְכוּלָה לְשִׁמּוֹר קְדוּשִׁיהָ אִינָה צָרִיכָה לְמָאֵן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אוֹמֵר אֵין מַעֲשֶׂה קִטְנָה כְּלוֹם אֶלָּא כַּמִּפְתָּה בֵּת יִשְׂרָאֵל

לכהן לא תאכל בתרומה. בת כהן לישראל תאכל
בתרומה:

ג רבי אליעזר בן יעקב אומר כל עכבה שהיא מן האיש.
כאלו היא אשתו. וכל עכבה שאינה מן האיש כאלו אינה
אשתו:

ד הממאנת באיש הוא מותר בקרובותיה. והיא מותרת
בקרוביו. ולא פסלה מן הכהונה. נתן לה גט הוא אסור
בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה. נתן
לה גט והחזירה מאנה בו ונשאת לאחר. ונתארמלה או
נתגרשה. מותרת לחזור לו. מאנה בו והחזירה. נתן לה
גט ונשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה. אסורה לחזור
לו. זה הכלל. גט אחר מאן אסורה לחזור לו. מאן אחר
גט מותרת לחזור לו:

ה הממאנת באיש. נשאת לאחר וגרשה. (לאחר ומאנה
בו.) (לאחר וגרשה. זה הכלל. כל שיוצאת הימנו בגט
אסורה לחזור לו. במאן מותרת לחזור לו:

ו המגרש את האשה והחזירה. מותרת ליבם. ורבי
אליעזר אוסר. וכן המגרש את היתומה והחזירה.
מותרת ליבם. ורבי אליעזר אוסר. קטנה שהשיאה אביה
ונתגרשה כיתומה בחיי האב. החזירה דברי הכל אסורה
ליבם:

י שְׁנֵי אַחִין נִשְׂוֵאִין לְשֵׁתִי אַחִיּוֹת (יְתוּמוֹת) קְטָנוֹת וּמַת
 בַּעֲלָהּ שֶׁל אַחַת מֵהֶן. תֵּצֵא מִשּׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה. וְכֵן
 שְׁתֵּי חֲרָשׁוֹת גְּדוּלָּה וְקִטְנָה. מַת בַּעֲלָהּ שֶׁל קְטָנָה. תֵּצֵא
 הַקְטָנָה מִשּׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה. מַת בַּעֲלָהּ שֶׁל גְּדוּלָּה. רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִלְּמַדִּין אֶת הַקְטָנָה שֶׁתִּמָּאֵן בּוֹ. רַבֵּן
 גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִם מֵאֲנָה מֵאֲנָה. וְאִם לֹא תִמָּתִין עַד
 שֶׁתִּגְדִּיל. וְתֵצֵא הֵלֵזוֹ מִשּׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 אוֹמֵר אִי לֹא עַל אִשְׁתּוֹ. וְאִי לֹא עַל אִשְׁתְּ אַחִיו. מוֹצִיא
 אֶת אִשְׁתּוֹ בִּגְט. וְאִשְׁתְּ אַחִיו בַּחֲלִיצָה:

ח מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי לְשֵׁתִי יְתוּמוֹת קְטָנוֹת וּמַת. בִּיאָתָהּ
 אוֹ חֲלִיצָתָהּ שֶׁל אַחַת מֵהֶן. פּוֹטֵרַת צָרְתָּהּ. וְכֵן שְׁתֵּי
 חֲרָשׁוֹת. קְטָנָה וְחֲרָשֶׁת אֵין בִּיאַת אַחַת מֵהֶן פּוֹטֵרַת
 צָרְתָּהּ. פְּקַחַת וְחֲרָשֶׁת בִּיאַת הַפְּקַחַת פּוֹטֵרַת הַחֲרָשֶׁת.
 וְאֵין בִּיאַת הַחֲרָשֶׁת פּוֹטֵרַת אֶת הַפְּקַחַת. גְּדוּלָּה וְקִטְנָה.
 בִּיאַת הַגְּדוּלָּה פּוֹטֵרַת אֶת הַקְטָנָה. וְאֵין בִּיאַת הַקְטָנָה
 פּוֹטֵרַת אֶת הַגְּדוּלָּה:

ט מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי לְשֵׁתִי יְתוּמוֹת קְטָנוֹת וּמַת. בָּא יָבָם
 עַל הָרֵאשׁוֹנָה וְחָזַר וּבָא עַל הַשְּׁנִיָּה. אוֹ שָׁבָא אַחִיו עַל
 הַשְּׁנִיָּה. לֹא פָסַל אֶת הָרֵאשׁוֹנָה. וְכֵן שְׁתֵּי חֲרָשׁוֹת. קְטָנָה
 וְחֲרָשֶׁת. בָּא יָבָם עַל הַקְטָנָה. וְחָזַר וּבָא עַל הַחֲרָשֶׁת. אוֹ
 שָׁבָא אַחִיו עַל הַחֲרָשֶׁת. לֹא פָסַל אֶת הַקְטָנָה. בָּא יָבָם
 עַל הַחֲרָשֶׁת. וְחָזַר וּבָא עַל הַקְטָנָה. אוֹ שָׁבָא אַחִיו עַל
 הַקְטָנָה פָסַל אֶת הַחֲרָשֶׁת:

י פקקת וחרשת. בא יבם על הפקקת. וחזר ובא על
החרשת. או שבא אחיו על החרשת. לא פסל את
הפקקת. בא יבם על החרשת. לא פסל את הפקקת. בא
יבם על החרשת. וחזר ובא על הפקקת. או שבא אחיו
על הפקקת. פסל את החרשת:

י"ג גדולה וקטנה. בא יבם על הגדולה. וחזר ובא על
הקטנה. או שבא אחיו על הקטנה. לא פסל את הגדולה.
בא יבם על הקטנה. וחזר ובא על הגדולה. או שבא אחיו
על הגדולה. פסל את הקטנה. רבי אלעזר אומר (בבבלין)
מלמדין הקטנה שתמאן בו:

י"ד יבם קטן שבא על יבמתו קטנה. יגדלו זה עם זה. בא על
יבמה גדולה תגדלנו. היבמה שאמרה בתוך שלשים יום
לא נבעלתי. כופין אותו שיחלוץ לה. לאחר שלשים יום
מבקשים הימנו שיחלוץ לה. ובזמן שהוא מודה. אפילו
לאחר שנים עשר חדש. כופין אותו שיחלוץ לה:

י"ה הנודרת הנאה מיבמה בחיי בעלה. כופין אותו שיחלוץ
לה. לאחר מיתת בעלה. מבקשין הימנו שיחלוץ לה. ואם
נתכוננה לכך אפילו בחיי בעלה. מבקשין הימנו שיחלוץ
לה:

פרק יד

חֲרֵשׁ שֶׁנִּשְׂא פְקָחַת וּפְקָח שֶׁנִּשְׂא חֲרֶשֶׁת. (אם רָצָה יוֹצִיא) וְאִם רָצָה יְקַיֵּים כְּשֶׁם שֶׁהוּא כּוֹנֵס בְּרַמְיָה כִּךְ הוּא מוֹצִיא בְּרַמְיָה. פְּקָח שֶׁנִּשְׂא פְקָחַת וְנִתְחַרְשָׁה. אִם רָצָה יוֹצֵא וְאִם רָצָה יְקַיֵּים נִשְׁטַתֶּת. לֹא יוֹצִיא. נִתְחַרֵּשׁ הוּא אֹו נִשְׁטַתָּה. אֵינוּ מוֹצִיאָה עוֹלָמִית. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מִפְּנֵי מָה הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְחַרְשָׁה יוֹצֵאָה. וְהָאִישׁ שֶׁנִּתְחַרֵּשׁ אֵינוּ מוֹצִיא. אָמְרוּ לוֹ אֵינוּ דּוֹמָה הָאִישׁ הַמִּגְרֵשׁ לָאִשָּׁה הַמִּתְגַּרֶּשֶׁת. שֶׁהָאִשָּׁה יוֹצֵאָה לְרִצּוֹנָה וְשֶׁלֹּא לְרִצּוֹנָה. הָאִישׁ אֵינוּ מוֹצִיא אֲלָא לְרִצּוֹנוֹ:

^א הָעֵיד רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוֹדְגָדָה עַל הַחֲרֶשֶׁת שֶׁהִשְׂיָאָה אֲבִיהָ. שֶׁהִיא יוֹצֵאָה בְּגֵט. אָמְרוּ לוֹ אַף זֶה כּוֹצֵא בָּהּ:

^ג שְׁנֵי אָחִים חֲרָשִׁים נִשְׂוֵאִים לְשְׁתֵּי אָחִיּוֹת חֲרָשׁוֹת. אֹו לְשְׁתֵּי אָחִיּוֹת פְּקָחוֹת אֹו לְשְׁתֵּי אָחִיּוֹת אַחַת חֲרָשֶׁת וְאַחַת פְּקָחַת. אֹו שְׁתֵּי אָחִיּוֹת חֲרָשׁוֹת נִשְׂוֵאוֹת לְשְׁנֵי אָחִים פְּקָחִים. אֹו לְשְׁנֵי אָחִין חֲרָשִׁים. אֹו לְשְׁנֵי אָחִים אֶחָד חֲרֵשׁ וְאַחָד פְּקָח. הָרִי אֵלּוּ פְּטוּרוֹת מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּבּוּם. וְאִם הָיוּ נְכָרִיּוֹת יִכָּנְסוּ. וְאִם רָצוּ לְהוֹצִיא יוֹצִיאוּ:

^ד שְׁנֵי אָחִים אֶחָד חֲרֵשׁ וְאַחָד פְּקָח. נִשְׂוֵאִים לְשְׁתֵּי אָחִיּוֹת פְּקָחוֹת. מִת חֲרֵשׁ בְּעַל הַפְּקָחַת מָה יַעֲשֶׂה פְּקָח בְּעַל הַפְּקָחַת. תֵּצֵא מִשּׁוּם אָחוֹת אִשָּׁה. מִת פְּקָח בְּעַל

הַפְּקָחַת־מֶה יַעֲשֶׂה חֵרֶשׁ בֶּעַל פְּקָחַת־מוֹצִיא אֶשְׁתּוֹ בִּגְט־
וְאִשָּׁת אָחִיו אֲסוּרָה לְעוֹלָם:

^ה שְׁנֵי אֲחִים פְּקָחִים נִשְׁוֹאִים לְשִׁתִּי אַחִיּוֹת־אֶחָת חֲרָשֶׁת־
וְאֶחָת פְּקָחַת־מֵת פְּקַח בֶּעַל חֲרָשֶׁת־מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח בֶּעַל
פְּקָחַת־תֵּצֵא מִשּׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה־מֵת פְּקַח בֶּעַל פְּקָחַת־
מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח בֶּעַל הַחֲרָשֶׁת־מוֹצִיא אֶת אֶשְׁתּוֹ בִּגְט־
וְאֵת אִשָּׁת אָחִיו בְּחִלְיָה:

^ו שְׁנֵי אֲחִים אֶחָד חֵרֶשׁ וְאֶחָד פְּקַח נִשְׁוֹאִים לְשִׁתִּי אַחִיּוֹת־
אֶחָת חֲרָשֶׁת וְאֶחָת פְּקָחַת־מֵת חֵרֶשׁ בֶּעַל חֲרָשֶׁת־מֶה
יַעֲשֶׂה פְּקַח בֶּעַל פְּקָחַת־תֵּצֵא מִשּׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה־מֵת
פְּקַח בֶּעַל פְּקָחַת־מֶה יַעֲשֶׂה חֵרֶשׁ בֶּעַל חֲרָשֶׁת־מוֹצִיא
אֶשְׁתּוֹ בִּגְט־וְאִשָּׁת אָחִיו אֲסוּרָה לְעוֹלָם:

^ז שְׁנֵי אֲחִים אֶחָד חֵרֶשׁ וְאֶחָד פְּקַח נִשְׁוֹאִים לְשִׁתִּי נְכָרִיּוֹת
פְּקָחוֹת־מֵת חֵרֶשׁ בֶּעַל פְּקָחַת־מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח בֶּעַל
פְּקָחַת־אוֹ חוֹלֵץ אוֹ מִיָּבֵם־מֵת פְּקַח בֶּעַל פְּקָחַת־מֶה
יַעֲשֶׂה חֵרֶשׁ בֶּעַל פְּקָחַת־כּוֹנֵס וְאִינוּ מוֹצִיא לְעוֹלָם:

^ח שְׁנֵי אֲחִים פְּקָחִים נִשְׁוֹאִים לְשִׁתִּי נְכָרִיּוֹת־אֶחָת פְּקָחַת
וְאֶחָת חֲרָשֶׁת־מֵת פְּקַח בֶּעַל חֲרָשֶׁת־מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח
בֶּעַל פְּקָחַת־כּוֹנֵס־וְאִם רָצָה לְהוֹצִיא יוֹצִיא־מֵת פְּקַח
בֶּעַל הַפְּקָחַת־מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח בֶּעַל חֲרָשֶׁת־אוֹ חוֹלֵץ אוֹ
מִיָּבֵם:

ט שְׁנֵי אֲחִים אֶחָד חָרַשׁ וְאֶחָד פֶּקַח. נְשׂוּאִים לְשֵׁתִי
נִכְרִיּוֹת. אַחַת חֲרָשֶׁת וְאַחַת פֶּקַחֶת. מֵת חָרַשׁ בְּעַל
חֲרָשֶׁת. מָה יַעֲשֶׂה פֶקַח בְּעַל פֶּקַחֶת. כּוֹנֵס. וְאִם רָצָה
לְהוֹצִיא יוֹצִיא. מֵת פֶּקַח בְּעַל פֶּקַחֶת. מָה יַעֲשֶׂה חָרַשׁ
בְּעַל חֲרָשֶׁת. כּוֹנֵס וְאִינוּ מוֹצִיא לְעוֹלָם:

פרק טו

הָאֵשָׁה שֶׁהִלְכָה הִיא וּבְעָלָהּ לְמַדִּינַת הָיִם. שְׁלוֹם בֵּינוּ
לְבִינָה וְשְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וּבָאֲתָה וְאָמְרָה מֵת בְּעָלִי
תִּנָּשֵׂא. מֵת בְּעָלִי תִתִּיבֶם. שְׁלוֹם בֵּינוּ לְבִינָה. וּמִלְחָמָה
בְּעוֹלָם. קִטְטָה בֵּינוּ לְבִינָה. וְשְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וּבָאֲתָה וְאָמְרָה
מֵת בְּעָלִי. אֵינָה נֶאֱמָנֶת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם אֵינָה
נֶאֱמָנֶת. אֲלֹא אִם כֵּן בָּאֲתָה בּוֹכָה וּבִגְדִיָּה קְרוּעִין. אָמְרוּ
לֹא אַחַת זֹו וְאַחַת זֹו תִנָּשֵׂא:

ב בית הַלֵּל אוֹמְרִים לֹא שָׁמַעְנוּ אֲלֹא בְּבֹאָה מִן הַקָּצִיר
בְּלִבָּד (וּבָאוּתָה הַמְּדִינָה וְכִמְעָשָׂה שֶׁהָיָה) אָמְרוּ לָהֶם
בֵּית שְׁמַאי אַחַת הַבָּאָה מִן הַקָּצִיר וְאַחַת הַבָּאָה מִן
הַזֵּיתִים. (וְאַחַת הַבָּאָה מִן הַבְּצִיר.) וְאַחַת הַבָּאָה מִמְּדִינָה
לְמְדִינָה. לֹא דִבְרוּ חֲכָמִים בְּקָצִיר אֲלֹא בַּהוֹזָה. חֲזָרוּ בֵּית
הַלֵּל לַהוֹרוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי:

ג בית שְׁמַאי אוֹמְרִים תִּנָּשֵׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. וּבֵית הַלֵּל
אוֹמְרִים תִּנָּשֵׂא וְלֹא תִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית
שְׁמַאי הִתְרַתֶּם עֲרֻה חֲמוּרָה לֹא תִתִּירוּ אֶת הַמָּמוֹן הַקָּל.

אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הַלֵּל מְצִינוּ שָׂאִין הָאֲחִים נִכְנָסִים לְנִחְלָה
עַל פִּיהָ. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי וְהֵלֵא מִסְפָּר כְּתוּבָתָהּ
נִלְמֹד. שֶׁהוּא כּוֹתֵב לָהּ. שְׁאֵם תְּנַשְׂאִי לְאַחֵר תִּטְּלִי מֶה
שֶׁכְּתוּב לִיכִי. וַחֲזָרוּ בֵּית הַלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי:

ד' הַכֹּל נֶאֱמַנִין לְהַעֲיֵדָה. חוּץ מִחֲמוּתָהּ. וּבֵת חֲמוּתָהּ.
וְצָרְתָהּ. וְיִבְמָתָהּ. וּבֵת בַּעֲלָהּ. מֶה בֵּין גֵּט לְמִיתָה. שֶׁהַכֶּתֵּב
מוֹכִיחַ. עַד אוֹמֵר מֵת וְנִשְׁאֵת. וְבֹא אַחֵר וְאָמַר לֹא מֵת.
הֲרִי זֶה לֹא תֵצֵא. עַד אוֹמֵר מֵת. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים לֹא מֵת.
אֵךְ עַל פִּי שְׁנֵשֵׁאֵת תֵּצֵא. שְׁנַיִם אוֹמְרִים מֵת. וְעַד אוֹמֵר
לֹא מֵת. אֵךְ עַל פִּי שְׁלֹא נִשְׁאֵת תִּנְשֵׂא:

ה' אַחַת אוֹמֶרֶת מֵת. וְאַחַת אוֹמֶרֶת לֹא מֵת. זֶה שְׁאוּמֶרֶת
מֵת תִּנְשֵׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. וְזֶה שְׁאוּמֶרֶת לֹא מֵת לֹא
תִנְשֵׂא וְלֹא תִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. אַחַת אוֹמֶרֶת מֵת. וְאַחַת
אוֹמֶרֶת נִהְרָג. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הוֹאִיל וּמִכְחִישוֹת זֶה אֵת
זֶה הֲרִי אֵלּוּ לֹא תִנְשֵׂאוּ. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים
הוֹאִיל זֶה וְזֶה מוֹדוֹת שְׂאִינוּ קִיָּם הֲרִי אֵלּוּ תִנְשֵׂאוּ. עַד אוֹמֵר
מֵת. וְעַד אוֹמֵר לֹא מֵת. אִשָּׁה אוֹמֶרֶת מֵת. וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת
לֹא מֵת. הֲרִי זֶה לֹא תִנְשֵׂא:

י' הָאִשָּׁה שֶׁהִלְכָה הִיא וּבַעֲלָהּ לְמַדִּינַת הָיִם. וּבָאָה וְאָמְרָה
מֵת בַּעֲלִי תִנְשֵׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ וְצָרְתָהּ אֶסוּרָה. הֵיתָה
בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן. תֹּאכַל בְּתֵרוּמָה. דְּבָרֵי רַבִּי טַרְפוֹן. רַבִּי

עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתה מידי עבירה. עד
שתהא אסורה לנשא ואסורה מלאכול בתרומה:

אמרה מת בעלי ואחר כך מת חמי. תנשא ותטול
כתובתה. וחמותה אסורה. היתה בת ישראל לכהן תאכל
בתרומה. דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר אין זו דרך
מוציאתה מידי עבירה עד שתהא אסורה לנשא ואסורה
מלאכול בתרומה. קדש אחת מחמש נשים ואינו יודע
איזו קדש. כל אחת אומרת אותי קדש. נותן גט לכל אחת
ואחת. ומניח כתובה ביניהן ומסתלק. דברי רבי טרפון.
רבי עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתו מידי עבירה. עד
שיתן גט וכתובה לכל אחת ואחת. גזל אחד מחמשה
ואינו יודע מאיזה גזל. כל אחד אומר אותי גזל מניח גזילה
ביניהן ומסתלק. דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר אין זו
דרך מוציאתו מידי עבירה. עד שישלם גזילה לכל אחד
ואחד:

האשה שהלכה היא ובעלה ובנה (עמהם) למדינת
הים. ובאה ואמרה מת בעלי. ואחר כך מת בני. נאמנת.
מת בני ואחר כך מת בעלי. אינה נאמנת. וחוששים
לדבריה וחולצת ולא מתיבמת:

נתן לי בן במדינת הים ואמרה מת בני ואחר כך מת
בעלי. נאמנת. מת בני ואחר כך מת בעלי. אינה נאמנת
וחוששים לדבריה וחולצת ולא מתיבמת:

י נתן לי יבם במדינת הים אמרה מת בעלי ואחר כך
(מת) יבמי יבמי ואחר כך בעלי נאמנת הלכה היא
ובעלה ויבמה למדינת הים אמרה מת בעלי ואחר כך
מת יבמי יבמי ואחר כך בעלי אינה נאמנת שאין האשה
נאמנת לומר מת יבמי שתנשא ולא מתה אחותי שתכנס
לביתה ואין האיש נאמן לומר מת אחי שייבם אשתו
ולא מתה אשתי שישא אחותה:

פרק טז

האשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים ובאו ואמרו
לה מת בעליך לא תנשא ולא תתיבם עד
שתדע שמא מעברת היא צרתה היתה לה חמות אינה
חוששת יצתה מליאה חוששת רבי יהושע אומר אינה
חוששת:

ב שתי יבמות זו אומרת מת בעלי וזו אומרת מת בעלי זו
אסורה מפני בעלה של זו וזו אסורה מפני בעלה של זו
לזו עדים ולזו אין עדים את שיש לה עדים אסורה ואת
שאין לה עדים מותרת לזו בנים ולזו אין בנים את שיש
לה בנים מותרת ואת שאין לה בנים אסורה נתיבמו
ומתו היבמין אסורות להנשא רבי אלעזר אומר הואיל
והתירו ליבמין התירו לכל אדם:

ג אין מעידין אלא על פרוצוף פנים עם החטם אף על
פי שיש סימנין בגופו ובכליו אין מעידין אלא עד שתצא

נִפְשׁוּ וְאַפִּילוּ רְאוּהוּ מְגוּיָד אוֹ צְלוּב וְחִיָּה אוֹכֶלֶת בּוֹ אֵין
מְעִידִין אֶלָּא עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵי אֹמֵר
לֹא כָּל הָאָדָם וְלֹא כָּל הַמְּקוֹמוֹת וְלֹא כָּל הַשָּׁעוֹת שׁוֹיִן:

י' נֶפֶל לַמַּיִם בֵּין שֵׁשׁ לָהֶן סוּף בֵּין שָׁאִין לָהֶם סוּף אֲשֶׁתוֹ
אֲסוּרָה אָמַר רַבִּי מֵאִיר מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁנֵפֶל לְבוֹר הַגָּדוֹל
וְעָלָה לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַעֲשֶׂה בְּסוּמָא
שֶׁיֵּרֵד לְטָבֹול בַּמַּעְרָה וְיֵרֵד מוֹשְׁכוֹ אַחֲרָיו וְשֶׁהוּ כְּדִי
שֶׁתֵּצֵא נִפְשָׁם וְהִשְׁיִאוּ נְשׁוֹתֵיהֶם וְשׁוּב מַעֲשֶׂה בַּעֲסִיָּא
בְּאַחַד שְׁשִׁלְשֻׁלוֹהוּ לַיִם וְלֹא עָלָה בְּיָדָם אֶלָּא רָגְלוֹ אָמְרוּ
חֲכָמִים מִן הָאֲרַכָּבָה וּלְמַעַלָּה תִּנְשָׂא מִן הָאֲרַכָּבָה וּלְמַטָּה
לֹא תִנְשָׂא:

ה' אֶפִּילוּ שָׁמַע מִן הַנָּשִׁים אוֹמְרוֹת מֵת אִישׁ פְּלוֹנִי דִּיּוֹ
רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר אֶפִּילוּ שָׁמַע מִן הַתְּנוּקוֹת אוֹמְרִים הֲרִי
אָנוּ הוֹלְכִין לְסִפּוּד וְלִקְבוּרָה אֶת אִישׁ פְּלוֹנִי (דִּיּוֹ) בֵּין
שֶׁהוּא מִתְּכַוֵּין וּבֵין שֶׁאִינוֹ מִתְּכַוֵּין רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵי
אֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מִתְּכַוֵּין וּבִגְזֵי אִם הָיָה
מִתְּכַוֵּין אֵין עֵדוּתוֹ עֵדוּת:

י' מְעִידִין לְאֹזֶר הַנֵּר וּלְאֹזֶר הַלֶּבֶנָה וּמִשְׁיֵאִין עַל פִּי בֵּת קוֹל
מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁעָמֵד עַל רֹאשׁ הָהָר וְאָמַר אִישׁ פְּלוֹנִי
בֶּן פְּלוֹנִי מִמְּקוֹם פְּלוֹנִי מֵת הָלַכּוּ וְלֹא מָצְאוּ שֵׁם אָדָם
וְהִשְׁיִאוּ אֶת אֲשֶׁתּוֹ וְשׁוּב מַעֲשֶׂה בְּצִלְמוֹן בְּאַחַד שְׁאָמַר

אָנִי אִישׁ פְּלוֹנִי בֶן אִישׁ פְּלוֹנִי (מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי) נָשְׁכֵנִי נָחַשׁ
וְהָרִי אֹנִי מֵת וְהָלְכוּ וְלֹא הִפְרִירוּהוּ וְהָשִׂיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ:

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא כְּשִׁירְדָתִי לְנִהְרָדְעָא לְעֵבֶר הַשָּׁנָה
מִצְאֵנִי נְחֻמְיָה אִישׁ בֵּית דָּלִי וְאָמַר לִי שְׁמַעְתִּי שְׂאִין
מִשְׂאִין אֶת הָאִשָּׁה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל עַל פִּי עַד אֶחָד
אֶלָּא רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּבָא וְנוֹמִיתִי לוֹ כֵּן הַדְּבָרִים אָמַר
לִי אָמֹר לָהֶם מִשְׁמִי אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁהַמְדִּינָה הַזֹּאת
מִשְׁבֹּשֶׁת בְּגִיסוֹת מְקַבְּלֵנִי מִרְבֵּן גְּמְלִיאֵל הַזֶּקֶן שְׁמִשְׂאִין
אֶת הָאִשָּׁה עַל פִּי עַד אֶחָד וְכִשְׁבָּאתִי וְהִרְצִיתִי הַדְּבָרִים
לִפְנֵי רֶבֶן גְּמְלִיאֵל שְׂמַח לְדַבְּרִי וְאָמַר מִצְאֵנוּ חֵבֶר לְרַבִּי
יְהוּדָה בֶּן בְּבָא מִתּוֹךְ הַדְּבָרִים נִזְכָּר רֶבֶן גְּמְלִיאֵל שֶׁנֶּהְרָגוּ
הַרוֹגִים בְּתֵל אֶרְזָא וְהָשִׂיאוּ רֶבֶן גְּמְלִיאֵל (הַזֶּקֶן) נִשְׁוֹתֵיהֶם
עַל פִּי עַד אֶחָד (וְהַחֲזִקוּ לֵהִיּוֹת מִשְׂאִין עַל פִּי עַד אֶחָד)
וְהַחֲזִקוּ לֵהִיּוֹת מִשְׂאִין עַד מִפִּי עַד מִפִּי אִשָּׁה מִפִּי
שְׁפָחָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמְרִים אֵין מִשְׂאִין אֶת
הָאִשָּׁה עַל פִּי עַד אֶחָד רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא עַל פִּי אִשָּׁה
וְלֹא עַל פִּי עֶבֶד וְלֹא עַל פִּי שְׁפָחָה וְלֹא עַל פִּי קְרוֹבִים
אָמְרוּ לוֹ מַעֲשֵׂה בְּבִנִי לוֹי שֶׁהָלְכוּ לְצוּעֵר עִיר הַתְּמָרִים
וְחָלָה אֶחָד מֵהֶם בְּדֶרֶךְ וְהִבִּיאוּהוּ בַּפֶּנֶדֶק וּבַחֲזִרְתָּם
אָמְרוּ לַפֶּנֶדֶקִית אֵיהָ חֲבִירָנוּ אָמְרָה לָהֶם מֵת וּקְבַרְתִּיו
וְהָשִׂיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ אָמְרוּ לוֹ וְלֹא תֵּהָא כְּהִנֵּת כַּפֶּנֶדֶקִית
אָמַר לָהֶם לִכְשֶׁתֵּהָא פֶּנֶדֶקִית נֶאֱמָנָה הַפֶּנֶדֶקִית הוֹצִיָּאָה
לָהֶם מִקְלוֹ וְתִרְמִילוֹ וְסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁהָיָה בִּידּוֹ: סליק

מסכת כתובות

פרק א

בתולה נשאת ליום הרביעי. ואלמנה ליום חמישי.
שפעמים בשבת בתי דינין יושבין בעריות ביום
השני. וביום החמישי. שאם היה לו טענת בתולים היה
משכים לבית דין:

^א בתולה כתובתה מאתים. ואלמנה מנה. בתולה אלמנה
גרושה וחלוצה מן הארוסין. כתובתן מאתים ויש להן
טענת בתולים. הגיורת והשבויה והשפחה. שנפדו
ושנתגירו ושנשתחררו. פחותות מבנות שלש שנים ויום
אחד. כתובתן מאתים. ויש להן טענת בתולים:

^ג הגדול שבא על הקטנה. והקטן שבא על הגדולה. ומכת
עץ. כתובתן מאתים. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים
מכת עץ כתובתה מנה:

^ד בתולה אלמנה גרושה וחלוצה מן הנשואין. כתובתן
מנה. ואין להן טענת בתולים. הגיורת והשבויה והשפחה.
שנפדו ושנתגירו ושנשתחררו. יתירות על בנות שלש
שנים ויום אחד. כתובתן מנה ואין להן טענת בתולים:

^ה האוכל אצל חמיו ביהודה שלא בעדים. אינו יכול לטעון
טענת בתולים מפני שמת אחד עמה. אחת אלמנת ישראל

וְאַחַת אֲלֻמֶּנֶת כֹּהֵן כְּתוּבָתָהּ מָנָהּ בֵּית דִּין שֶׁל כֹּהֲנִים
גֻּבֵּין לְבַתּוּלָה אַרְבַּע מֵאוֹת זָוִי וְלֹא מִיחוּ בִידָם חֻכָּמִים:

^י הַנוֹשֵׂא אֶת הָאִשָּׁה וְלֹא מֵצָא לָהּ בְּתוּלִים הִיא אוֹמֶרֶת
מִשְׁאֲרִסְתָּנִי נֶאֱנַסְתִּי וְנִסְתַּחֲפָה שְׂדֵךְ וְהָלָה אוֹמֵר לֹא כִי
אֶלָּא עַד שֶׁלֹּא אֲרִסְתִּיד וְהָיָה מִקְחִי מִקַּח טְעוֹת רַבֵּן
גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים נֶאֱמַנְתָּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר
לֹא מִפִּיָּה אָנוּ חִיִּין אֶלָּא הֲרִי זֶה בְּחֻזְקָת בְּעוּלָה עַד שֶׁלֹּא
תִּתְאַרֵס וְהִטְעַתּוּ עַד שֶׁתִּבְיָא רְאִיָּה לְדַבְּרִיהָ:

^י הִיא אוֹמֶרֶת מִכֶּת עַץ אָנִי וְהוּא אוֹמֵר לֹא כִי אֶלָּא
דְּרוֹסַת אִישׁ אֶת רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים
נֶאֱמַנְתָּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיָּה אָנוּ חִיִּין אֶלָּא הֲרִי
זֶה בְּחֻזְקַת דְּרוֹסַת אִישׁ עַד שֶׁתִּבְיָא רְאִיָּה לְדַבְּרִיהָ:

^ח רְאוּהָ מִדְּבַרְתָּ עִם אֶחָד בְּשׁוּק אָמְרוּ לָהּ מַה טָבוּ
שֶׁל זֶה אִישׁ פְּלוֹנִי וְכֵהֵן הוּא רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמְרִים נֶאֱמַנְתָּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיָּה אָנוּ חִיִּין
אֶלָּא הֲרִי זֶה בְּחֻזְקַת בְּעוּלָה לְנִתִּין וּלְמִמְזֹר עַד שֶׁתִּבְיָא
רְאִיָּה לְדַבְּרִיהָ:

^ט הֵיטָהּ מִעֲבָרְתָּ וְאָמְרוּ לָהּ מַה טָבוּ שֶׁל עֶבֶר זֶה
מֵאִישׁ פְּלוֹנִי וְכֵהֵן הוּא רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים
נֶאֱמַנְתָּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיָּה אָנוּ חִיִּין אֶלָּא הֲרִי זֶה
בְּחֻזְקַת מִעֲבָרְתָּ מִנִּתִּין וּמִמְזֹר עַד שֶׁתִּבְיָא רְאִיָּה לְדַבְּרִיהָ:

אמר רבי יוסי מעשה בתינוקת שירדה למלאת מים מן העין ונאנסה אמר רבי יוחנן בן נורי אם רוב אנשי העיר משיאים לכהונה הרי זו תנשא לכהונה:

פרק ב

האשה שנתארמלה או שנתגרשה והיא אומרת בתולה נשאתני והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך אם יש עדים שיצאת בהינומא וראשה פרוע כתובתה מאתים רבי יוחנן בן ברוקא אומר אף חלוק קליות ראה:

ב ומודה רבי יהושע באומר לחבירו שדה זו של אביך היתה ולקחתיה הימנו שהוא נאמן שהפה שאסר הוא הפה שהתיר ואם יש עדים שהיתה של אביו והוא אומר לקחתיה הימנו אינו נאמן:

ג העדים שאמרו כתב ידינו הוא זה אבל אנוסים היינו קטנים היינו פסולי עדות היינו הרי אלו נאמנים ואם יש עדים שהוא כתב ידם או שהיה כתב ידם יוצא ממקום אחר אינן נאמנים:

ד זה אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חברי וזה אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חברי הרי אלו נאמנים זה אומר זה כתב ידי וזה אומר זה כתב ידי צריכים לצרף

עמהם אחר דברי רבי. וחכמים אומרים אינם צריכים
לצרף עמהם אחר. אלא נאמן אדם לומר זה כתב ידי:

ה האשה שאמרה אשת איש הייתי וגרושה אני. נאמנת.
שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. ואם יש עדים שהיתה
אשת איש. והיא אומרת גרושה אני. אינה נאמנת.
אמרה נשבתי וטהורה אני. נאמנת. שהפה שאסר הוא
הפה שהתיר. ואם יש עדים שנשבית. והיא אומרת
טהורה אני. אינה נאמנת. ואם משנשאת באו העדים
הרי זו לא תצא:

י שתי נשים שנשבו. זאת אומרת נשבתי וטהורה אני.
וזאת אומרת נשבתי וטהורה אני. אינן נאמנות. ובזמן
שהן מעידות זו את זו. הרי אלו נאמנות:

י וכן שני אנשים. זה אומר כהן אני. וזה אומר כהן אני.
אינן נאמנין. ובזמן שהן מעידין זה את זה. הרי אלו
נאמנין:

ה רבי יהודה אומר אין מעלין לכהונה על פי עד אחד.
אמר רבי אלעזר אימתי במקום שיש עוררין. אבל במקום
שאין עוררין מעלין לכהונה על פי עד אחד. רבן שמעון בן
גמליאל אומר משום רבי שמעון בן הסגן. מעלין לכהונה
על פי עד אחד:

ט האשה שנחבשה בידי גוים על ידי ממון. מותרת
 לבעלה. על ידי נפשות. אסורה לבעלה. עיר שנחבשה
 ברכוס. כל הכהנות שנמצאו בתוכה. פסולות. ואם יש
 להן עדים. אפילו עבד. אפילו שפחה. הרי אלו נאמנין.
 ואין נאמן אדם על ידי עצמו. אמר רבי זכריה בן הקצב
 המעון הזה לא זוהי ידה מתוך ידי משעה שנכנסו גוים
 לירושלים ועד שיצאו. אמרו לו אין אדם מעיד על ידי
 עצמו:

ו' ואלו נאמנין להעיד בגדלן. מה שראו בקטנן. נאמן אדם
 לומר זה כתב ידו של אבא. וזה כתב ידו של רבי. וזה
 כתב ידו של אחי. זכור אני בפלונית שיצתה בהינומא
 וראשה פרוע. ושהיה איש פלוני יוצא מבית הספר.
 לטבול לאכול בתרומה. ושהיה חולק עמנו על הגרין.
 ושהמקום הזה בית הפרס. ועד כאן היינו באין בשבת.
 אבל אין אדם נאמן לומר דרך היה לפלוני במקום הזה.
 מעמד ומושב ומספד. היה לפלוני במקום הזה:

יום יא

פרק ג

אֵלּוּ נִעְרוֹת שֵׁישׁ לָהֶן קִנְסֵי הַבָּא עַל הַמִּמְזָרָת. וְעַל
הַנְּתִינָה. וְעַל הַכּוֹתִית. הַבָּא עַל הַגִּיּוֹרֶת. וְעַל
הַשְּׁבוּיָה. וְעַל הַשִּׁפְחָה. שֶׁנִּפְדּוּ וְשֶׁנִּתְּגִירוּ וְשֶׁנִּשְׁתַּחֲרָרוּ.
פְּחוּתוֹת מִבָּנוֹת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. הַבָּא עַל אַחֲזוֹתוֹ
וְעַל אַחֲזוֹת אָבִיו. וְעַל אַחֲזוֹת אִמּוֹ. וְעַל אַחֲזוֹת אִשְׁתּוֹ. וְעַל
אִשְׁתּוֹ אַחֲיוֹ. וְעַל אִשְׁתּוֹ אַחֵי אָבִיו. וְעַל הַנָּדָה. יֵשׁ לָהֶן קִנְסֵי.
אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן בַּהֲכָרַת אֵין בָּהֶן מִיתַת בֵּית דִּין:

^ב וְאֵלּוּ שֶׁאֵין לָהֶן קִנְסֵי. הַבָּא עַל הַגִּיּוֹרֶת. וְעַל הַשְּׁבוּיָה.
וְעַל הַשִּׁפְחָה. שֶׁנִּפְדּוּ וְשֶׁנִּתְּגִירוּ וְשֶׁנִּשְׁתַּחֲרָרוּ. יִתְרִירוֹת
עַל בָּנוֹת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שְׁבוּיָה
שֶׁנִּפְדִּית הִרִי הִיא בְּקִדּוּשָׁתָהּ. אֵף עַל פִּי שֶׁגְּדוּלָּה. הַבָּא
עַל בֵּתוֹ. וְעַל בֵּת בֵּתוֹ. וְעַל בֵּת בְּנוֹ. וְעַל בֵּת אִשְׁתּוֹ. וְעַל בֵּת
בָּנָה. וְעַל בֵּת בִּתָּהּ. אֵין לָהֶן קִנְסֵי. מִפְּנֵי שֶׁמִּתְחַיֵּיב בְּנִפְשׁוֹ.
שֶׁמִּיתָתוֹ בִּידֵי בֵּית דִּין. וְכָל הַמִּתְחַיֵּיב בְּנִפְשׁוֹ אֵינוֹ מְשַׁלֵּם
מָמוֹן. שֶׁנֶּאֱמַר אִם לֹא יִהְיֶה אָסוֹן עָנוּשׁ יִעָנֶשׁ:

^א נִעְרָה שֶׁנִּתְאַרְסָה. וְנִתְגַּרְשָׁה. רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי אוֹמֵר אֵין
לָהּ קִנְסֵי. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר יֵשׁ לָהּ קִנְסֵי וְקִנְסָה לְעַצְמָהּ:

^ד הַמִּפְתָּה נֹתֵן שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים. הָאוֹנֵס אַרְבָּעָה. הַמִּפְתָּה
נֹתֵן בִּשְׁתּוֹ וּפְגָם וְקִנְסֵי. מוֹסִיף עָלָיו הָאוֹנֵס. שְׁנוֹתֵן אֶת

הַצֵּעַר. מֵה בֵּין הָאוֹנֵס לַמִּפְתָּה. הָאוֹנֵס נוֹתֵן אֶת הַצֵּעַר.
הַמִּפְתָּה אֵינוֹ נוֹתֵן אֶת הַצֵּעַר. הָאוֹנֵס נוֹתֵן מִיד. וְהַמִּפְתָּה
לְכַשְׁיוּצִיא. הָאוֹנֵס שׁוֹתֶה בַּעֲצִיצוֹ. וְהַמִּפְתָּה אִם רָצָה
לְהוּצִיא מוּצִיא:

ה' בִּיצֵד שׁוֹתֶה בַּעֲצִיצוֹ. אֶפִּילוּ הִיא חֲגֶרֶת. אֶפִּילוּ הִיא
סוּמָא. וְאֶפִּילוּ הִיא מִכַּת שְׁחִין. נִמְצָא בָּהּ דְּבַר עֲרוּה. אוֹ
שְׁאִינָה רְאוּיָה לְבֹא בִּישְׂרָאֵל. אֵינוֹ רֹשָׁאִי לְקִימָה. שְׁנֹאמֵר
וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה אִשָּׁה הֵרְאוּיָה לוֹ:

י' יְתוּמָה שְׁנִתְאַרְסָה וְנִתְגַּרְשָׁה. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר הַמִּפְתָּה
פְּטוּר. וְהָאוֹנֵס חַיִּיב:

י' אֵיזָהוּ בִשְׁת. הַכֹּל לְפִי הַמְבִּישׁ וְהַמְתַּבִּישׁ. פָּגֶם רוֹאִין
אוֹתָהּ כְּאִלוּ הִיא שִׁפְחָה נִמְכַּרְתָּ. כִּמָּה הָיְתָה יָפָה. וְכִמָּה
הִיא יָפָה. קִנְס שְׁוֶה בְּכָל אָדָם. וְכָל שֵׁישׁ לוֹ קִצְבָּה מִן
הַתּוֹרָה שְׁוֶה בְּכָל אָדָם:

ח' כָּל מְקוֹם שֵׁישׁ מְכָר אֵין קִנְס. וְכָל מְקוֹם שֵׁישׁ קִנְס אֵין
מְכָר. קִטְנָה יֵשׁ לָהּ מְכָר וְאֵין לָהּ קִנְס. נַעֲרָה יֵשׁ לָהּ קִנְס
וְאֵין לָהּ מְכָר. הַבּוֹגֶרֶת אֵין לָהּ לֹא מְכָר וְלֹא קִנְס:

ט' הָאוֹמֵר פְּתִיתִי אֶת בֵּתוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי. מְשַׁלֵּם בִּשְׁת וּפָגֶם
עַל פִּי עֲצָמוֹ. וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם קִנְס. הָאוֹמֵר גִּנְבֹּתִי (וְטַבַּחְתִּי
וּמְכַרְתִּי). מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן עַל פִּי עֲצָמוֹ. וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם
תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל. וְתְשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. הַמִּית שׁוּרֵי אֶת

פְּלוּנִי. או שזורו של פְּלוּנִי. הרי זה מְשַׁלֵּם על פי עֲצָמוֹ.
המית שזרי עבדו של פְּלוּנִי. אינו מְשַׁלֵּם על פי עֲצָמוֹ. זה
הַכֶּלֶל. כָּל הַמְשַׁלֵּם יִתֵּר על מה שֶׁהִזִּיק אינו מְשַׁלֵּם על פי
עֲצָמוֹ:

פרק ד

נֶעְרָה שֶׁנִּתְּפַתְתָּהּ. בְּשִׁתָּהּ וּפְגָמָה וּקְנָסָה שֶׁל אָבִיהָ.
וְהִצְעֵר בַּתְּפוּסָה. עֲמָדָה בְּדִין עַד שֶׁלֹּא מֵת הָאָב.
הֲרִי הֵן שֶׁל אָב. מֵת הָאָב. הֲרִי הֵן שֶׁל אֲחִים. לֹא הִסְפִּיקָה
לְעֵמּוּד בְּדִין עַד שְׁמֵת הָאָב. הֲרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה. רַבִּי
שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם לֹא הִסְפִּיקָה לְגִבּוֹת עַד שְׁמֵת הָאָב.
הֲרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה. עֲמָדָה בְּדִין עַד שֶׁלֹּא בִּגְרָה. הֲרִי הֵן
שֶׁל אָב. מֵת הָאָב. הֲרִי הֵן שֶׁל אֲחִים. לֹא הִסְפִּיקָה לְעֵמּוּד
בְּדִין עַד שֶׁבִּגְרָה. הֲרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם
לֹא הִסְפִּיקָה לְגִבּוֹת עַד שְׁמֵת הָאָב. הֲרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה.
מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּמַצִּיאָתָה אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא גָבְתָה. מֵת הָאָב.
הֲרִי הֵן שֶׁל אֲחִים:

^ב הַמֵּאֲרִס אֶת בֵּתוֹ וְגִרְשָׁהּ. אֲרִסָּה וְנִתְּאֲרַמְלָה כְּתוּבָתָה
שָׁלוֹ. הַשִּׂיאָה וְגִרְשָׁהּ. הַשִּׂיאָה וְנִתְּאֲרַמְלָה כְּתוּבָתָה
שָׁלָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הִרְאֵשׁוֹנָה שֶׁל אָב. אָמְרוּ לוֹ
(מִשֵּׁה־שִּׂיאָה) אֵין לְאִבִּיהָ רְשׁוּת בָּהּ:

^ג הַגִּיזְרֵת שֶׁנִּתְּגִירָה בָּתָה עָמָה וְזִנְתָהּ. הֲרִי זוֹ בְּחֻנְקָא. אֵין
לָהּ לֹא פֶתַח בֵּית הָאָב. וְלֹא מֵאָה סֵלַע. הֵיתָה הוֹרְתָה

שלא בקדושה ולידתה בקדושה. הרי זו בסקילה. אין לה לא פתח בית האב ולא מאה סלע. היתה הורתה ולידתה בקדושה. הרי היא כבת ישראל לכל דבר. יש לה אב ואין לה פתח בית האב. יש לה פתח בית האב ואין לה אב. הרי זו בסקילה. לא נאמר פתח בית אביה אלא למצוה:

ד האב זכאי בבתו בקדושיה. בכסף בשטר ובביאה. וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה. ומקבל את גטה. ואינו אוכל פרות בחייה. נשאת. יתר עליו הבעל שאוכל פירות בחייה וחיוב במזונותיה. בפרקונה ובקבורתה. רבי יהודה אומר אפילו עני שבישראל. לא יפחות משני חלילים ומקוננות:

ה לעולם היא ברשות האב עד שתפנס לרשות הבעל לנשואין. מסר האב לשלוחי הבעל. הרי היא ברשות הבעל. הלך האב עם שלוחי הבעל. או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל. הרי היא ברשות האב. מסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל. הרי היא ברשות הבעל:

י האב אינו חייב במזונות בתו. זה מדרש דרש רבי אלעזר בן עזריה לפני חכמים בפרס בבינה. הבנים יירשו והבנות יזונו. מה הבנים אינם יורשים. אלא לאחר מיתת אביהן. אף הבנות אינן נזונות אלא לאחר מיתת אביהן:

י' לא כתב לה כתובה. בתולה גובה מאתים. ואלמנה מנה. מפני שהוא תנאי בית דין. כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים. ולא כתב לה כל נכסים דאית לי אחראין לכתובתיך. חייב שהוא תנאי בית דין:

ח' לא כתב לה. אם תשתבאי אפרקינך ואותבינך לי לאנתו. ובפנהנת אהדרינך למדינתך חייב שהוא תנאי בית דין:

ט' נשבית חייב לפדותה. ואם אמר הרי גטה וכתובתה תפדה את עצמה. אינו רשאי לקתה חייב לרפאתה. אמר הרי גטה וכתובתה תרפא את עצמה רשאי:

י' לא כתב לה בגין דכרין דיהוון ליכי מנאי. אינון ירתון כסף כתובתיך. יתר על חולקהון דעם אחוהון. חייב שהוא תנאי בית דין:

יא' בגן נוקבן דיהוין ליכי מנאי. יהוין יתבן בביתי. ומתזנן מנכסי עד דתנסבן לגברין. חייב שהוא תנאי בית דין:

יב' את תהא יתבא בביתי ומתזנא מנכסי. כל ימי מיגד אלמנותיך בביתי. חייב שהוא תנאי בית דין. כך היו אנשי ירושלים כותבין. ואנשי גליל היו כותבין באנשי ירושלים. אנשי יהודה היו כותבין עד שיירצו היורשין לתן ליד כתובתיך. לפיכך אם רצו יורשין נותנין לה כתובתה. ופוסרין אותה:

פרק ה

אף על פי שאמרו בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה.
 אם רצה להוסיף אפילו מאה מנה יוסיף. נתארמלה
 או נתגרשה. בין מן הארוסין בין מן הנשואין. גובה את
 הכל. רבי אלעזר בן עזריה אומר מן הנשואין גובה את
 הכל. מן הארוסין בתולה גובה מאתים. ואלמנה מנה.
 שלא כתב לה אלא על מנת לכונסה. רבי יהודה אומר
 אם רצה כותב לבתולה שטר של מאתים. והיא כותבת
 התקבלתי ממך מנה. ואלמנה מנה. והיא כותבת
 התקבלתי ממך חמשים וזו. רבי מאיר אומר כל הפוחת
 לבתולה ממאתים. ואלמנה ממנה. הרי זו בעילת זנות:

ב נותנין לבתולה שנים עשר חדש משתבעה הבעל
 לפרנס את עצמה. וכשם שנותנין לאשה. כך נותנין לאיש
 לפרנס את עצמו. ואלמנה שלשים יום. הגיע זמן ולא
 נשאו אוכלות משלו. ואוכלות בתרומה. רבי טרפון אומר
 נותנין לה הכל תרומה. רבי עקיבא אומר מחצה חולין
 ומחצה תרומה:

ג היבם אינו מאכיל בתרומה. עשתה ששה חדשים בפני
 הבעל. וששה חדשים בפני היבם. ואפילו כלן בפני הבעל.
 חסר יום אחד בפני היבם. או כלן בפני היבם. חסר
 יום אחד בפני הבעל אינה אוכלת בתרומה. זו משנה

ראשונה: בית דין של אחריהן אמרו אין האשה אוכלת
בתרומה עד שתכנס לחפה:

ד' המקדיש מעשה ידי אשתו. הרי זו עושה ואוכלת.
המותר רבי מאיר אומר הקדש. רבי יוחנן הסנדלר אומר
חולין:

ה' אלו מלאכות שהאשה עושה לבעלה. טוחנת ואופה
ומכבסת ומבשלת ומניקה את בנה. ומצעת לו המטה.
ועושה בצמר. הכניסה לו שפחה אחת. לא טוחנת. ולא
אופה. ולא מכבסת. שתיים אינה מבשלת. ואינה מניקה
את בנה. שלש אינה מצעת (לו) המטה. ואינה עושה
בצמר. ארבע יושבת בקתדרא. רבי אליעזר אומר אפילו
הכניסה לו מאה שפחות כופה לעשות בצמר. שהבטלה
מביאה לידי זמה. רבן שמעון בן גמליאל אומר אף
המדיר את אשתו מלעשות מלאכה. יוציא ויתן כתובה.
שהבטלה מביאה לידי שיעמום:

י' המדיר את אשתו מתשמיש המטה. בית שמאי
אומרים שתי שבתות. בית הלל אומרים שבת אחת.
התלמידים יוצאים לתלמוד תורה שלא ברשות שלשים
יום. הפועלים שבת אחת. העונה האמורה בתורה.
הטיילין בכל יום. הפועלים שתיים בשבת. החמרים אחת
בשבת. הגמלים אחד לשלשים יום. הספגים אחת
לששה חדשים דברי רבי אליעזר:

י המורדת על בעלה פוחתין לה מכתובתה שבעה דינרין בשבת. רבי יהודה אומר שבעה טרפעיקים. עד מתי הוא פוחת. עד כנגד כתובתה. רבי יוסי אומר לעולם הוא פוחת והולך שפא תפול לה ירושה ממקום אחר. ויחזור ויגבה הימנה. וכן המורד על אשתו מוסיפין לה על כתובתה שלשה דינרים בשבת. רבי יהודה אומר שלשה טרפעיקין:

ח המשרה את אשתו על ידי שלישי לא יפחות לה משני קבין חטין. או מארבע קבין שעורים. אמר רבי יוסי לא פסק לה שעורים אלא רבי ישמעאל שהיה סמוך לאדום. ונותן לה חצי קב קטנית. וחצי לוג שמן. וקב גרוגרות או מנה דבילה. ואם אין לו. פוסק לעמתן פירות ממקום אחר. ונותן לה מטה ומפץ ומחצלת. ונותן לה כפה לראשה. וחגור למתניה. ומנעלים ממועד למועד. וכלים של חמשים זוז משנה לשנה. ואינו נותן לה לא חדשים בימות החמה. ולא שחקים בימות הגשמים. אלא נותן לה כלים של חמשים זוז בימות הגשמים. והיא מתכסה בבלאותיהן בימות החמה. והשחקים שלה:

ט נותן לה מעה כסף לצרכיה. ואוכלת עמו מלילי שבת ללילי שבת. ואם אין נותן לה מעה כסף לצרכיה. מעשה ידיה שלה. ומה היא עושה לו. משקל חמש סלעים שתי ביהודה. שהן עשרים סלעים בגליל. או משקל עשר סלעים ערב ביהודה. שהן עשרים סלעים בגליל. ואם

הִיְתָה מְנִיקָה פּוֹחֲתִין לָהּ מִמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּמוֹסִיפִין לָהּ עַל
מְזוֹנוֹתֶיהָ בָּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים בְּעָנִי שְׁבִישָׁרְאֵל אֲבָל
בְּמַכְבֵּד הַכֹּל לְפִי כְבוֹדוֹ:

פרק ו

מְצִיאַת הָאִשָּׁה וּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ לְבַעֲלָהּ וִירוּשָׁתָהּ הוּא
אוֹכֵל פִּירוֹת בְּחַיִּיהָ בְּשָׁתָהּ וּפְגָמָהּ שְׁלָהּ רַבִּי
יְהוּדָה בֶּן בֶּתִירָא אוֹמֵר בְּזֶמֶן שֶׁבִּסְתֵּר לָהּ שְׁנֵי חֲלָקִים וְלוֹ
חֶלֶק אֶחָד וּבְזֶמֶן שֶׁבִּגְלוּי לֹא שְׁנֵי חֲלָקִים וְלָהּ אֶחָד שְׁלֹ
יִנְתֵּן מִיָּד וְשְׁלָה יִלְקַח בָּהֶן קֶרֶקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת:

^א הַפּוֹסֵק מַעוֹת לַחֲתָנּוֹ וּמֵת חֲתָנּוֹ אֲמָרוּ חֲכָמִים יָכוֹל הוּא
שִׁיאֲמַר לְאַחִידָה הָיִיתִי רוֹצֵה לָתֵן וְלֹךְ אִי אֶפְשִׁי לָתֵן:

^ג פֶּסְקָה לְהַכְנִיס לֹא אֶלֶף דִּינָר הוּא פּוֹסֵק כְּנֻגָּדִין חֲמִשָּׁה
עָשָׂר מָנָה וּכְנֻגָּד הַשּׁוֹם הוּא פּוֹסֵק פָּחוֹת חֲמִשׁ שׁוֹם
בְּמָנָה וְשׁוֹה אֵין לֹא אֶלָּא מָנָה שׁוֹם בְּמָנָה הִיא נוֹתֶנֶת
שְׁלֹשִׁים וְאַחַד סֵלַע וְדִינָר וּבְאַרְבַּע מֵאוֹת הִיא נוֹתֶנֶת
חֲמִשׁ מֵאוֹת מֵה שֶׁחֲתָן פּוֹסֵק הוּא פּוֹסֵק פָּחוֹת חֲמִשׁ:

^ד פֶּסְקָה לְהַכְנִיס לֹא כֶּסֶפִּים סֵלַע (כֶּסֶף) נַעֲשֶׂה שְׁשֶׁה
דִּינָרִים הַחֲתָן מְקַבֵּל עָלָיו עֲשָׂרָה דִּינָרִין לְקַפָּה לְכֹל מָנָה
וּמָנָה רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמִּדְיָנָה:

^ה הַמִּשְׁיָא אֶת בֵּתוֹ סֵתֵם לֹא יִפְחוֹת לָהּ מִחֲמִשִּׁים זוּזֵי
פֶּסֶק לְהַכְנִיסָה עָרוּמָה לֹא יֹאמַר הַבַּעַל כְּשֶׁתְּבֹא לְבֵיתִי

אֶכְסָנָה בְּכִסּוּתִי אֵלָּא מִכֶּסֶּה וְעוֹדָה בְּבֵית אָבִיהָ וְכֵן
הַמְשִׁיאִין אֶת הַיְתוּמָּה לֹא יִפְתְּחוּ לָהּ מַחְמָשִׁים זָוִי אִם
יֵשׁ בָּכִים מִפְּרִנְסִין אוֹתָהּ לְפִי כְבוֹדָה:

י יְתוּמָה שֶׁהִשְׁיֵאוּהָ אִמָּה אוֹ אַחִיהָ מִדַּעְתָּהּ וְכָתְבוּ לָהּ
בְּמֵאָה אוֹ בַּחֲמִשִּׁים זָוִי יָכוֹלָה הִיא מִשְׁתַּגְּדִיל לְהוֹצִיא
מִיָּדָן מֶה שֶׁרָאוי לְהִנָּתֵן לָהּ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הִשְׁיֵא
אֶת הַבֵּת הָרֵאשׁוֹנָה יִנָּתֵן לַשֵּׁנִיָּה כְּדָרְךָ שֶׁנָּתַן לְרֵאשׁוֹנָה
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים פְּעָמִים שְׁאֵדָם עָנִי וְהַעֲשִׂיר אוֹ עֲשִׂיר
וְהָעָנִי אֵלָּא שְׁמִין אֶת הַנִּכְסִים וְנוֹתֵנִין לָהּ:

י הַמְשָׁלִישׁ מְעוֹת לְבֵתוֹ וְהִיא אוֹמֶרֶת נֶאֱמַן בְּעָלִי עָלִי
יַעֲשֶׂה הַשָּׁלִישׁ מֶה שֶׁשָּׁלַשׁ בִּידּוֹ דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר רַבִּי
יוֹסִי אוֹמֵר וְכִי אֵינָה אֵלָּא שָׂדֶה הִיא רוֹצָה לְמוֹכְרָהּ הָרִי
הִיא מְכוֹרָה מֵעַכְשָׁיו בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּגִדּוּלָהּ אֲבָל
בְּקֻטְנָה אֵין מַעֲשֶׂה קֻטְנָה כָּלוּם:

פרק ז

הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִלִּהְנוֹת לוֹ עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם יַעֲמִיד
פֶּרֶנֶס יֵתֶר מִכֵּן יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל חֹדֶשׁ אֶחָד יָקִים וּשְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן
כְּתוּבָה וּבִכְהֻנָּה שְׁנַיִם יָקִים וּשְׁלֹשָׁה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

^ב הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִטְעוּם אֶחָד מִכָּל הַפִּירוֹת
יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל יוֹם אֶחָד
יָקִים שְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה וּבִכְהֻנָּה שְׁנַיִם יָקִים
שְׁלֹשָׁה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

^ג הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִתְקַשֵּׁט בְּאֶחָד מִכָּל הַמִּינִין
יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר בְּעֻנִיּוֹת שְׁלֹא נָתַן
קֶצֶבָה וּבַעֲשִׂירוֹת שְׁלֹשִׁים יוֹם:

^ד הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִלְךְ לְבֵית אָבִיהָ בְּזִמָּן שֶׁהוּא
עֹמֶה בָּעִיר חֹדֶשׁ אֶחָד יָקִים שְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה
וּבְזִמָּן שֶׁהוּא בָּעִיר אַחֲרֵת רִגְלֵ אֶחָד יָקִים שְׁלֹשׁ יוֹצִיא
וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

^ה הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִלְךְ לְבֵית הָאָבֶל אוֹ לְבֵית
הַמִּשְׁתָּה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה מִפְּנֵי שְׁנוּעֵל בְּפָנֶיהָ וְאִם הָיָה
טוֹעֵן מִשּׁוּם דָּבָר אַחֵר רָשָׁאי אָמַר לָהּ עַל מִנַּת שְׂתֵּאמְרִי
לְפָלוּנִי מָה שְׂאֻמְרֶת לִי אוֹ מָה שְׂאֻמְרֶתִי לָךְ אוֹ שְׂתֵּהּ אֵל
מִמֶּלֶאָה וּמִמְעָרָה לְאַשְׁפָּה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

י ואילו יוצאות שלא בכתובה. העוברת על דת משה ויהודית. ואיזה היא דת משה. מאכילתו שאינו מעשר. ומשמשו נדה ולא קוצה לה חלה. ונודרת ואינה מקימת. ואיזו היא דת יהודית. יוצאה וראשה פרוע. וטוה בשוק. ומדברת עם כל אדם. אבא שאול אומר אף המקללת יולדיו בפניו. רבי טרפון אומר אף הקולנית. ואיזו היא קולנית כל שהיא מדברת בתוך ביתה. ושכניה שומעין קולה:

י המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים. ונמצאו עליה נדרים. אינה מקדשת. כנסה סתם. ונמצאו עליה נדרים. תצא שלא בכתובה. על מנת שאין בה מומין ונמצאו בה מומין. אינה מקדשת. כנסה סתם ונמצאו בה מומין. תצא שלא בכתובה. כל המומין הפוסלים בפהנים. פוסלין בנשים:

ח היו בה מומין ועודה בבית אביה. האב צריך להביא ראיה שמשנתארסה נולדו בה מומין הללו. ונסתחפה שדהו. נכנסה לרשות הבעל. הבעל צריך להביא ראיה שעד שלא נתארסה. היו בה מומין אלו. והיה מקחו מקח טעות. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים במה דברים אמורים במומין שבסתר. אבל במומין שבגלוי. אינו יכול לטעון. ואם יש מרחץ באותה העיר. אף מומין שבסתר אינו יכול לטעון מפני שהוא בודק בקרובותיו:

ט האיש שנולדו בו מומין אין כופין אותו להוציא אמר רבן שמעון בן גמליאל במה דברים אמורים במומין הקטנים אבל במומין הגדולים כופין אותו להוציא:

וואלו שכופין אותו להוציא מכה שחין ובעל פוליוס והמקמץ והמצרף נחשת והברסי בין שהיו בם עד שלא נשאו ובין משנשאו נולדו ועל כלן אמר רבי מאיר אף על פי שהתנה עמה יכולה היא שתאמר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל ועכשיו איני יכולה לקבל וחכמים אומרים מקבלת היא על כרחיה חוץ ממכה שחין מפני שממיקתו מעשה בצידון בברסי אחד שמת והיה לו אח ברסי אמרו חכמים יכולה היא שתאמר לאחיך הייתי יכולה לקבל ולך איני יכולה לקבל:

פרק ח

האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס מודים בית שמאי ובית הלל שמוכרת ונותנת וקיים נפלו לה משנתארסה בית שמאי אומרים תמכור ובית הלל אומרים לא תמכור אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה קיים אמר רבי יהודה אמרו לפני רבן גמליאל הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אמר להם על החדשים אנו בושין אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים נפלו לה משנשאת אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה שהבעל מוציא מיד הלקוחות עד שלא

נשאת ונשאת רבן גמליאל אומר אם מכרה ונתנה קיים.
אמר רבי חנינא בן עקיבא אמרו לפני רבן גמליאל הואיל
וזכה באשה לא יזכה בנכסים. אמר להם על החדשים
אנו בושין. אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים:

^ב רבי שמעון חולק בין נכסים לנכסים. נכסים הידועים
לבעל לא תמכור. ואם מכרה ונתנה בטל. שאינו ידועים
לבעל לא תמכור. ואם מכרה ונתנה קיים:

^ג נפלו לה כספים. ילקח בהן קרקע. והוא אוכל פירות.
פירות התלושין מן הקרקע. ילקח בהן קרקע והוא אוכל
פירות. והמחברין בקרקע. אמר רבי מאיר שמיין אותן
כמה הן יפין בפירות. וכמה הן יפין בלא פירות. והמותר
ילקח בהן קרקע. והוא אוכל פירות. וחכמים אומרים
המחברין לקרקע שלו והתלושין מן הקרקע שלה. וילקח
בהן קרקע והוא אוכל פירות:

^ד רבי שמעון אומר מקום שיפה כחו בכניסתה הורע
כחו ביצאתה. מקום שהורע כחו בכניסתה. יפה כחו
ביצאתה. (כיצד) פירות המחברין לקרקע. בכניסתה
שלו. וביצאתה שלה. והתלושין מן הקרקע. בכניסתה
שלה. וביצאתה שלו:

^ה נפלו לה עבדים ושפחות זקנים. ימכרו וילקח בהן
קרקע. והוא אוכל פירות. רבן שמעון בן גמליאל אומר
לא תמכור. מפני שהן שבח בית אביה. נפלו לה זיתים

וּגְפָנִים זָקָנִים יִמְכְּרוּ לְעֵצִים וְיִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא תִמְכּוֹר מִפְּנֵי שֶׁהֵן שָׁבַח בֵּית אֲבִיהֶּהּ הַמוֹצִיא הוֹצֵאתָ עַל נִכְסֵי אִשְׁתּוֹ הוֹצִיא הֶרְבֵּה וְאָכַל קִמְעָא קִמְעָא וְאָכַל הֶרְבֵּה מֵה שֶׁהוֹצִיא הוֹצִיא וּמֵה שֶׁאָכַל אָכַל הוֹצִיא וְלֹא אָכַל יִשְׁבַּע כִּמְה הוֹצִיא וְיִטּוֹל:

י שׁוֹמֶרֶת יָבֵם שֶׁנִּפְּלוּ לָהּ נִכְסִים מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל שֶׁמוֹכְרֶת וְנוֹתֶנֶת וְקִיִּים מֵתָה מֵה יַעֲשׂוּ בְּכַתּוּבָתָהּ וּבְנִכְסִים הַנִּכְנָסִין וְהַיּוֹצֵאִין עֲמָה בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יִחְלֹקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים נִכְסִים בְּחֻזְקָתָן וּכְתוּבָה בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל נִכְסִים הַנִּכְנָסִים וְהַיּוֹצֵאִים עֲמָה בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאָב:

י הַנִּיחַ אֶחָיו מְעוֹת יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת פִּירוֹת הַתְּלוּשִׁין מִן הַקָּרְקַע יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת הַמִּחְבְּרִין בַּקָּרְקַע אָמַר רַבִּי מֵאִיר שְׁמִין אוֹתָן כִּמְה הֵן יָפִין בִּפְיֹתָן וְכִמְה הֵן יָפִין בְּלֹא פִירוֹת וְהַמּוֹתֵר יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים פִּירוֹת הַמִּחְבְּרִין בַּקָּרְקַע שְׁלוֹ וְהַתְּלוּשִׁין מִן הַקָּרְקַע כָּל הַקּוֹדֵם זָכָה בָּהֶן קֹדֵם הוּא זָכָה קֹדֵמָה הִיא יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת כְּנֶסֶה הָרִי הִיא כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דְּבָר וּבִלְבָד שֶׁתִּהְיֶה כְּתוּבָתָהּ עַל נִכְסֵי בַּעְלָהּ הָרִאשׁוֹן:

ח לא יאמר לה הרי כתובתיך מנחת על השלחן. אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה. (וכן לא יאמר אדם לאשתו הרי כתובתיך מנחת על השלחן. אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה.) גרשה אין לה אלא כתובתה. החזירה הרי היא ככל הנשים. ואין לה אלא כתובתה בלבד:

פרק ט

הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיך. הרי זה אוכל פירות בחייה. ואם מתה יורשה. אם בן למה כתב לה דין ודברים. אין לי בנכסיך. שאם מכרה ונתנה קיים. כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך. ובפירותיהן. הרי זה אינו אוכל פירות בחייה. ואם מתה יורשה. רבי יהודה אומר לעולם אוכל פירי פירות עד שיכתוב לה דין ודברים. אין לי בנכסיך. ובפירותיהן. ובפירי פירותיהן עד עולם. כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך. ובפירותיהן (ובפירי פירותיהן) בחיך ובמותך. אינו אוכל פירות בחייה. ואם מתה אינו יורשה. רבן שמעון בן גמליאל אומר אם מתה ירשנה מפני שהתנה על מה שכתוב בתורה. וכל המתנה על מה שכתוב בתורה. תנאו בטל:

ב מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשין. והיה לו פקדון או מלוה ביד אחרים. רבי טרפון אומר ינתנו לכושל שבהן. רבי עקיבא אומר אין מרחמין בדין. אלא

יִנָּתְנוּ לַיּוֹרְשִׁין שְׁכָלָן צָרִיכִין שְׁבוּעָה וְאִין הַיּוֹרְשִׁין צָרִיכִים
שְׁבוּעָה:

ג' הֵנִיחַ פִּירוֹת תְּלוּשִׁין מִן הַקֶּרֶקַע כָּל הַקּוֹדֵם בָּהֶן זָכָה
בָּהֶן זָכָתָה אִשָּׁה יוֹתֵר עַל כְּתוּבָתָהּ וּבַעַל חוֹב יוֹתֵר
עַל חוּבוֹ הַמּוֹתֵר רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר יִנָּתְנוּ לְכוֹשֵׁל שְׁבָהֶן
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין מִרְחֻמִּין בְּדִין אֶלָּא יִנָּתְנוּ לַיּוֹרְשִׁין
שְׁכָלָם צָרִיכִים שְׁבוּעָה וְאִין הַיּוֹרְשִׁים צָרִיכִין שְׁבוּעָה:

ד' הַמּוֹשִׁיב אֶת אִשְׁתּוֹ חֲנוּנִית אוֹ שְׁמָנָה אֶפּוֹטְרוֹפָא הֵרִי
זֶה מִשְׁבִּיעָה כָּל זְמַן שִׁירְצָהּ רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר אֶפִּילוּ עַל
פְּלָכָה וְעַל עֶסְתָּה:

ה' כָּתַב לָהּ גֵּדֵר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלֶיךָ אֵינּוּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה
אֲבָל מִשְׁבִּיעַ הוּא אֶת יוֹרְשִׁיהָ וְאֶת הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתָהּ גֵּדֵר
וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלֶיךָ וְעַל יוֹרְשֶׁיךָ וְעַל הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתֶיךָ
אֵינּוּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה לֹא הִיא וְלֹא יוֹרְשִׁיהָ וְלֹא הַבָּאִים
בְּרִשּׁוֹתָהּ אֲבָל יוֹרְשֵׁיוּ מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ וְאֶת יוֹרְשִׁיהָ וְאֶת
הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתָהּ גֵּדֵר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי וְלֹא לַיּוֹרְשִׁין וְלֹא
לְבָאִים בְּרִשּׁוֹתֶיךָ עָלֶיךָ וְעַל יוֹרְשֶׁיךָ וְעַל הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתֶיךָ
אֵינּוּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה לֹא הוּא וְלֹא יוֹרְשֵׁיוּ וְלֹא הַבָּאִים
בְּרִשּׁוֹתוֹ לֹא אוֹתָהּ וְלֹא אֶת יוֹרְשִׁיהָ וְלֹא אֶת הַבָּאִים
בְּרִשּׁוֹתָהּ:

ו' הֵלָכָה מִקְבֵּר בַּעֲלָהּ לְבֵית אָבִיהָ אוֹ שְׁחִזְרָה לְבֵית חָמֶיהָ
וְלֹא נִעְשִׂית אֶפּוֹטְרוֹפָא אֵין הַיּוֹרְשִׁין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ:

וְאִם נִעְשִׂית אֶפּוֹטְרוֹפָא • (הַיּוֹרְשִׁים) מְשַׁבְּעִין אוֹתָהּ עַל
הָעֵתִיד לָבֹא וְאֵין מְשַׁבְּעִין אוֹתָהּ עַל מֶה שֶׁעָבַר:

י' הַפּוֹגֶמֶת בְּתוֹבָתָה לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשִׁבוּעָה • עַד אֶחָד
מֵעֵידָה שֶׁהִיא פְּרוּעָה לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשִׁבוּעָה • מִנְכָּסִי
יְתוּמִים וּמִנְכָּסִים מְשַׁעֲבָדִין וְשֹׁלָא בְּפָנָיו לֹא תִפְרַע אֶלָּא
בְּשִׁבוּעָה:

י"א הַפּוֹגֶמֶת בְּכְתוּבָתָהּ • כִּי־צַד • הֵי־תָה כְּתוּבָתָהּ אֶלֶף
זוֹז • וְאָמַר לָהּ הַתְּקַבְּלִתְ כְּתוּבָתִּיךְ • וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא
הַתְּקַבְּלִתִּי אֶלָּא מִנָּה • לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשִׁבוּעָה • עַד
אֶחָד מֵעֵידָה שֶׁהִיא פְּרוּעָה • כִּי־צַד • הֵי־תָה כְּתוּבָתָהּ אֶלֶף
זוֹז • וְאָמַר לָהּ הַתְּקַבְּלִתְ כְּתוּבָתִּיךְ • וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא
הַתְּקַבְּלִתִּי • וְעַד אֶחָד מֵעֵידָה שֶׁהִיא פְּרוּעָה • לֹא תִפְרַע
אֶלָּא בְּשִׁבוּעָה • מִנְכָּסִים מְשַׁעֲבָדִים • כִּי־צַד • מִכָּר נִכְסֵי
לְאַחֲרִים וְהִיא נִפְרַעֶת מִן הַלְקוּחוֹת • לֹא תִפְרַע אֶלָּא
בְּשִׁבוּעָה • מִנְכָּסִי יְתוּמִים כִּי־צַד • מֵת וְהֵנִיחַ נִכְסֵי לְיְתוּמִים •
וְהִיא נִפְרַעֶת מִן הַיְתוּמִים • לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשִׁבוּעָה •
וְשֹׁלָא בְּפָנָיו • כִּי־צַד • הֵלֶךְ לוֹ לְמַדִּינַת הָיִם • וְהִיא נִפְרַעֶת
שֹׁלָא בְּפָנָיו • לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשִׁבוּעָה • רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
כָּל זֶמֶן שֶׁהִיא תוֹבַעֶת כְּתוּבָתָהּ • הַיּוֹרְשִׁים מְשַׁבְּעִין אוֹתָהּ •
וְאִם אֵינָה תוֹבַעֶת כְּתוּבָתָהּ • אֵין הַיּוֹרְשִׁין מְשַׁבְּעִין אוֹתָהּ:

ט' הוֹצִיָּאָה גֵּט וְאֵין עִמּוֹ כְּתוּבָה • גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ • כְּתוּבָה
וְאֵין עִמָּה גֵּט • הִיא אוֹמֶרֶת נֶאֱבַד גֵּטִי • וְהוּא אוֹמֵר נֶאֱבַד

שׁוֹבְרִי וְכֵן בַּעַל חֹב שֶׁהוֹצִיא שְׁטַר חֹב וְאִין עֲמוּ
 פְּרוֹזְבוֹל הָרִי אֵלּוּ לֹא יִפְרְעוּ רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
 מִן הַסִּכָּנָה וְאֵילָף אִשָּׁה גֹבֶה כְּתוּבָתָהּ שְׁלֹא בָּגַט וּבַעַל
 חֹב גֹּבֶה שְׁלֹא בִּפְרוֹזְבוֹל שְׁנֵי גִטִּין וְשְׁתֵּי כְּתוּבוֹת גֹּבֶה
 שְׁתֵּי כְּתוּבוֹת שְׁתֵּי כְּתוּבוֹת וְגַט אֶחָד אוֹ כְּתוּבָה וְשְׁנֵי
 גִּטִּין אוֹ כְּתוּבָה וְגַט וּמִיתָה אֵינָה גֹבֶה אֲלֵא כְּתוּבָה
 אַחַת שֶׁהִמְגִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ וְהַחֲזִירָהּ עַל מְנַת כְּתוּבָה
 הָרֵאשׁוֹנָה מִחֲזִירָהּ קָטָן שֶׁהִשְׁאִי אָבִיו כְּתוּבָתָהּ קִיָּמָה
 שֶׁעַל מְנַת כֵּן קִיָּמָה גֵּר שֶׁנִּתְגִּיר וְאִשְׁתּוֹ עֲמוּ כְּתוּבָתָהּ
 קִיָּמָה שֶׁעַל מְנַת כֵּן קִיָּמָה:

פרק י

מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָתָה הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת
 לַשֵּׁנִיָּה וְיִזְרְשִׁי הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדֶמִין לְיִזְרְשִׁי שֵׁנִיָּה נָשָׂא
 אֶת הָרֵאשׁוֹנָה וּמָתָה נָשָׂא שֵׁנִיָּה וּמָתָה הִיא שֵׁנִיָּה וְיִזְרְשִׁי
 קוֹדֶמִין לְיִזְרְשִׁי הָרֵאשׁוֹנָה:

^א מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָתָה וְאַחֵר כֵּךְ מָתָה הִיא
 וְיִתּוּמִים מִבְּקָשִׁים כְּתוּבַת אֶמֶן וְאִין שָׁם אֲלֵא כִּדִּי שְׁתֵּי
 כְּתוּבוֹת חוֹלְקִין בְּשִׁוְהָ הָיָה שָׁם מוֹתֵר דִּינָר אֵלּוּ נוֹטְלִין
 כְּתוּבַת אֶמֶן וְאֵלּוּ נוֹטְלִין כְּתוּבַת אֶמֶן אִם אָמְרוּ יִתּוּמִים
 אֲנַחְנוּ מַעֲלִין עַל נְכָסֵי אֲבִינוּ יֵתֵר דִּינָר כִּדִּי שֶׁיִּטְלוּ כְּתוּבַת
 אֶמֶן אִין שׁוֹמְעִין לָהֶן אֲלֵא שְׁמִין אֶת הַנְּכָסִים בְּבֵית דִּין:

ג' הָיוּ שָׁם גִּבְסִים בְּרֹאיוֹ אֵינָן כְּבִמְחִזָּק. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
אֲפִילוּ יֵשׁ שָׁם גִּבְסִים שְׂאִין לָהֶם אַחֲרִיּוֹת אֵינָן כְּלוּם
עַד שֶׁיְהִיוּ שָׁם גִּבְסִים שֵׁשׁ לָהֶן אַחֲרִיּוֹת. יוֹתֵר עַל שְׁתֵּי
הַכְּתוּבוֹת דִּינָר:

ד' מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁלֹשׁ נָשִׁים וּמֵת. כְּתוּבָתָהּ שֶׁל זֶה זֶה מָנָה.
וְשֶׁל זֶה מֵאֲתִים. וְשֶׁל זֶה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת. וְאֵין שָׁם אֶלָּא מָנָה
חֻלְקוֹת בְּשָׁוָה. הָיוּ שָׁם מֵאֲתִים שֶׁל מָנָה נוֹטֶלֶת חֲמִשִּׁים.
שֶׁל מֵאֲתִים וְשֶׁל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה שֶׁל זָהָב. הָיוּ
שָׁם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת. שֶׁל מָנָה נוֹטֶלֶת חֲמִשִּׁים. וְשֶׁל מֵאֲתִים
מָנָה. וְשֶׁל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁשָׁה שֶׁל זָהָב. וְכֵן שְׁלֹשָׁה שֶׁהִטִּילוּ
לְכִיס פָּחַתוּ אוֹ הוֹתִירוּ בְּדָ הֵן חֻלְקִין:

ה' מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי אַרְבַּע נָשִׁים וּמֵת. הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת
לַשֵּׁנִיָּה. וְשֵׁנִיָּה לַשְּׁלִישִׁית. וְשְׁלִישִׁית לַרְבִּיעִית. הָרֵאשׁוֹנָה
נִשְׁבַּעַת לַשֵּׁנִיָּה. וְשֵׁנִיָּה לַשְּׁלִישִׁית. וְשְׁלִישִׁית לַרְבִּיעִית.
וְהַרְבִּיעִית נִפְרַעַת שְׁלֹא בִשְׁבוּעָה. בֶּן נָנֶס אוֹמֵר וְכִי
מִפְּנֵי שֶׁהָיָה אַחֲרוֹנָה נִשְׁכָּרֶת. אֵף הִיא לֹא תִפְרָע אֶלָּא
בִּשְׁבוּעָה. הָיוּ יוֹצְאוֹת כֹּלָן בְּיוֹם אֶחָד. כָּל הַקּוֹדֶמֶת
לַחֲבֵרָתָהּ. אֲפִילוּ שְׁעָה אַחַת זָכָתָהּ. וְכֵד הָיוּ כּוֹתְבִין
בִּירוֹשָׁלַיִם שְׁעוֹת. הָיוּ כֹלָן יוֹצְאוֹת בְּשְׁעָה אַחַת. וְאֵין שָׁם
אֶלָּא מָנָה. חֻלְקוֹת בְּשָׁוָה:

ו' מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים. וּמָכַר אֶת שְׁדֵהוּ. וְכָתְבָהּ
רֵאשׁוֹנָה לְלוֹקַח דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי עִמָּךְ. הַשֵּׁנִיָּה מוֹצִיאָה

מֵהַלֹּקַח. וְרֹאשׁוֹנָה מִן הַשְּׁנִיָּה. וְהַלֹּקַח מִן הָרִאשׁוֹנָה
וְחִזְזוֹת חֲלִילָה. עַד שֶׁיַּעֲשׂוּ פְשָׁרָה בֵּינֵהֶם. וְכֵן בַּעַל חוֹב.
וְכֵן אִשָּׁה בַּעֲלַת חוֹב:

פרק יא

אֶלְמָנָה גְּזוּנָת מִנְכָּסֵי יְתוּמִים. וּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ שְׁלָהָן.
וְאִין חֵיִיבִין בְּקִבּוּרָתָהּ. יוֹרְשֶׁיהָ יוֹרְשֵׁי כְּתוּבָתָהּ.
חֵיִיבִין בְּקִבּוּרָתָהּ:

^ב אֶלְמָנָה בֵּין מִן הָאִירוֹסִין. בֵּין מִן הַנְּשׂוּאִין. מוֹכֶרֶת שְׁלָא
בְּבֵית דִּין. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מִן הַנְּשׂוּאִין מוֹכֶרֶת שְׁלָא
בְּבֵית דִּין. מִן הָאִירוֹסִין לֹא תִּמְכּוֹר. אֲלָא בְּבֵית דִּין. מִפְּנֵי
שָׂאִין לָהּ מְזוֹנוֹת. וְכָל שָׂאִין לָהּ מְזוֹנוֹת. לֹא תִּמְכּוֹר אֲלָא
בְּבֵית דִּין:

^ג מִכְרָה כְּתוּבָתָהּ אוֹ מְקַצָּתָהּ. מְשַׁכְּנָה כְּתוּבָתָהּ אוֹ
מְקַצָּתָהּ. נִתְּנָה כְּתוּבָתָהּ לְאַחַר אוֹ מְקַצָּתָהּ. לֹא תִּמְכּוֹר
אֶת הַשָּׂאֵר אֲלָא בְּבֵית דִּין. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים מוֹכֶרֶת הִיא
אֲפִילוֹ אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה פְּעָמִים. וּמוֹכֶרֶת לְמְזוֹנוֹת שְׁלָא
בְּבֵית דִּין. וְכוּתֶבֶת לְמְזוֹנוֹת מְכָרְתִּי. וְגֵרוּשָׁה לֹא תִּמְכּוֹר
אֲלָא בְּבֵית דִּין:

^ד אֶלְמָנָה שֶׁהִיְתָה כְּתוּבָתָהּ מֵאֲתִים. וּמִכְרָה שְׂוָה מָנָה
בְּמֵאֲתִים. אוֹ שְׂוָה מֵאֲתִים בְּמָנָה. נִתְּקַבְּלָה כְּתוּבָתָהּ.
הִיְתָה כְּתוּבָתָהּ מָנָה. וּמִכְרָה שְׂוָה מָנָה וְדִינָר בְּמָנָה.

מכרה בטל. אפילו היא אומרת אחזיר דינר ליורשים.
 מכרה בטל. רבן שמעון בן גמליאל אומר לעולם מכרה
 קיים. עד שתהא שם כדי שתשיר בשדה. בת תשעה קבין.
 ובגנה בת חצי קב. וכדברי רבי עקיבא בית רובע. היתה
 כתובתה ארבע מאות זוז. ומכרה לזה במנה. ולזה במנה.
 ולאחרון יפה מנה ודינר במנה. של אחרון בטל. ושל כלם
 מכרן קיים:

ה שום הדיינים שפחתו שתות. או הוסיפו שתות. מכרן
 בטל. רבן שמעון בן גמליאל אומר מכרן קיים. אם בן מה
 כח בית דין יפה. אבל אם עשו אגרת בקורת. אפילו
 מכרו שוה מנה במאות או שוה מאתים במנה. מכרן
 קיים:

י הממאנת. והשניה. והאילונית. אין להן כתובה. ולא
 פירות. ולא מזונות. ולא בלאות. ואם מתחלה נשאת
 לשם אילונית. יש לה כתובה. אלמנה לכהן גדול. גרושה
 וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת ונתניה לישראל. בת
 ישראל לנתין ולממזר. יש להן כתובה:

פרק יב

הַנוּשָׂא אֶת הָאִשָּׁה וּפְסָקָה עִמּוֹ כְּדִי שְׂיִזּוֹן אֶת בִּתָּהּ
 חֲמֵשׁ שָׁנִים חַיִּיב לְזוּנָה חֲמֵשׁ שָׁנִים נִשְׂאָת
 לְאַחֵר וּפְסָקָה עִמּוֹ כְּדִי שְׂיִזּוֹן אֶת בִּתָּהּ חֲמֵשׁ שָׁנִים חַיִּיב
 לְזוּנָה חֲמֵשׁ שָׁנִים לֹא יֹאמַר הָרָאוּשׁוֹן לְכַשְׁתָּבֵא אֶצְלִי
 אֶזְוֹנָנָה אֶלֹא מוֹלִיד אֶת מְזוּנוֹתֶיהָ לְמָקוֹם (שֶׁהִיא) אָמָה
 וְכֵן לֹא יֹאמְרוּ שְׂנֵיהֶם הָרִי אָנּוּ זָנִין אוֹתָהּ כְּאַחֵד אֶלֹא
 אֶחָד זָנָה וְאַחֵד נֹתֵן לָהּ דָּמֵי מְזוּנוֹת:

^ב נִשְׂאָת הַבַּעַל נֹתֵן לָהּ מְזוּנוֹת וְהֵן נֹתְנִים לָהּ דָּמֵי
 מְזוּנוֹת מֵתוֹ בְּנֹתֶיהֶן נְזוּנוֹת מִנְכָּסִים בְּנֵי חוֹרִין וְהִיא
 נְזוּנָת מִנְכָּסִים מִשְׁעֲבָדִים מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּבַעֲלָת חוֹב
 הַפְּקָחִים הָיוּ כּוֹתְבִין עַל מַנֶּת שְׂאוֹן אֶת בִּתְּךָ חֲמֵשׁ שָׁנִים
 כָּל זְמַן שָׂאָת עִמִּי:

^ג אֶלְמָנָה שְׂאֻמְרָה אִי אֶפְשִׁי לְזוּז מִבֵּית בַּעְלִי אִין הַיּוֹרְשִׁין
 יְכוּלִין לְזוּמַר לָהּ לְכִי לְבֵית אָבִיךָ וְאָנּוּ זָנִין אוֹתָךְ אֶלֹא זָנִין
 אוֹתָהּ בְּבֵית בַּעְלָהּ וְנֹתְנִין לָהּ מְדוֹר לְפִי כְּבוֹדָהּ אֻמְרָה
 אִי אֶפְשִׁי לְזוּז מִבֵּית אָבִא יְכוּלִים הַיּוֹרְשִׁים לְזוּמַר לָהּ אִם
 אֶת אֶצְלָנוּ יֵשׁ לִיד מְזוּנוֹת וְאִם אִין אֶת אֶצְלָנוּ אִין לִיד
 מְזוּנוֹת אִם הִיתָה טוֹעֶנֶת מִפְּנֵי שֶׁהִיא יֹלְדָה וְהֵן יֹלְדִים
 זָנִין אוֹתָהּ וְהִיא בְּבֵית אָבִיהָ:

^ד כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אָבִיהָ גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ לְעוֹלָם כָּל
 זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעְלָהּ גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ עַד עֶשְׂרִים וְחֻמֵּשׁ

שָׁנִים. שִׁישׁ בְּעָשָׂרִים וְחֹמֶשׁ שָׁנִים שֶׁתַּעֲשֶׂה טוֹבָה כְּנֶגֶד
 כְּתוּבָתָהּ. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן
 גַּמְלִיאֵל. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ.
 גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ לְעוֹלָם. כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אָבִיהָ. גּוֹבָה
 כְּתוּבָתָהּ עַד עָשָׂרִים וְחֹמֶשׁ שָׁנִים. מֵתָהּ יוֹרְשֶׁיהָ מוֹכְרִים
 כְּתוּבָתָהּ. עַד עָשָׂרִים וְחֹמֶשׁ שָׁנִים:

פרק יג

שְׁנֵי דִינֵי גְזֵרוֹת הָיוּ בִירוּשָׁלַיִם. אֲדָמוֹן וְחֲנַן בֶּן אֲבִישָׁלוֹם.
 חֲנַן אוֹמֵר שְׁנֵי דְבָרִים. אֲדָמוֹן אוֹמֵר שְׁבַעָה. מִי
 שֶׁהִלֵּךְ לְמַדִּינַת הָיִם וְאַשְׁתּוֹ תוֹבַעַת מְזוֹנוֹת. חֲנַן אוֹמֵר
 תִּשְׁבַּע בְּסוֹף וְלֹא תִשְׁבַּע בְּתַחֲלָה. נִחְלְקוּ עָלָיו בְּנֵי כְּהֻנָּה
 גְּדוֹלִים. וְאָמְרוּ. תִּשְׁבַּע בְּתַחֲלָה וּבְסוֹף. אָמַר רַבִּי דוֹסָא
 בֶּן הֶרְכֵּינֶס כְּדַבְּרֵיהֶם. אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכָאִי יִפָּה אָמַר
 חֲנַן. לֹא תִשְׁבַּע אֲלָא בְּסוֹף:

^ב מִי שֶׁהִלֵּךְ לְמַדִּינַת הָיִם וְעָמַד אַחֵר וּפְרָגַס אֶת אִשְׁתּוֹ.
 חֲנַן אָמַר אֲבָד אֶת מַעוֹתָיו. נִחְלְקוּ עָלָיו בְּנֵי כְּהֻנָּה גְּדוֹלִים
 וְאָמְרוּ יִשְׁבַּע כִּמָּה הוֹצִיא וַיִּטּוֹל. אָמַר רַבִּי דוֹסָא בֶּן
 הֶרְכֵּינֶס כְּדַבְּרֵיהֶם. אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכָאִי יִפָּה אָמַר חֲנַן.
 הֵנִיחַ מַעוֹתָיו עַל קֶרֶן הָעֶבֶי:

^ג אֲדָמוֹן אוֹמֵר שְׁבַעָה. מִי שֶׁמַּת וְהֵנִיחַ בָּנִים וּבָנוֹת. בְּזִמָּן
 שֶׁהִנָּכְסִים מֵרַבִּין. הַבָּנִים יוֹרְשִׁין וְהַבָּנוֹת נְזוֹנוֹת. וּבִנְכָסִים
 מוֹעָטִים. הַבָּנוֹת יִזְנוּ וְהַבָּנִים יִחְזְרוּ עַל הַפְּתָחִים. אֲדָמוֹן

אומר בשביל שאני זכר הפסדתי. אמר רבן גמליאל
רוצה אני את דברי אדמון:

ד' הטוען את חברו כדי שמן והודה בקנקנים. אדמון
אומר הואיל והודה. במקצת הטענה ישבע. וחכמים
אומרים אין זו הודאה ממין הטענה. אמר רבן גמליאל
רוצה אני את דברי אדמון:

ה' הפוסק מעות לחתנו. ופשט לו את הרגל. תשב עד
שתלבין ראשה. אדמון אומר יכולה היא שתאמר אלו
אני פסקתי לעצמי. אשב עד שילבין ראשי. עכשיו שאבא
פסק עלי. מה אני יכולה לעשות. או כנוס או פטור. אמר
רבן גמליאל רוצה אני את דברי אדמון:

י' העורר על השדה והוא חתום עליה בעד. אדמון אומר
יכול הוא שיאמר. השני נוח לי והראשון קשה הימנו.
וחכמים אומרים אבד את זכותו. עשאה סימן לאחר.
אבד את זכותו:

י' מי שהלך למדינת הים ואבדה דרך שדהו. אדמון אומר
ילך בקצרה. וחכמים אומרים יקנה לו דרך במאה מנה.
או יפרח באויר:

ח' המוציא שטר חוב על חברו. והלה מוציא שמכר לו
את השדה. אדמון אומר יכול הוא שיאמר אלו הייתי
חייב לך. היה לך להפרע את שלך. כשמכרת לי את

השָׁדָהּ. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים זֶה הִיא פֶּקַח שֶׁמֶכַר לוֹ אֶת
הַקֶּרֶקַע. מִפְּנֵי שֶׁהוּא יָכוֹל לְמַשְׁכְּנוֹ:

^ט שְׁנַיִם שֶׁהוֹצִיאוּ שֹׁטֵר חוֹב זֶה עַל זֶה. אֲדַמּוֹן אוֹמֵר אֵלּוּ
הָיִיתִי חַיִּיב לָךְ בִּיצַד אֶתָּה לָזֶה מִמֶּנִּי. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים זֶה
גּוֹבֶה שֹׁטֵר חוֹבוֹ. וְזֶה גּוֹבֶה שֹׁטֵר חוֹבוֹ:

^י שְׁלֹשׁ אֲרָצוֹת לְנִשְׁוֹאִין. יְהוּדָה. וְעֵבֶר הִירְדֵּן. וְהַגָּלִיל. אֵין
מוֹצִיאִין מֵעִיר לְעִיר. וּמִכְרֶךְ לְכְרֶךְ. אֲבָל בְּאוֹתָהּ הָאָרֶץ
מוֹצִיאִין מֵעִיר לְעִיר. וּמִכְרֶךְ לְכְרֶךְ. אֲבָל לֹא מֵעִיר לְכְרֶךְ.
וְלֹא מִכְרֶךְ לְעִיר. מוֹצִיאִין מִנְּוֶה הָרַע לְנְוֶה הַיִּפֶּה. אֲבָל לֹא
מִנְּוֶה הַיִּפֶּה לְנְוֶה הָרַע. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִף
לֹא מִנְּוֶה הָרַע לְנְוֶה הַיִּפֶּה. מִפְּנֵי שֶׁהַנְּוֶה הַיִּפֶּה בּוֹדֵק:

^{יא} הַכֹּל מַעֲלִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאֵין הַכֹּל מוֹצִיאִין. הַכֹּל
מַעֲלִין לִירוּשָׁלַיִם. וְאֵין הַכֹּל מוֹצִיאִין. אֶחָד הָאֲנָשִׁים.
וְאֶחָד הַנָּשִׁים. (וְאֶחָד עֲבָדִים). נָשָׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
וַגֵּרְשָׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
נָשָׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וַגֵּרְשָׁה בְּקִפּוֹטְקִיָּא. נוֹתֵן לָהּ
מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נָשָׂא אִשָּׁה בְּקִפּוֹטְקִיָּא. וַגֵּרְשָׁה
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. רַבֵּן שְׁמַעוֹן
בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת קִפּוֹטְקִיָּא. נָשָׂא
אִשָּׁה בְּקִפּוֹטְקִיָּא. וַגֵּרְשָׁה בְּקִפּוֹטְקִיָּא. נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת
קִפּוֹטְקִיָּא: סליק

מסכת נדרים

פרק א

כָּל כְּנוּיֵי נְדָרִים וְנִזְרוֹת כְּנִדְרִים וְחִרְמִים כְּחִרְמִים וְשִׁבּוּעוֹת כְּשִׁבּוּעוֹת וְנִזְרוֹת כְּנִזְרוֹת הָאוֹמֵר לְחַבִּירוֹ מוֹדְרָנִי מִמֶּדֶד מִפְּרָשְׁנִי מִמֶּדֶד מְרוֹחֲקָנִי מִמֶּדֶד שְׂאֵינִי אוֹכֵל לָךְ שְׂאֵינִי טוֹעֵם לָךְ אֶסּוּר מְנוּדָה אֲנִי לָךְ רַבִּי עֲקִיבָא הֵיָּה חוֹכֵךְ בַּזָּה לְהַחֲמִיר בְּנִדְרֵי רִשְׁעִים נָדַר בְּנִזִּיר וּבִקְרָבָן וּבְשִׁבּוּעָה בְּנִדְרֵי כְּשָׂרִים לֹא אָמַר כָּלוּם בְּנִדְבוֹתָם נָדַר בְּנִזִּיר וּבִקְרָבָן:

ב הָאוֹמֵר לְחַבִּירוֹ קוֹנֵם קוֹנֵחַ קוֹנֵס הֵרִי אֵלּוֹ כְּנוּזִין לְקִרְבָּן חֶרֶק חֶרֶף חֶרֶף הֵרִי אֵלּוֹ כְּנוּזִין לְחֶרֶם גְּזִיק גְּזִיחַ פְּזִיחַ הֵרִי אֵלּוֹ כְּנוּזִין לְנִזְרוֹת שְׁבוּתָה שְׁקוּקָה נָדַר בְּמוֹתָה הֵרִי אֵלּוֹ כְּנוּזִין לְשִׁבּוּעָה:

ג הָאוֹמֵר לֹא חוֹלִין לֹא אוֹכֵל לָךְ לֹא כָּשֶׁר וְלֹא דָבִי טְהוֹר וְטָמֵא נוֹתֵר וּפְגוּל אֶסּוּר כְּאִמְרָא כְּדִירִים כְּעֵצִים כְּאֲשִׁים כְּמִזְבֵּחַ כְּהִיכָל כִּירוּשָׁלַיִם נָדַר בְּאַחַד מִכָּל מְשֻׁמְשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ אֵף עַל פִּי שְׁלֹא הַזִּכִּיר קִרְבָּן הֵרִי זֶה נָדַר קִרְבָּן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הָאוֹמֵר יְרוּשָׁלַיִם לֹא אָמַר כָּלוּם:

ד הָאוֹמֵר קִרְבָּן עוֹלָה מִנְחָה חֲטָאת תּוֹדָה שְׁלָמִים שְׂאֵינִי אוֹכֵל לָךְ אֶסּוּר רַבִּי יְהוּדָה מְתִיר הַקִּרְבָּן בְּקִרְבָּן:

קָרְבֵּן שְׂאוּכַל לֶךְ. אָסוּר. לְקָרְבֵּן לֹא אוֹכַל לֶךְ. רַבִּי מֵאִיר
אוֹסֵר. הָאֹמֵר לַחֲבִירוֹ קוֹנֵם פִּי מִדֶּבֶר עִמָּךְ. יָדִי עוֹשֶׂה
עִמָּךְ. רִגְלִי מְהַלֶּכֶת עִמָּךְ. אָסוּר:

פרק ב

וְאֵלּוּ מִתְּרִין חוֹלִין שְׂאוּכַל לֶךְ. כְּבֶשֶׂר חֲזִיר. כְּעִבּוּדֹת
כּוֹכְבִּים. כְּעוֹרוֹת לְבוּבִין. כְּנַבְּלוֹת. (כְּטִרְפוֹת).
כְּשִׁקְצִים. (כְּרִמָּשִׁים). כְּחֵלֶת אֶהָרִן וְכִתְרוֹמָתוֹ מִתֵּר.
הָאֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ הִרִי אֶתְּ עָלִי כְּאֵמָא. פּוֹתֵחִין לוֹ פֶּתַח
מִמָּקוֹם אֲחֵר. שֶׁלֹּא יִקַּל רֹאשׁוֹ לְכַד. קוֹנֵם שְׂאִינִי יִשּׁוֹן.
שְׂאִינִי מִדֶּבֶר. שְׂאִינִי מִהֶלֶךְ. הָאֹמֵר לְאִשָּׁה קוֹנֵם שְׂאִינִי
מִשְׁמֶשֶׁךְ. הִרִי זֶה בְּלֹא יַחַל דְּבָרוֹ. שְׁבוּעָה שְׂאִינִי יִשּׁוֹן.
שְׂאִינִי מִדֶּבֶר. שְׂאִינִי מִהֶלֶךְ אָסוּר:

^ב קָרְבֵּן לֹא אוֹכַל לֶךְ. הַקָּרְבֵּן שְׂאוּכַל לֶךְ. לֹא קָרְבֵּן לֹא
אוֹכַל לֶךְ. מִתֵּר. שְׁבוּעָה לֹא אוֹכַל לֶךְ. שְׁבוּעָה שְׂאוּכַל
לֶךְ. לֹא שְׁבוּעָה לֹא אוֹכַל לֶךְ. אָסוּר. זֶה חֹמֶר בְּשְׁבוּעוֹת
מִבְּנֵדְרִים. וְחֹמֶר בְּנֵדְרִים מִבְּשְׁבוּעוֹת. כִּיצַד. אָמַר קוֹנֵם
סִכָּה שְׂאִינִי עוֹשֶׂה. לֹחֵב שְׂאִינִי נוֹטֵל. תְּפִלִּין שְׂאִינִי מְנִיחַ.
בְּנֵדְרִים אָסוּר. בְּשְׁבוּעוֹת מִתֵּר. שְׂאִין נִשְׁבָּעִין לִעְבוֹר עַל
הַמְצוֹת:

^ג יֵשׁ נֶדֶר בְּתוֹךְ נֶדֶר. וְאִין שְׁבוּעָה בְּתוֹךְ שְׁבוּעָה. כִּיצַד.
אָמַר הִרִינִי נָזִיר אִם אוֹכַל. הִרִינִי נָזִיר אִם אוֹכַל וְאֹכַל.

חייב על כל אחת ואחת. שבועה שלא אוכל. שבועה שלא אוכל ואכל. אינו חייב אלא אחת:

ד סתם נדרים להחמיר ופירושם להקל. כיצד. אמר הרי עלי כבשר מליח. כיון נסד. אם של שמים נדר. אסור. ואם של עבודת אלילים מתר. ואם סתם אסור. הרי עלי כחרם אם כחרם של שמים אסור. ואם כחרם של כהנים מתר. ואם סתם אסור. הרי עלי כמעשר אם כמעשר בהמה נדר אסור. ואם של דגן מתר. ואם סתם אסור. הרי עלי כתרומה. אם כתרומת הלשכה נדר אסור. ואם של גזרן מתר. ואם סתם אסור. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר סתם תרומה ביהודה אסורה. ובגליל מותרת. שאין אנשי גליל מכירין את תרומת הלשכה. סתם חרמים ביהודה מתרין. ובגליל אסורין. שאין אנשי גליל מכירין את חרמי הכהנים:

ה נדר בחרם. ואמר לא נדרתי אלא בחרמו של ים. בקרבן ואמר לא נדרתי אלא בקרבנות של מלכים. הרי עצמי קרבן. ואמר לא נדרתי אלא בעצם שהנחתי לי להיות נזיר בו. קונם אשתי נהנית לי. ואמר לא נדרתי אלא מאשתי הראשונה שגרשתי. על כלן אין נשאלים להם. ואם נשאלו עונשין אותן. ומחמירין עליהם. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים פותחין להן פתח ממקום אחר ומלמדן אותם כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים:

פרק ג

אֲרֻבָּעָה נְדָרִים הִתִּירוּ חֲכָמִים. נְדָרֵי זִירוּזִין. וְנְדָרֵי הַבָּאִי.
 וְנְדָרֵי שְׁגָגוֹת. וְנְדָרֵי אוֹנָסִים. נְדָרֵי זִירוּזִין.
 כִּיצַד. הִיא מוֹכֵר חֶפֶץ. וְאָמַר קוֹנָם שְׁאֵינִי פּוֹחֵת לָךְ מִן
 הַסֵּלַע. וְהִלָּה אוֹמֵר קוֹנָם שְׁאֵינִי מוֹסִיף לָךְ עַל הַשֶּׁקֶל.
 שְׁנֵיהֶם רוֹצִים בְּשִׁלְשָׁה דִּינָרִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר
 אִף הַרוּצָה לְהַדִּיר אֶת חֲבִירוֹ שִׁיאֲכַל אֶצְלוֹ. אוֹמֵר (כָּל)
 נֶדֶר שְׁאֵנִי עֲתִיד לְדוֹר הוּא בָטֹל. וּבִלְבָד שִׁיְהֵא זְכוּר
 בְּשַׁעַת הַנֶּדֶר:

^א נְדָרֵי הַבָּאִי. אָמַר קוֹנָם אִם לֹא רָאִיתִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה כִּיּוֹצְאִי
 מִצָּרִים. אִם לֹא רָאִיתִי נָחַשׁ כְּקוֹרֶת בֵּית הַבֵּד. נְדָרֵי שְׁגָגוֹת
 אִם אֲכַלְתִּי וְאִם שְׁתִּיתִי. וְנִזְכָּר שְׁאֲכַל וְשָׁתָה. שְׁאֵינִי אוֹכֵל
 וְשְׁאֵינִי שׁוֹתָה. וְשָׁכַח וְאֲכַל וְשָׁתָה. אָמַר קוֹנָם אֲשֶׁתִּי
 נִהְיִית לִי שְׁגָגָה אֶת כִּיסִּי וְשִׁהַפְתָּה אֶת בְּנִי. וְנוֹדַע שְׁלֹא
 הִפְתּוּ. וְנוֹדַע שְׁלֹא גִנְבְּתוּ. רָאָה אוֹתָן אוֹכְלִים תְּאֲנִים.
 וְאָמַר הֲרִי הֵן עָלֶיכֶם קֶרֶבֶן. וְנִמְצְאוּ אֲבִיו וְאֶחָיו וְהָיוּ עִמָּהֶן
 אַחֲרֵים. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים הֵן מִתְּרִין. וּמָה שֶׁעִמָּהֶם
 אֲסוּרִים. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֵלּוּ וְאֵלּוּ מִתְּרִין:

^ב נְדָרֵי אוֹנָסִים. הִדִּירוּ חֲבִירוֹ שִׁיאֲכַל אֶצְלוֹ. וְחָלָה הוּא אוֹ
 שְׁחָלָה בָנוּ. אוֹ שֶׁעָכְבוּ נִהַר. הֲרִי אֵלּוּ נְדָרֵי אוֹנָסִין:

^ד נוֹדְרִין לַהוֹרָגִים. וְלַחֲרָמִין. וְלַמּוֹכְסִין. שֶׁהִיא תְּרוּמָה אִף
 עַל פִּי שְׁאִינָה תְּרוּמָה. שֶׁהֵן שֶׁל בֵּית הַמֶּלֶךְ. אִף עַל פִּי

שאינן של בית המלך. בית שמאי אומרים בכל נזדרין חוץ מבשבועה. ובית הלל אומרים אף בשבועה. בית שמאי אומרים לא יפתח לו בנדר. ובית הלל אומרים אף יפתח לו. בית שמאי אומרים במה שהוא מדירו. ובית הלל אומרים אף במה שאינו מדירו. כיצד אמרו לו אמור קונם אשתי נהנית לי. ואמר קונם אשתי ובני נהנין לי. בית שמאי אומרים אשתו מתרת ובניו אסורין. ובית הלל אומרים אלו ואלו מתרין:

הרי נטיעות האלו קרבן. אם אינן נקצצות טלית זו קרבן. אם אינה נשרפת יש להן פדיון. הרי נטיעות האלו קרבן עד שיקצצו. טלית זו קרבן עד שתשרף אין להן פדיון:

הנזדר מיורדי הים מתר ביושבי היבשה. מיושבי היבשה אסור ביורדי הים. שיורדי הים בכלל יושבי היבשה. לא כאלו שהולכין מעכו ליפו אלא במי שדרכו לפרש:

הנזדר מרואי החמה אסור אף בסומין. שלא נתבון זה אלא למי שהחמה רואה אותו:

הנזדר משחורי הראש אסור בקרחין ובעלי שיבות. ומתח בנשים ובקטנים. שאין נקראין שחורי הראש אלא אנשים:

^ט הַנּוֹדֵר מִן הַיְלּוּדִים מִתֵּר בְּנֻלָּדִים. (מִן הַנּוֹלָדִים אָסוּר בְּיְלּוּדִים). רַבִּי מֵאִיר מִתֵּר אֶף בְּיְלּוּדִים. וַחֲכָמִים אֹמְרִים לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה אֶלָּא בְּמִי שֶׁדִּרְכוֹ לְהוֹלִיד:

הַנּוֹדֵר מִשּׁוּבְתֵי שַׁבָּת אָסוּר בְּיִשְׂרָאֵל. (וְאָסוּר) בְּבוֹתִים. מֵאוֹכְלֵי שׁוּם אָסוּר בְּיִשְׂרָאֵל וְאָסוּר בְּבוֹתִים. מַעוּלֵי יְרוּשָׁלַיִם. אָסוּר בְּיִשְׂרָאֵל. וּמִתֵּר בְּבוֹתִים:

^{טא} קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְנֶה לְבָנִי נַח. מִתֵּר בְּיִשְׂרָאֵל וְאָסוּר בְּאוֹמוֹת. שְׂאִינִי נִהְנֶה לְזֶרַע אַבְרָהָם. אָסוּר בְּיִשְׂרָאֵל וּמִתֵּר בְּאוֹמוֹת. שְׂאִינִי נִהְנֶה לְיִשְׂרָאֵל. לֹקַח בְּיֹתֵר וּמוֹכֵר בְּפָחוֹת. שִׁישְׂרָאֵל נִהְנִין לִי. לֹקַח בְּפָחוֹת וּמוֹכֵר בְּיֹתֵר. (אִם שׁוֹמֵעִין לוֹ). שְׂאִינִי נִהְנֶה לָהֶן וְהֵן לִי. יִהְנֶה לְאוֹמוֹת. קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְנֶה לְעֶרְלִים מִתֵּר בְּעֶרְלֵי יִשְׂרָאֵל. וְאָסוּר בְּמוּלֵי גוֹיִם. קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְנֶה לְמוּלִים. אָסוּר בְּעֶרְלֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִתֵּר בְּמוּלֵי אוֹמוֹת הָעוֹלָם. שְׂאִין הָעֶרְלָה קְרוּיָה אֶלָּא לְשֵׁם גוֹיִם. שְׁנֵאֲמַר כִּי כָל הַגּוֹיִם עֶרְלִים וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל עֶרְלֵי לֵב. וְאוֹמֵר וְהָיָה הַפְּלִשְׁתִּי הָעֶרֶל הַזֶּה. וְאוֹמֵר פֶּן תִּשְׁמַחְנָה בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים פֶּן תַּעֲלוּזֶנָּה בְּנוֹת הָעֶרְלִים. (רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר מֵאוֹסָה הָעֶרְלָה שֶׁנִּתְגַּנְּנוּ בָּהּ הָרָשָׁעִים. שְׁנֵאֲמַר כִּי כָל הַגּוֹיִם עֶרְלִים וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל עֶרְלֵי לֵב). רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר גְּדוּלָּה מִלָּה שֶׁנִּכְבְּרָתוֹ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה בְּרִיתוֹת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר גְּדוּלָּה מִלָּה שֶׁדוּחָה אֶת הַשַּׁבָּת הַחֲמוּרָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה אוֹמֵר גְּדוּלָּה מִלָּה שֶׁלֹּא נִתְּלָה לוֹ לְמֹשֶׁה הַצַּדִּיק

עליה מלא שעה. רבי נחמיה אומר גדולה מילה שדוחה את הנגעים. רבי אומר גדולה מילה שכל המצות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד שמל. שנאמר התהלך לפני והיה תמים. דבר אחר גדולה מילה שאלמלא היא לא ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו. שנאמר כה אמר יי אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמי:

יום יג

פרק ד

אין בין המדר הנאה מחבירו. למדר הימנו מאכל. אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אכל נפש. המדר מאכל מחבירו. לא ישאלנו נפה וכברה וריחים ותנור. אבל משאיל לו חלוק וטבעת וטלית ונזמים. וכל דבר שאין עושים בו אכל נפש. מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור:

^א המדר הנאה מחבירו. שוקל את שקלו. ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו. מקום שנוטלים עליה שכר תפול הנאה להקדש:

^ב ותורם את תרומתו ומעשרותיו לדעתו. ומקריב עליו קני זבין. קני זבות. קני יולדות. חטאות ואשמות. ומלמדו מדרש הלכות ואגדות. (אבל) לא ילמדנו מקרא. אבל

מִלְמַד הוּא אֶת בָּנָיו (וְאֵת בְּנוֹתָיו) מִקְרָא וְזֶן אֶת אִשְׁתּוֹ
וְאֵת בָּנָיו אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיֵּב בְּמִזְוֹנוֹתָיו וְלֹא יִזְוֶן אֶת
בְּהֶמְתּוֹ בֵּין טִמְאָה בֵּין טְהוֹרָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר זֶן
הַטִּמְאָה וְאִינוּ זֶן אֶת הַטְהוֹרָה אָמְרוּ לוֹ מַה בֵּין טִמְאָה
לְטְהוֹרָה אָמַר לָהֶן שֶׁהַטְהוֹרָה נִפְשָׁה לְשָׁמַיִם וְגוֹפָה שְׁלוֹ
וְטִמְאָה נִפְשָׁה וְגוֹפָה לְשָׁמַיִם אָמְרוּ לוֹ אֵף הַטִּמְאָה
נִפְשָׁה לְשָׁמַיִם וְגוֹפָה שְׁלוֹ שְׁאֵם יִרְצָה הָרִי הוּא מוֹכְרָה
לְגוֹיִם אוֹ מֵאֲכִילָה לְכָלֵּבִים:

י' הַמְדָּר הִנָּא מַחְבִּירוֹ וְנִכְנָס לְבִקְרוֹ עוֹמֵד אָבֵל לֹא
יוֹשֵׁב וּמִרְפָּאֵהוּ רְפוּאָת נֶפֶשׁ אָבֵל לֹא רְפוּאָת מָמוֹן
וְרוֹחֵץ עֲמוֹ בְּאִמְבָּטִי גְדוּלָּה אָבֵל לֹא בִקְטָנָה וְיִשֵּׁן עֲמוֹ
בַּמָּטָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בִּימּוֹת הַחֲמָה אָבֵל לֹא בִימּוֹת
הַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְהִינֵהוּ וּמִסֵּב עֲמוֹ עַל הַמָּטָה וְאוֹכֵל
עֲמוֹ עַל הַשְּׁלֶחָן אָבֵל לֹא מִן הַתְּמָחוּי אָבֵל אוֹכֵל הוּא
מִן הַתְּמָחוּי הַחוּזָר לֹא יֹאכֵל עֲמוֹ מִן הָאֲבוֹס שְׁלִפְנֵי
הַפּוֹעֲלִים וְלֹא יַעֲשֶׂה עֲמוֹ בְּאֶמֶן דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְחֻכָּמִים
אוֹמְרִים עוֹשֶׂה הוּא בְּרַחוּק מִמֶּנּוּ:

ה' הַמְדָּר הִנָּא מַחְבִּירוֹ לִפְנֵי שְׁבִיעִית לֹא יוֹרֵד לְתוֹךְ
שְׂדֵהוּ וְאִינוּ אוֹכֵל מִן הַנּוֹטוֹת וּבְשִׁבְעִית אִינוּ יוֹרֵד לְתוֹךְ
שְׂדֵהוּ אָבֵל אוֹכֵל הוּא מִן הַנּוֹטוֹת נָדָר הֵימָנוּ מֵאֲכֹל
לִפְנֵי שְׁבִיעִית יוֹרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ וְאִינוּ אוֹכֵל מִן הַפִּירוֹת
וּבְשִׁבְעִית יוֹרֵד וְאוֹכֵל:

י המִדֵּר הַנָּאָה מִחֲבִירוֹ. לֹא יִשְׁאִלְנוּ. וְלֹא יִשְׁאֵל מִמֶּנּוּ.
 לֹא יִלְנוּ וְלֹא יִלּוּה מִמֶּנּוּ. וְלֹא יִמְכּוֹר לוֹ. וְלֹא יִקַּח מִמֶּנּוּ.
 אָמַר לוֹ הַשְׂאִילֵנִי פֶרֶתְךָ. אָמַר לוֹ אֵינָה פְּנוּיָה. אָמַר קוֹנָם
 שְׂדֵי שְׂאִינִי חוֹרֵשׁ בָּהּ לְעוֹלָם. אִם הָיָה דֶּרְכּוֹ לְחֵרוֹשׁ. הוּא
 אָסוּר וְכָל אָדָם מוֹתְרִין. וְאִם אֵין דֶּרְכּוֹ לְחֵרוֹשׁ. הוּא וְכָל
 אָדָם אָסוּרִין:

י המִדֵּר הַנָּאָה מִחֲבִירוֹ. וְאֵין לוֹ מָה יֹאכֵל. הוֹלֵךְ אֶצֶל
 הַחֲנוּנִי וְאוֹמֵר. אִישׁ פְּלוֹנִי מִדֵּר מִמֶּנִּי הַנָּאָה. וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה
 אֶעֱשֶׂה. הוּא נוֹתֵן לוֹ. וּבֹא וְנוֹטֵל מִזֶּה. הִיא בֵּיתוֹ לְבָנוֹת.
 גִּדְּרוּ לְגִדּוֹר. שְׂדֵהוּ לְקִצּוֹר. הוֹלֵךְ אֶצֶל הַפּוֹעֲלִים וְאוֹמֵר.
 אִישׁ פְּלוֹנִי מִדֵּר מִמֶּנִּי הַנָּאָה. וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה אֶעֱשֶׂה. הֵם
 עוֹשִׂים עִמּוֹ. וּבָאִין וְנוֹטְלִין שְׂכָר מִזֶּה:

י"ה הָיוּ מְהֻלְכִין בְּדֶרֶךְ וְאֵין לוֹ מָה יֹאכֵל. נוֹתֵן לְאַחַר לְשֵׁם
 מִתְּנָה. וְהָלָה מוֹתֵר בָּהּ. אִם אֵין עִמָּהֶם אַחֵר. מֵנִיחַ עַל
 הַסֵּלַע אוֹ עַל הַגֶּדֶר וְאוֹמֵר הִרִי הֵן מְפַקְרִין לְכָל מִי
 שִׁיחֲפוּץ. וְהָלָה נוֹטֵל וְאוֹכֵל. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר:

פרק ה

הַשׁוֹתֵפִין שֶׁנִּדְּרוּ הִנָּא זֶה מִזֶּה. אֲסוּרִין לִכְנֵס לְחֹצֵר.
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר זֶה נִכְנָס לְתוֹךְ
 שְׁלוֹ. וְזֶה נִכְנָס לְתוֹךְ שְׁלוֹ. וּשְׁנֵיהֶם אֲסוּרִים לְהַעֲמִיד שָׁם
 רִיחִים וְתַנּוּר. וּלְגַדֵּל תְּרִנְגוּלִים. הִיא אֶחָד מֵהֶם מִדֶּר
 הִנָּא מַחְבִּירוֹ. לֹא יִכְנֵס לְחֹצֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב
 אָמַר יָכוֹל הוּא לֹמַר לוֹ. לְתוֹךְ שְׁלִי אֲנִי נִכְנָס. וְאֲנִי נִכְנָס
 לְתוֹךְ שְׁלָךְ. וְכוּפִין אֶת הַנּוֹדֵר לַמְכוּר אֶת חֻלְקוֹ:

^ב הִיא אֶחָד מִן הַשּׁוֹק מִדֶּר מֵאֶחָד מֵהֶם הִנָּא. לֹא יִכְנֵס
 לְחֹצֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר יָכוֹל הוּא לֹמַר לוֹ.
 לְתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרְךָ אֲנִי נִכְנָס. וְאֲנִי נִכְנָס לְתוֹךְ שְׁלָךְ:

^ג הַמִּדֵּר הִנָּא מַחְבִּירוֹ. וַיֵּשׁ לוֹ מֶרְחָץ וּבֵית הַבַּד מְשֻׁכְּרִים
 בָּעִיר. אִם יֵשׁ לוֹ בֵּהֶן תְּפִיסַת יָד אֲסוּר. אִין לוֹ בֵּהֶן תְּפִיסַת
 יָד מוֹתֵר. הָאָמַר לְחֲבִירוֹ קוֹנֵם לְבֵיתָךְ שְׂאִינִי נִכְנָס. וְשִׁדְךָ
 שְׂאִינִי לֹקַח. מֵת אוֹ שְׁמֻכְרָה לְאַחֵר מוֹתֵר. קוֹנֵם לְבֵית זֶה
 שְׂאִינִי נִכְנָס. שְׂדֶה זוֹ שְׂאִינִי לֹקַח. מֵת אוֹ מְכָרָה לְאַחֵר.
 אָסוּר:

^ד הָרִינִי עָלֶיךָ חֶרֶם. הַמִּדֵּר אֲסוּר. הָרִי אֶת עָלִי חֶרֶם הַנּוֹדֵר
 אֲסוּר. הָרִינִי עָלֶיךָ וְאֶת עָלִי. שְׁנֵיהֶם אֲסוּרִין. וּשְׁנֵיהֶם
 מוֹתֵרִים בְּדָבָר שֶׁל עוֹלֵי בָּבֶל. וְאֲסוּרִים בְּדָבָר שֶׁל אוֹתָהּ
 הָעִיר:

ה ואיזהו דבר של עולי בבל. כגון הר הבית והעזרות והבזר שבאמצע הדרך. ואיזהו דבר של אותה העיר. כגון הרחוב והמרחץ ובית הכנסת והתבה והספרים. והכותב חלקו לנשיא. רבי יהודה אומר אחד כותב לנשיא. ואחד כותב להדיוט. מה בין כותב לנשיא לכותב להדיוט. שהכותב לנשיא אינו צריך לזכות. והכותב להדיוט צריך לזכות. וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה צריכין לזכות. לא דברו בנשיא אלא בהוזה. רבי יהודה אומר אין אנשי הגליל צריכין לכתוב שכבר כתבו אבותיהם על ידיהם:

י המדר הנאה מחבירו. ואין לו מה יאכל. נותן לאחר לשום מתנה. והלה מותר בה. מעשה באחד בבית חורון שהיה אביו מדר הימנו הנאה. והיה משיא את בנו. ואמר לחבירו חצר וסעודה נתונים לך במתנה. ואינו לפניך אלא כדי שיבא אבא. ויאכל עמנו בסעודה. אמר לו אם שלי הם. הרי הם מקדישים לשמים. אמר (לו) לא נתתי לך את שלי. שתקדישם לשמים. אמר לו לא נתת לי את שלך. אלא שתהא אתה ואביך אוכלים ושותים ומתרצים זה לזה. ויהא עון תלוי בראשו. (וכשבא דבר לפני חכמים אמרו) כל מתנה שאינה שאם הקדישה תהא מקדשת אינה מתנה:

פרק ו

הַנּוֹדֵר מִן הַמְבָּשָׁל מוֹתֵר בְּצָלִי וּבְשָׁלוֹק. אָמַר קוֹנָם
 תְּבַשִּׁיל שְׂאִינִי טוֹעִם. אָסוּר בְּמַעֲשֵׂה קִדְרָה
 רָדִי. וּמוֹתֵר בְּעֵבָהּ. וּמוֹתֵר בְּבִיצַת טְרִמִּיטָה. וּבְדִלְעַת
 הָרְמוּצָה:

בַּ הַנּוֹדֵר מִמַּעֲשֵׂה קִדְרָה אֵינוֹ אָסוּר אֲלֵא מִמַּעֲשֵׂה
 רְתִיחָתָהּ. אָמַר קוֹנָם הַיּוֹרֵד לְקִדְרָה שְׂאִינִי טוֹעִם. אָסוּר
 בְּכָל הַמַּתְבַּשֵּׁלִין בַּקִּדְרָה:

ג מִן הַכְּבוּשׁ. אֵינוֹ אָסוּר אֲלֵא מִן הַכְּבוּשׁ שֶׁל יֶרֶק. כְּבוּשׁ
 שְׂאִינִי טוֹעֵם אָסוּר בְּכָל הַכְּבוּשִׁים. מִן הַשָּׁלוֹק. אֵינוֹ אָסוּר
 אֲלֵא מִן הַשָּׁלוֹק שֶׁל בָּשָׂר. שָׁלוֹק שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בְּכָל
 הַשָּׁלוֹקִים. מִן הַצָּלִי. אֵינוֹ אָסוּר אֲלֵא מִן הַצָּלִי שֶׁל בָּשָׂר
 (דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה). צָלִי שְׂאִינִי טוֹעֵם אָסוּר בְּכָל הַצָּלוּיִן.
 מִן הַמְּלִיחַ. אֵינוֹ אָסוּר אֲלֵא מִן הַמְּלִיחַ שֶׁל דָּג. מְלִיחַ
 שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בְּכָל הַמְּלוּחִים:

ד דָּג דָּגִים שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בָּהֶן בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטָנִים.
 בֵּין מְלוּחִים בֵּין טְפִלִּים. בֵּין חֲיִין בֵּין מְבַשְּׁלִין. וּמוֹתֵר
 בְּטָרִית טְרוּפָה וּבַצִּיר. הַנּוֹדֵר מִן הַצִּחָנָה אָסוּר בְּטָרִית
 טְרוּפָה. וּמוֹתֵר בַּצִּיר וּבַמּוֹרִיס. הַנּוֹדֵר מִטָּרִית טְרוּפָה
 אָסוּר בַּצִּיר וּבַמּוֹרִיס:

ה' הנזדר מן החלב מותר בקום ורבי יוסי אוסר מן הקום
 מותר בחלב אבא שאול אומר הנזדר מן הגבינה אסור
 בה בין מלוחה בין טפילה:

י' הנזדר מן הבשר מותר ברטב ובקפה ורבי יהודה
 אוסר אמר רבי יהודה מעשה ואסר (עלי) רבי טרפון
 בצים שנתבשלו עמו אמרו לו וכן הדבר אימתי בזמן
 שיאמר בשר זה עלי שהנזדר מן הדבר ונתערב באחר
 אם יש בו בנותן טעם אסור:

י' הנזדר מן היין מותר בתבשיל שיש בו טעם יין אמר
 קונם יין זה שאיני טועם ונפל לתבשיל אם יש בו בנותן
 טעם הרי זה אסור הנזדר מן הענבים מותר ביין מן
 הזיתים מותר בשמן אמר קונם זיתים וענבים אלו שאיני
 טועם אסור בהן וביוצא מהן:

ח' הנזדר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות
 מותר בחמץ סתוניות רבי יהודה בן בתירה אומר כל
 ששם תולדתו קרויה עליו ונדר הימנו אסור אף ביוצא
 הימנו וחכמים מתירין:

ט' הנזדר מן היין מותר ביין תפוחים מן השמן מותר
 בשמן שומשמן מן הדבש מותר בדבש תמרים
 מן החמץ מותר בחמץ סתוניות מן הכרישין מותר
 בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה מפני שהוא
 שם לווי:

הַנּוֹדֵר מִן הַכְּרוּב אָסוּר בְּאַסְפָּרְגוּס. מִן הָאֶסְפָּרְגוּס מוֹתֵר בְּכְרוּב. מִן הַגְּרִיסִין אָסוּר בַּמִּקְפָּה. וְרַבִּי יוֹסִי מֵתִיר. מִן הַמִּקְפָּה מוֹתֵר בַּגְּרִיסִין. מִן הַמִּקְפָּה אָסוּר בְּשׁוּם. וְרַבִּי יוֹסִי מֵתִיר. מִן הַשּׁוּם מוֹתֵר בַּמִּקְפָּה. מִן הָעֵדָשִׁים אָסוּר בְּאַשְׁשִׁימִים. וְרַבִּי יוֹסִי מֵתִיר. מִן הָאֲשִׁישִׁים מוֹתֵר בְּעֵדָשִׁים. חֹטֶה (חֹטִים) שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בָּהֶן בֵּין קֶמַח בֵּין פֶּת. גְּרִיס גְּרִיסִין שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בָּהֶן בֵּין חֵיז בֵּין מִבְּשָׁלִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר קוֹנֵם גְּרִיס אוֹ חֹטִים שְׂאִינִי טוֹעֵם מוֹתֵר לְכוֹס חֵיז:

פרק ז

הַנּוֹדֵר מִן הַיֶּרֶק מוֹתֵר בְּדִלּוּעִין וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹסֵר. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא. וְהֵלֵא אוֹמֵר אָדָם לְשִׁלּוּחוֹ. קַח לִי יֶרֶק. וְהוּא אוֹמֵר לֹא מִצָּאֲתִי אֵלָא דִּלּוּעִין. אָמַר לָהֶם בֶּן הַדְּבָר. אוֹ שָׁמָּה אוֹמֵר הוּא לֹא מִצָּאֲתִי אֵלָא קִטְנִית. אֵלָא שֶׁהַדִּלּוּעִים בְּכֻלָּל יֶרֶק (וְקִטְנִית אֵינוֹ בְּכֻלָּל יֶרֶק). וְאָסוּר בְּפֹל הַמִּצְרֵי לַח. וּמוֹתֵר בִּיבֶשׁ:

הַנּוֹדֵר מִן הַדֶּגֶן אָסוּר בְּפֹל הַמִּצְרֵי יָבֵשׁ דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ אָסוּר אֵלָא מִחֲמַשְׁתַּת הַמִּינִין. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הַנּוֹדֵר מִן הַתְּבוּאָה אֵינוֹ אָסוּר אֵלָא מִחֲמַשְׁתַּת הַמִּינִין. אֲבָל (הַנּוֹדֵר) מִן הַדֶּגֶן אָסוּר בְּכֹל וּמוֹתֵר בְּפִירוֹת הָאֵילָן וּבִיֶּרֶק:

ג הַנּוֹדֵר מִן הַכֹּסוֹת מוֹתֵר בְּשֶׁק וּבִירֵעָה וּבִירֵעָה וּבִחְמִלָה אָמַר
 קוֹנֵם צָמַר עוֹלָה עָלָיו מוֹתֵר לְהַתְּכֹסוֹת בְּגִיזֵי צָמַר פְּשֵׁתָן
 עוֹלָה עָלָיו מוֹתֵר לְהַתְּכֹסוֹת בְּאַנִּיצֵי פְּשֵׁתָן רַבִּי יְהוּדָה
 אָמַר הַכֹּל לְפִי הַנּוֹדֵר טָעַן וְהִזִּיעַ וְהָיָה רִיחוֹ קָשָׁה אָמַר
 קוֹנֵם צָמַר וּפְשֵׁתִים עוֹלִים עָלָיו מוֹתֵר לְהַתְּכֹסוֹת וְאָסוּר
 לְהַפְשִׁיל לְאַחֲרָיו:

ד הַנּוֹדֵר מִן הַבֵּית מוֹתֵר בְּעֵלְיָה דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר וַחֲכָמִים
 אֹמְרִים עָלֶיהָ בְּכָלֵל הַבֵּית הַנּוֹדֵר מִן הָעֵלְיָה מוֹתֵר בַּבֵּית:

ה הַנּוֹדֵר מִן הַמָּטָה מוֹתֵר בְּדֶרֶגֶשׁ דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר
 וַחֲכָמִים אֹמְרִים דֶּרֶגֶשׁ בְּכָלֵל מָטָה הַנּוֹדֵר מִדֶּרֶגֶשׁ מוֹתֵר
 בַּמָּטָה הַנּוֹדֵר מִן הָעִיר מוֹתֵר לִכְנָס לְתַחוּמָהּ שֶׁל עִיר
 וְאָסוּר לִכְנָס לְעִבּוּרָהּ אֲבָל הַנּוֹדֵר מִן הַבֵּית אָסוּר מִן
 הָאֶגֶף וּלְפָנִים:

ו קוֹנֵם פִּירוֹת הָאֵלוֹ עָלָיו קוֹנֵם הֵן עַל פִּי קוֹנֵם הֵן לְפִי
 אָסוּר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן שְׂאִינִי אוֹכֵל וְשְׂאִינִי טוֹעֵם
 מוֹתֵר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן בְּדָבָר שֶׁזָּרְעוּ כָּלָה אֲבָל
 בְּדָבָר שֶׁאִין זָרְעוּ כָּלָה אֲפִילוֹ גְּדוּלִי גְּדוּלִין אָסוּרִין:

ז הָאֹמֵר לֹא שָׁתוּ קוֹנֵם מַעֲשֵׂה יְדִיד עָלָיו קוֹנֵם הֵן עַל פִּי
 קוֹנֵם הֵן לְפִי אָסוּר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן שְׂאִינִי אוֹכֵל
 שְׂאִינִי טוֹעֵם מוֹתֵר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן בְּדָבָר שֶׁזָּרְעוּ
 כָּלָה אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאִין זָרְעוּ כָּלָה אֲפִילוֹ גְּדוּלִי גְּדוּלִין
 אָסוּרִין

ח שאת עושה איני אוכל עד הפסח. שאת עושה איני מתכסה עד הפסח. עשתה לפני הפסח מותר לאכול ולהתכסות אחר הפסח. שאת עושה עד הפסח איני אוכל. ושאת עושה עד הפסח איני מתכסה. עשתה לפני הפסח אסור לאכול ולהתכסות אחר הפסח:

ט שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך עד החג. הלכה לפני הפסח. אסורה בהנאתו עד הפסח. אחר הפסח בלא יחל דברו. שאת נהנית לי עד החג אם תלכי לבית אביך עד הפסח. והלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו עד החג. ומותרת לילך אחר הפסח:

פרק ח

קונם יין שאיני טועם היום. אינו אסור אלא עד שתחשוך. שבת זו אסור בכל השבת. ושבת שעברה. חדש זה. אסור בכל החדש. וראש חדש להבא. שנה זו. אסור בכל השנה. וראש השנה לעתיד לבא. שבוע זה. אסור בכל השבוע. ושביעית שעברה. ואם אמר יום אחד. שבת אחד. חדש אחד. שנה אחת. שבוע אחד. אסור מיום ליום:

כ עד הפסח. אסור עד שיגיע. עד שיהא. אסור עד שיצא. עד לפני הפסח. רבי מאיר אומר אסור עד שיגיע. רבי יוסי אומר עד שיצא:

ג עד הקציר. עד הבציר. עד המסיק. אינו אסור אלא עד שיגיע. זה הכלל. כל שזמנו קבוע ואמר עד שיגיע אסור עד שיגיע. אמר עד שיהא אסור עד שיצא. וכל שאין זמנו קבוע. בין אמר עד שיהא בין אמר עד שיגיע אינו אסור אלא עד שיגיע:

ד עד הקיץ. עד שיהא הקיץ. עד שיתחילו העם להכניס בכללות. עד שיעבור הקיץ. עד שיקפלו המקצועות. עד הקציר עד שיתחיל העם לקצור קציר חטים אבל לא קציר שעורים. הכל לפי (מקום) נדרו. אם היה בהר בהר. ואם היה בבקעה בבקעה:

ה עד הגשמים. עד שיהיו הגשמים. עד שתדד רביעה שניה. רבן שמעון בן גמליאל אומר עד שיגיע זמנה של רביעה. עד שיפסקו גשמים. עד שיצא ניסן בלוי. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר עד שיעבור הפסח. קונם יין שאיני טועם השנה. נתעברה השנה אסור בה ובעבורה. עד ראש אדר. עד ראש אדר הראשון. עד סוף אדר. עד סוף אדר ראשון. רבי יהודה אומר קונם יין שאיני טועם עד שיהא הפסח. אינו אסור אלא עד לילי הפסח. שלא נתכון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לשתות יין:

ו אמר קונם בשר שאיני טועם עד שיהא הצום. אינו אסור אלא עד לילי הצום שלא נתכון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול בשר. רבי יוסי בנו אומר אמר

קונם שום שאיני טועם עד שתהא שבת אינו אסור אלא
עד לילי שבת שלא נתכון זה אלא עד שעה שדרך בני
אדם לאכול שום:

האומר לחבירו קונם שאיני נהנה לך אם אין אתה בא
וגוטל לבניך כור אחד של חטין ושתי חביות של יין הרי
זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם ויאמר לו כלום
אמרת אלא מפני כבודי זהו כבודי וכן האומר לחבירו
קונם שאתה נהנה לי אם אין אתה בא וגו' ונתן לבני כור
אחד של חטין ושתי חביות של יין רבי מאיר אומר אסור
עד שיתן וחכמים אומרים אף זה יכול להפר את נדרו
שלא על פי חכם ויאמר לו הרי אני כאלו התקבלתי היו
מסרבין בו לשא בת אחותו ואמר קונם שהיא נהנית לי
לעולם וכן המגרש את אשתו ואמר קונם אשתי נהנית
לי לעולם הרי אלו מותרות להנות לו שלא נתכון זה
אלא לשום אישות הרי מסרב בחבירו שיאכל אצלו
אמר קונם לביתך שאיני נכנס טפת צונן שאיני טועם
לך מותר לכנס לביתו ולשתות ממנו צונן שלא נתכון
זה אלא לשום אכילה ושתייה:

פרק ט

רבי אליעזר אומר פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו.
 וחכמים אוסרין. אמר רבי צדוק עד שפותחין לו
 בכבוד אביו ואמו. יפתחו לו בכבוד המקום (אמרו לו)
 אם בן אין נדרים. מודים חכמים לרבי אליעזר בדבר
 שבינו לבין אביו ואמו. שפותחין לו בכבוד אביו ואמו:

^ב ועוד אמר רבי אליעזר פותחים בגולד. וחכמים אוסרין.
 כיצד. אמר קונם שאיני נהנה לאיש פלוני ונעשה סופר.
 או שהיה משיא את בנו (בקרוב) ואמר אלו הייתי יודע
 שהוא נעשה סופר. או שהיה משיא את בנו בקרוב.
 לא הייתי נודר. קונם לבית זה שאיני נכנס. ונעשה בית
 הכנסת אמר אלו הייתי יודע שהוא נעשה בית הכנסת.
 לא הייתי נודר. רבי אליעזר מתיר. וחכמים אוסרין:

^ג רבי מאיר אומר יש דברים שהן כגולד ואינן כגולד
 וחכמים מודים לו. כיצד. אמר קונם שאיני נושא את
 פלונית. שאביה רע. אמרו לו מת. או שעשה תשובה.
 קונם לבית זה שאיני נכנס שהכלב רע בתוכו. או שהנחש
 בתוכו. אמרו לו מת הכלב. או שנהרג הנחש. הרי הן
 כגולד ואינן כגולד וחכמים מודים לו:

^ד ועוד אמר רבי מאיר פותחים לו מן הכתוב שבתורה
 ואומרים לו. אלו היית יודע. שאתה עובר על לא תקום.
 ועל לא תטור. ועל לא תשנא את אחיך בלבבך. ואהבת

לְרַעָךְ כַּמוֹךְ וְחִי אַחִיד עִמָּךְ. (שָׁמָּא) יַעֲנִי וְאִין אַתָּה יָכוֹל
לְפָרְנָסוֹ. אָמַר אֵלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא בֶן. לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר.
הָרִי זֶה מוֹתֵר:

ה' פּוֹתְחִין לְאָדָם בְּכְתוּבַת אִשְׁתּוֹ. וּמַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁנֵדֵר
מֵאִשְׁתּוֹ הִנָּאָה. וְהִיתָה כְּתוּבָתָה אַרְבַּע מֵאוֹת דִּינָרִים.
וּבָאָה לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא וְחִיבוּ לָתֵן לָהּ כְּתוּבָתָהּ. אָמַר לוֹ
רַבִּי. שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת דִּינָרִין הֵנִיחַ אָבָא. וְנָטַל אַחִי אַרְבַּע
מֵאוֹת. וְאֲנִי אַרְבַּע מֵאוֹת. לֹא דִיָּה שֶׁתִּטּוֹל הִיא מֵאֲתִים.
וְאֲנִי מֵאֲתִים. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא אֲפִילוּ אַתָּה מוֹכֵר שְׁעַר
רֹאשְׁךָ. אַתָּה נוֹתֵן לָהּ כְּתוּבָתָהּ. אָמַר לוֹ אֵלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ
שֶׁהוּא בֶן לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר וְהִתִּירָה רַבִּי עֲקִיבָא:

י' פּוֹתְחִין בְּיָמִים טוֹבִים וּבְשַׁבָּתוֹת. בְּרֹאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים.
אוֹתָן הַיָּמִים מוֹתֵרִים. וְשָׁאֵר כָּל הַיָּמִים אֲסוּרִין. עַד שֶׁבָּא
רַבִּי עֲקִיבָא וְלָמַד. שֶׁהַנֵּדֵר שֶׁהִתֵּר מְקַצֵּתוֹ הִתֵּר כָּלּוּ:

י' בִּיצֵד. אָמַר קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְיָה לְכָלְכֶם. הִתֵּר אֶחָד מֵהֶן.
הִתֵּרוּ כָּלָן. שְׂאִינִי נִהְיָה לְזֶה וְלָזֶה. הִתֵּר הָרֹאשׁוֹן הִתֵּרוּ
כָּלָן. הִתֵּר הָאֲחֵרוֹן. הָאֲחֵרוֹן מוֹתֵר וְכָלָן אֲסוּרִין. (הִתֵּר
הָאֲמֻצָּעִי. הֵימְנוּ וְלִמְטָה מוֹתֵר. הֵימְנוּ וְלִמְעָלָה אֲסוּר.)
שְׂאִינִי נִהְיָה לְזֶה קֶרְבֵּן. וְלָזֶה קֶרְבֵּן. צְרִיכִין פֶּתַח לְכָל אֶחָד
וְאֶחָד:

ה' קוֹנֵם יֵין שְׂאִינִי טוֹעֵם שֶׁהֵינִי רֹעַ לְמַעַם. אָמְרוּ לוֹ וְהִלֵּא
הַמְּיוֹשָׁן יִפֶּה לְמַעַם. הוֹתֵר בְּמִיוּשָׁן. וְלֹא בְּמִיוּשָׁן בְּלִבָּד

הותר. אלא בכל היין. קונם בצל שאיני טועם שהבצל רע ללב. אמרו לו הכפרי יפה ללב. התר בכפרי. ולא בכפרי בלבד התר אלא בכל הבצלים. מעשה היה והתירו רבי מאיר בכל הבצלים:

^ט פותחין לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו. אומרים לו אלו היית יודע שלמחר יהיו אומרים עליך. כך היא וסתו של פלוני מגרש את נשיו. ועל בנותיך יהיו אומרים בנות גרושה הן. מה ראתה אמן של אלו להתגרש. ואמר אלו הייתי יודע שכן לא הייתי נודר. הרי זה מותר:

^י קונם שאיני נושא את פלונית כעורה. והרי היא נאה. שחורה. והרי היא לבנה. קצרה. והרי היא ארכה. מותר בה. לא מפני שהיא כעורה ונעשית נאה. שחורה ונעשית לבנה. קצרה ונעשית ארכה. אלא שהנדר טעות. ומעשה באחד שנדר מבית אחותו הנאה. והכניסוה לבית רבי ישמעאל ויפוג. אמר לו רבי ישמעאל בני מזו נדרת. אמר לו לאו. והתירו רבי ישמעאל. באותה שעה בכה רבי ישמעאל ואמר בנות ישראל נאות הן. אלא שהעניות מנולתן. וכשמת רבי ישמעאל היו בנות ישראל נושאות קינה. ואמרו בנות ישראל אל רבי ישמעאל בכינה. וכן הוא אומר בשאול בנות ישראל אל שאול בכינה:

פרק י

נֶעְרָה הַמְּאוֹרְסָה אָבִיהָ וּבִעְלָהּ מְפִירִין נִדְרֶיהָ. הַפֶּה
הָאֵב וְלֹא הַפֶּה הַבֵּעַל. הַפֶּה הַבֵּעַל וְלֹא הַפֶּה הָאֵב
אֵינוֹ מוֹפֵר. וְאִין צָרִיד לֹאמַר שְׁקִים אֶחָד מֵהֶן:

בִּמְתָּהּ הָאֵב לֹא נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לְבֵעַל. מִתְּ הַבֵּעַל
נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לָאֵב. בְּזָה יָפָה פֶּה הָאֵב מִכַּח הַבֵּעַל.
בְּדָבָר אַחֵר יָפָה פֶּה הַבֵּעַל מִכַּח הָאֵב שֶׁהַבֵּעַל מִפֶּר בְּבִגְדָּה
וְהָאֵב אֵינוֹ מִפֶּר בְּבִגְדָּה:

גִּנְדָּרָה וְהִיא אֲרוּסָה נִתְגַּרְשָׁה בּוֹ בַּיּוֹם. נִתְאַרְסָה בּוֹ בַּיּוֹם
אֲפִילוּ לְמֵאָה. אָבִיהָ וּבִעְלָהּ הָאֲחֵרוֹן מְפִירִין נִדְרֶיהָ. זֶה
הַכֹּל. כָּל שֶׁלֹּא יֵצֵא לְרְשׁוּת עֲצָמָה שְׁעָה אַחַת. אָבִיהָ
וּבִעְלָהּ הָאֲחֵרוֹן מְפִירִין נִדְרֶיהָ:

דִּדְרָךְ תִּלְמִידֵי חֻכְמִים עַד שֶׁלֹּא הִיָּתָה בְּתוֹ יוֹצֵאָהּ
מֵאֶצְלוֹ. אוֹמֵר לָהּ. כָּל נִדְרִים שֶׁנִּדְרַתְּ בְּתוֹךְ בֵּיתִי. הֲרִי הֵן
מוֹפְרִין. וְכֵן הַבֵּעַל עַד שֶׁלֹּא תִכְנַס לְרְשׁוּתוֹ. אוֹמֵר לָהּ כָּל
נִדְרִים שֶׁנִּדְרַתְּ. עַד שֶׁלֹּא תִכְנַסִּי לְרְשׁוּתִי הֲרִי הֵן מוֹפְרִין.
שְׁמִשְׁתַּכְנַס לְרְשׁוּתוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְהַפֵּר:

הֵ בּוֹגֶרֶת שֶׁשֶּׁהָתָה שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ וְאֶלְמָנָה שְׁלֹשִׁים יוֹם
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הוּאִיל וּבִעְלָהּ חַיִּב בְּמִזְוֹנוּתֶיהָ יִפֹּר.
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים אִין הַבֵּעַל מִפֶּר עַד שֶׁתִּכְנַס לְרְשׁוּתוֹ:

י' שוּמַרְת יָבֵם בֵּין לַיָּבֵם אֶחָד בֵּין לְשְׁנֵי יָבָמִין רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אוֹמֵר יִפָּר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לְאֶחָד אָבָל לֹא לְשְׁנַיִם רַבִּי
 עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא לְאֶחָד וְלֹא לְשְׁנַיִם. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 מָה. אִם אִשָּׁה שֶׁקֵּנָה הוּא לְעֶצְמוֹ. הֲרִי הוּא מִפְּר נִדְרֶיהָ.
 אִשָּׁה שֶׁהִקְנוּ לוֹ מִן הַשָּׂמִים. אֵינוּ דִין שִׁיפֵּר נִדְרֶיהָ. אָמַר
 לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא לֹא. אִם אִמְרַת בְּאִשָּׁה שֶׁקֵּנָה הוּא לְעֶצְמוֹ.
 שָׂאִין לְאַחֲרִים בָּהּ רְשׁוּת. תֹּאמַר בְּאִשָּׁה שֶׁהִקְנוּ לוֹ מִן
 הַשָּׂמִים. שִׁיֵּשׁ לְאַחֲרִים בָּהּ רְשׁוּת. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 עֲקִיבָא. דְּבָרֶיךָ בְּשְׁנֵי יָבָמִין מָה אַתָּה מְשִׁיב עַל יָבֵם אֶחָד.
 אָמַר לוֹ אֵין הֵיבָמָה גְּמוּרָה לַיָּבֵם. כְּשֶׁם שֶׁהָאֲרוּסָה גְּמוּרָה
 לְאִשָּׁה:

י' הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ כָּל הַנִּדְרִים שֶׁתְּדוּרִי מִכָּאן עַד שְׂאֲבָא
 מִמָּקוֹם פְּלוּנִי. הֲרִי הֵן קִיָּמִים. לֹא אָמַר כָּלוּם. הֲרִי הֵן
 מוֹפְרִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מוֹפֵּר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵינוּ
 מוֹפְרִים. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אִם הִפֵּר נִדְרִים שֶׁבָּאוּ לְכָלִּל
 אֲסוּר. לֹא יִפָּר נִדְרִים שֶׁלֹּא בָּאוּ לְכָלִּל אֲסוּר. אָמְרוּ לוֹ
 הֲרִי הוּא אוֹמֵר אִשָּׁה יְקִימֵנוּ וְאִשָּׁה יִפְרֵנוּ. אֵת שֶׁבָּא
 לְכָלִּל הֵקֵם בָּא לְכָלִּל הִפֵּר. לֹא בָּא לְכָלִּל הֵקֵם לֹא בָּא
 לְכָלִּל הִפֵּר:

ח' הִפְרַת נִדְרִים כָּל הַיּוֹם. יֵשׁ בְּדָבָר לְהִקָּל וּלְהַחְמִיר. כִּי־עַד.
 נִדְרָה בְּלִילִי שֶׁבֶת. יִפָּר בְּלִילִי שֶׁבֶת. וּבִיּוֹם הַשַּׁבָּת עַד
 שֶׁתַּחֲשֹׁד. נִדְרָה עִם חֲשֻׁכָּה. מִפֵּר עַד שֶׁלֹּא תַחֲשֹׁד. שָׂאִם
 חֲשֻׁכָּה וְלֹא הִפֵּר אֵינוּ יָכוֹל לְהִפָּר:

פרק יא

וְאֵלּוּ גְדָרִים שֶׁהוּא מִפֶּרֶךְ דְּבָרִים שִׁישׁ בָּהֶן עֲנוּי נֶפֶשׁ.
אִם אֶרְחָץ וְאִם לֹא אֶרְחָץ אִם אֶתְקַשֵּׁט וְאִם לֹא
אֶתְקַשֵּׁט אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֵין אֵלּוּ גְדָרֵי עֲנוּי נֶפֶשׁ:

^ב וְאֵלּוּ הֵם גְדָרֵי עֲנוּי נֶפֶשׁ. אָמְרָה קוֹנָם פִּירוֹת הָעוֹלָם
עָלֶי. הֲרִי זֶה יָכוֹל לְהַפֵּר. פִּירוֹת מְדִינָה (זו) עָלֶי. יָבִיא לָהּ
מִמְדִּינָה אַחֶרֶת. פִּירוֹת חֲנוּנִי זֶה עָלֶי. אֵינִי יָכוֹל לְהַפֵּר.
וְאִם לֹא הִיָּתָה פֶּרֶנְסָתוֹ אֲלֵא מִמֶּנּוּ הֲרִי זֶה יִפֵּר. דְּבָרֵי רַבִּי
יוֹסִי:

^ג קוֹנָם שְׂאִינִי נִהְיֶה לִבְרִיּוֹת אֵינִי יָכוֹל לְהַפֵּר. וְיָכוֹלָה הִיא
לִיהְנוֹת בְּלֶקֶט וּבִשְׂכָחָה. וּבִפְאָה. קוֹנָם כֹּהֲנִים וְלוֹאִים נִהְיִים
לִי יִטְלוּ עַל כֶּרְחוֹ. כֹּהֲנִים אֵלּוּ וְלוֹאִים אֵלּוּ נִהְיִים לִי יִטְלוּ
אַחֲרֵיהֶם:

^ד קוֹנָם שְׂאִינִי עוֹשֶׂה עַל פִּי אָבָא. וְעַל פִּי אָבִיד. וְעַל פִּי
אֲחִי. וְעַל פִּי אֲחִיד. אֵינִי יָכוֹל לְהַפֵּר. שְׂאִינִי עוֹשֶׂה עַל פִּיד.
אֵינִי צָרִיד לְהַפֵּר. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר יִפֵּר. שְׂמָא תַעֲדִיד.
עָלִיו יוֹתֵר מִן הֶרְאוּי לוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר יִפֵּר.
שְׂמָא יִגְרַשְׁנָה וְתֵהִי אֲסוּרָה לְחִזּוֹר לוֹ:

^ה גְּדָרָה אֲשֶׁתּוֹ. וְסָבוֹר שֶׁנִּגְדָּרָה בָּתּוֹ. גְּדָרָה בָּתּוֹ וְסָבוֹר
שֶׁנִּגְדָּרָה אֲשֶׁתּוֹ. גְּדָרָה בְּנֻזִּיר וְסָבוֹר שֶׁנִּגְדָּרָה בְּקֶרְבֵּן. גְּדָרָה
בְּקֶרְבֵּן וְסָבוֹר שֶׁנִּגְדָּרָה בְּנֻזִּיר. גְּדָרָה מִן הַתָּאֲנִים וְסָבוֹר

שְׁנֵי דָּרָה מִן הָעֲנָבִים. נִדְרָה מִן הָעֲנָבִים וְסָבוּר שְׁנֵי דָּרָה מִן
הַתְּאֵנִים הֵרִי זֶה יַחֲזֹר וַיִּפֹּר:

^י אָמְרָה קוֹנֵם תְּאֵנִים וְעֲנָבִים אֵלּוּ שְׂאִינִי טוֹעֶמֶת. קַיִם
לְתְּאֵנִים. כָּלּוּ קַיִם. הֵפֵר לְתְּאֵנִים אֵינּוּ מוֹפֵר. עַד שִׁיפֹר אֶף
לְעֲנָבִים. אָמְרָה קוֹנֵם תְּאֵנִים שְׂאִינִי טוֹעֶמֶת וְעֲנָבִים שְׂאִינִי
טוֹעֶמֶת הֵרִי אֵלּוּ שְׁנֵי נִדְרִים:

^י יוֹדֵעַ אֲנִי שֵׁישׁ נִדְרִים אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ שֵׁישׁ מְפִירִין. יִפֹּר.
יוֹדֵעַ אֲנִי שֵׁישׁ מְפִירִין. אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ שְׁזֶה נִדֵּר. רַבִּי מֵאִיר
אוֹמֵר לֹא יִפֹּר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים יִפֹּר:

^ח הַמְדֵּר הַנָּאָה מִחֲתָנּוּ. וְהוּא רוֹצֵה לְתֵת לְבִתּוֹ מַעֲוֹת.
אוֹמֵר לָהּ הֵרִי הַמַּעֲוֹת הָאֵלּוּ נִתּוּנִין לָךְ בְּמַחְתָּנָה. וּבִלְבָד
שְׁלֹא יִהְיֶה לְבַעַלְיָךְ רְשׁוּת בָּהֶן. אֲלֹא מֶה שְׂאֵת נֹשְׂאֵת
וְנוֹתְנֵת בְּפִיד:

^ט וְנִדֵּר אֶלְמָנָה וּגְרוּשָׁה יָקוּם עָלֶיהָ. בִּיצֵד אָמְרָה הֵרִינִי
נִזְיָרָה לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם אֶף עַל פִּי שְׁנֵשְׂאֵת בְּתוֹךְ
שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵינּוּ יָכוֹל לְהִפֹּר. נִדְרָה וְהִיא בְּרִשׁוּת הַבַּעַל.
מִפֵּר לָהּ. בִּיצֵד. אָמְרָה הֵרִינִי נִזְיָרָה לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם
אֶף עַל פִּי שְׁנֵתְאֲרַמְלָה אוֹ נִתְגַּרְשָׁה. בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם
הֵרִי זֶה מוֹפֵר. נִדְרָה בּוֹ בְּיוֹם נִתְגַּרְשָׁה בּוֹ בְּיוֹם. הַחֲזִירָה
בּוֹ בְּיוֹם. אֵינּוּ יָכוֹל לְהִפֹּר. זֶה הַכֹּל כֹּל שִׁיִּצְאָה לְרִשׁוּת
עֲצָמָה שָׁעָה אַחַת אֵינּוּ יָכוֹל לְהִפֹּר:

י' תשע נערות נדריהן קימין. בוגרת והיא יתומה. נערה בוגרת והיא יתומה. נערה שלא בגרה והיא יתומה. בוגרת ומת אביה. נערה בוגרת ומת אביה. נערה שלא בגרה. ומת אביה. נערה שמת אביה. ומשמת אביה בגרה. בוגרת ואביה קים (נערה בוגרת ואביה קים). רבי יהודה אומר אף המשיא בתו הקטנה ונתאלמנה או נתגרשה וחזרה אצלו. עדין היא נערה:

י"א קונם שאיני נהנית לאבא ולאביד. אם עושה אני על פיד. שאיני נהנית לך אם עושה אני על פי אבא ועל פי אביד. הרי זה יפר:

י"ב בראשונה היו אומרים שלש נשים יוצאות ונטולות כתובה. האומרת טמאה אני לך. שמים ביני לבינך. נטולה אני מן היהודים. חזרו לומר שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר. ומקלקלת את בעלה. אלא האומרת טמאה אני לך. תביא ראיה לדבריה. שמים ביני לבינך. יעשו דרך בקשה. נטולה אני מן היהודים. יפר חלקו ותהא משמשתו. ותהא נטולה מן היהודים: סליק

מסכת נזיר

פרק א

כל כנוי נזירות. כנזירות. האומר אהא הרי זה נזיר.
או אהא נזה. נזיר. נזיק. נזיח. פזיח. הרי זה נזיר.
הריני כזה. הריני מסלסל. הריני מכלכל. הרי עלי לשלוח
פרע. הרי זה נזיר. הרי עלי צפורים. רבי מאיר אומר נזיר.
וחכמים אומרים אינו נזיר:

ב הריני נזיר מן החרצנים ומן הזגים ומן התגלחת. ומן
הטמאה. הרי זה נזיר. וכל דקדוקי נזירות עליו. הריני
כשמשון. כבן מנוח. כבעל דלילה. כמי שעקר דלתות
עזה. כמי שנקרו פלשתים את עיניו. הרי זה נזיר שמשון.
מה בין נזיר עולם לנזיר שמשון. נזיר עולם הכביד שערו
מיקל בתער. ומביא שלש בהמות. ואם נטמא מביא
קרבן טמאה. נזיר שמשון הכביד שערו אינו מיקל. ואם
נטמא אינו מביא קרבן טמאה:

ג סתם נזירות שלשים יום. אמר הריני נזיר אחת גדולה.
הריני נזיר אחת קטנה. אפילו מכאן ועד סוף העולם. נזיר
שלשים יום. הריני נזיר ויום אחד. הריני נזיר ושעה אחת.
הריני נזיר אחת ומחצה. הרי זה נזיר שתים. הריני נזיר
שלשים יום ושעה אחת. נזיר שלשים ואחד יום. שאין
נזירים לשעות:

י הריני נזיר כשער ראשיי וכעפר הארץ וכחול היס הרי זה נזיר עולם ומגלח אחת לשלשים יום רבי אומר אין זה מגלח אחת לשלשים יום ואיזה שמגלח אחת לשלשים יום האומר הרי עלי נזירות כשער ראשיי וכעפר הארץ וכחול היס:

ה הריני נזיר מלא הבית או מלא הקפה בודקין אותו אם אמר אחת גדולה נזרתי נזיר שלשים יום ואם אמר סתם נזרתי רואין את הקפה באלו היא מלאה חרדל ונזיר כל ימיו:

י הריני נזיר מכאן עד מקום פלוני אומדים כמה ימים מכאן עד מקום פלוני אם פחות משלשים יום נזיר שלשים יום ואם לאו נזיר כמנן הימים:

י הריני נזיר כמנן ימות החמה מונה נזירות כמנן ימות החמה אומר רבי יהודה מעשה היה וכיון שהשלים מת:

פרק ב

הַרִינִי נָזִיר מִן הַגְּרוּגָרוֹת. וּמִן הַדְּבִילָה. בֵּית שְׁמַאי
 אוֹמְרִים נָזִיר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֵינוֹ נָזִיר. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה אֵף כְּשֶׁאָמְרוּ בֵּית שְׁמַאי לֹא אָמְרוּ. אֶלָּא
 בְּאוֹמַר הָרִי הֵן עָלִי כְּקֶרֶבֶן:

אָמַר אֲמָרָה פָּרָה זֶה הַרִינִי נָזִירָה אִם עוֹמֶדֶת (אֲנִי). אָמַר
 הַדְּלֵת הַזֶּה. הַרִינִי נָזִיר אִם נִפְתַּח אֲנִי. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
 נָזִיר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֵינוֹ נָזִיר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה. אֵף
 כְּשֶׁאָמְרוּ בֵּית שְׁמַאי לֹא אָמְרוּ. אֶלָּא בְּאוֹמַר הָרִי פָּרָה זֶה
 קֶרֶבֶן עָלִי. אִם עוֹמֶדֶת הִיא:

מִזְגוּ לוֹ אֶת הַכּוֹס. וְאָמַר הַרִינִי נָזִיר מִמֶּנּוּ. הָרִי זֶה נָזִיר.
 מַעֲשֵׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁהִיתָה שְׂכוּרָה. וּמִזְגוּ לָהּ אֶת הַכּוֹס.
 וְאָמַרָה הַרִינִי נָזִירָה מִמֶּנּוּ. אָמְרוּ חֲכָמִים לֹא נִתְכַּוְּנָה זֶה.
 אֶלָּא לֹאֹמַר הָרִי הוּא עָלִי קֶרֶבֶן:

הַרִינִי נָזִיר. עַל מְנַת שְׂאֵהָא שׁוֹתָה יַיִן וּמִטְמֵא לְמַתִּים.
 הָרִי זֶה נָזִיר. וְאָסוּר בְּכֻלָּן. יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁיֵּשׁ נְזִירוֹת. אֲבָל אֲנִי
 יוֹדֵעַ שֶׁהַנָּזִיר אָסוּר בַּיַּיִן. הָרִי זֶה אָסוּר. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מַתִּיר.
 יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהַנָּזִיר אָסוּר בַּיַּיִן. אֲבָל סָבוּר הֵייתִי שְׁחֲכָמִים
 מַתִּירִין לִי. מִפְּנֵי שְׁאִין אֲנִי יָכוֹל לַחְיוֹת אֶלָּא בַּיַּיִן. אוֹ מִפְּנֵי
 שְׁאֲנִי קוֹבֵר אֶת הַמַּתִּים. הָרִי זֶה מוֹתֵר. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹסֵר:

ה' הריני נזיר ועלי לגלח נזיר. ושמע חבירו ואמר ואני ועלי לגלח נזיר. אם היו פקחים מגלחים זה את זה. ואם לאו מגלחים נזירים אחרים:

י' הרי עלי לגלח חצי נזיר. ושמע חבירו ואמר. ואני ועלי לגלח חצי נזיר. זה מגלח נזיר שלם. וזה מגלח נזיר שלם. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים זה מגלח חצי נזיר. וזה מגלח חצי נזיר:

י' הריני נזיר לכשיהיה לי בן. ונולד לו בן. הרי זה נזיר. נולד לו בת טומטום ואנדרוגינוס. אינו נזיר. אם אמר כשאראה (כשיהיה) לי ולד. אפילו נולד לו בת טומטום ואנדרוגינוס. הרי זה נזיר:

ח' הפילה אשתו אינו נזיר. רבי שמעון אומר יאמר. אם היה בן קימא. הרי אני נזיר חובה. ואם לאו. הרי אני נזיר נדבה. חזרה וילדה. הרי זה נזיר. רבי שמעון אומר יאמר. אם הראשון בן קימא הראשון חובה. וזו נדבה. ואם לאו הראשון נדבה. וזו חובה:

ט' הריני נזיר ונזיר כשיהיה לי בן. התחיל מונה את שלו. ואחר כך נולד לו בן. משלים את שלו. ואחר כך מונה את של בנו. הריני נזיר כשיהיה לי בן ונזיר. התחיל מונה את שלו. ואחר כך נולד לו בן. מניח את שלו ומונה את של בנו. ואחר כך משלים את שלו:

י הריני נזיר לכשיהא לי בן ונזיר מאה יום נולד לו בן
עד שבועים לא הפסיד כלום לאחר שבועים (יום) סותר
שבועים שאין תגלחת פחות משלשים יום:

פרק ג

מי שאמר הריני נזיר מגלח (יום) שלשים ואחד ואם
גלח ליום שלשים יצא הריני נזיר שלשים יום אם
גלח ליום שלשים לא יצא:

ב מי שנזר שתי נזירות מגלח את הראשונה יום שלשים
ואחד ואת השניה יום שלשים ואחד ואם גלח את
הראשונה יום שלשים מגלח את השניה יום שלשים ואם
גלח יום שלשים חסר אחד יצא וזו עדות העיד רבי פפיס
על מי שנזר שתי נזירות שאם גלח את הראשונה יום
שלשים מגלח את השניה יום שלשים ואם גלח (יום)
שלשים חסר אחד יצא שיום שלשים עולה לו מן המנין:

ג מי שאמר הריני נזיר נטמא יום שלשים סותר את
הכל רבי אליעזר אומר אינו סותר אלא שבועה הריני
נזיר שלשים יום נטמא יום שלשים סותר את הכל:

ד הריני נזיר מאה יום נטמא יום מאה סותר את הכל
רבי אליעזר אומר אינו סותר אלא שלשים נטמא יום
מאה ואחד סותר שלשים יום רבי אליעזר אומר אינו
סותר אלא שבועה:

ה' מי שֶׁנֶזֶר וְהוּא בְּבֵית הַקְּבֵרוֹת אֶפִּילוּ הָיָה שֵׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵין עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנּוּן וְאִינוּ מְבִיא קֶרֶבֶן טְמֵאָה יֵצֵא וְנִכְנָס עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנּוּן וּמְבִיא קֶרֶבֶן טְמֵאָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֹא בּוֹ בַּיּוֹם שֶׁנֶּאֱמַר וְהַיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים יִפְּלוּ עַד שֶׁיְהִיוּ לוֹ יָמִים רִאשׁוֹנִים:

י' מי שֶׁנֶזֶר נְזִירוֹת הִרְבָּה וְהַשְׁלִים אֶת נְזִירוֹתָיו וְאַחֵר כִּדְּבָא לְאַרְץ בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים נְזִיר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים נְזִיר בִּתְחִלָּה מַעֲשֶׂה בְּהִלְנֵי הַמִּלְכָּה שֶׁהֵלֵךְ בָּנָה לְמִלְחָמָה וְאָמְרָה אִם יָבֹא בְּנֵי מִן הַמִּלְחָמָה בְּשָׁלוֹם אָהָא נְזִירָה שְׁבַע שָׁנִים וּבֹא בָנָה מִן הַמִּלְחָמָה וְהָיְתָה נְזִירָה שְׁבַע שָׁנִים וּבִסּוֹף שְׁבַע שָׁנִים עָלְתָה לְאַרְץ וְהוֹרוּהָ בֵּית הַלֵּל שֶׁתְּהֵא נְזִירָה עוֹד שְׁבַע שָׁנִים אַחֲרוֹת וּבִסּוֹף שְׁבַע שָׁנִים נְטִמְאָתָה וְנִמְצְאָתָה נְזִירָה עֹשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֹא הָיְתָה נְזִירָה אֶלָּא אַרְבַּע עָשָׂר שָׁנָה:

י' מי שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי כַּתֵּי עֲדִים מְעִידוֹת אוֹתוֹ אֵלּוּ מְעִידִים שֶׁנֶזֶר שְׁתֵּים וְאֵלּוּ מְעִידִים שֶׁנֶזֶר חֲמֵשׁ בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים נְחָלְקָה הָעֲדוֹת וְאֵין כָּאֵן נְזִירוֹת וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים יֵשׁ בְּכָלֵל חֲמֵשׁ שְׁתֵּים שֶׁיְהֵא נְזִיר שְׁתֵּים:

פרק ד

מי שְׁאָמַר הֲרִינִי נָזִיר וְשָׁמַע חֲבִירוֹ וְאָמַר וְאֲנִי וְאֲנִי (וְאֲנִי) כֻּלָּם נָזִירִים הֵתֵר הָרֹאשׁוֹן הֵתֵרוּ כֻּלָּן הֵתֵר הָאֲחֵרוֹן הָאֲחֵרוֹן מוֹתֵר וְכֻלָּם אֲסוּרִין אָמַר הֲרִינִי נָזִיר וְשָׁמַע חֲבִירוֹ וְאָמַר פִּי כִפְיוֹ וּשְׁעָרֵי כְשָׁעָרוֹ הִרִי זֶה נָזִיר הֲרִינִי נָזִיר וְשָׁמַע אֶשְׁתּוֹ וְאָמְרָה וְאֲנִי מִפֶּר אֶת שְׁלָה וְשָׁלוּ קָיִים הֲרִינִי נָזִירָה וְשָׁמַע בַּעֲלָה וְאָמַר וְאֲנִי אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר:

^ב הֲרִינִי נָזִיר וְאֶתִּי וְאָמְרָה אֲמֵן מִפֶּר אֶת שְׁלָה וְשָׁלוּ קָיִים הֲרִינִי נָזִירָה וְאֶתִּי וְאָמַר אֲמֵן אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר:

^ג הָאִשָּׁה שֶׁנִּדְרָה בְּנָזִיר וְהִיתָה שׁוֹתָה בֵּינָן וּמִטְמָאָה לְמֵתִים הִרִי זֶה סוּפָגֶת אֶת הָאֲרֻבָּעִים הִפָּר לָהּ בַּעֲלָה וְהִיא לֹא יֵדְעָה שֶׁהִפָּר לָהּ בַּעֲלָה וְהִיתָה שׁוֹתָה בֵּינָן וּמִטְמָאָה לְמֵתִים אֵינָה סוּפָגֶת אֶת הָאֲרֻבָּעִים רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר אִם אֵינָה סוּפָגֶת אֶת הָאֲרֻבָּעִים תִּסְפֹּג מִכַּת מִרְדּוֹת:

^ד הָאִשָּׁה שֶׁנִּדְרָה בְּנָזִיר וְהִפְרִישָׁה אֶת בְּהֶמְתָּה וְאַחֵר כֶּךָ הִפָּר לָהּ בַּעֲלָה אִם שָׁלוּ הִיתָה בְּהֶמְתָּה תֵּצֵא וְתִרְעָה בַּעֲדָר אִם שָׁלָה הִיתָה בְּהֶמְתָּה הַחֲטָאת תָּמוֹת וְהָעוֹלָה תִּקְרַב עוֹלָה וְהַשְּׁלָמִים יִקְרְבוּ שְׁלָמִים וְנֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד וְאֵינָן טְעוּנִין לָחֶם הֵיוּ לָהּ מַעוֹת סְתוּמִים יִפְלוּ לְנִדְבָהּ מַעוֹת מְפוֹרָשִׁים דְּמִי חֲטָאת יִלְכוּ לִים הַמֶּלֶח לֹא נִהְנִים

ולא מוֹעֲלִים בָּהֶן. דְּמִי עוֹלָה יָבִיאוּ עוֹלָה וּמוֹעֲלִים בָּהֶן.
דְּמִי שְׁלָמִים יָבִיאוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִים לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן
טְעוֹנִין לָחֶם:

ה' נִזְרַק עָלֶיהָ אֶחָד מִן הַדָּמִים. אֵינָהּ יְכוּלָה לְהַפִּיר. רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמֵר אֲפִילוּ נִשְׁחָטָה עָלֶיהָ אַחַת מִכָּל הַבְּהֵמוֹת. אֵינָהּ
יְכוּלָה לְהַפִּיר. בָּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּתַגְלִיחַת הַטְּהָרָה. אָבֵל
בְּתַגְלִיחַת הַטְּמֵאָה יָפַר. שֶׁהוּא יְכוּל לֹאמַר אִי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה
מִנְּוֹלָתָה. רַבִּי אוֹמֵר אֵף בְּתַגְלִיחַת הַטְּהָרָה יָפַר. שֶׁהוּא יְכוּל
לֹאמַר אִי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה מִגְּלִיחַת:

י' הָאִישׁ מִדִּיר אֶת בְּנוֹ בְּנִזְיֹר. וְאֵין הָאִשָּׁה מִדֶּרֶת אֶת
בְּנָהּ בְּנִזְיֹר. כִּי־צָד גִּלַּח אוֹ שֶׁגִּלְחוּהוּ קְרוֹבִיו. מִיחָה אוֹ
שְׁמִיחוֹ קְרוֹבִיו. הֵיטָה לוֹ בְּהֵמָה מִפְּרִשְׁתִּי. הַחֲטָאִת תָּמוֹת.
וְהָעוֹלָה תִּקְרַב עוֹלָה. וְהַשְּׁלָמִים יִקְרְבוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִין
לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן טְעוֹנִין לָחֶם. הֵיוּ לוֹ מַעוֹת סְתוּמִים. יָפְלוּ
לְגִדְבָה. מַעוֹת מִפּוֹרְשִׁין. דְּמִי חֲטָאִת יִלְכוּ לִים הַמֶּלֶח.
לֹא נִהְגִּין וְלֹא מוֹעֲלִים. דְּמִי עוֹלָה יָבִיאוּ עוֹלָה וּמוֹעֲלִין
בָּהֶן. דְּמִי שְׁלָמִים יָבִיאוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן
טְעוֹנִין לָחֶם:

י' הָאִישׁ מִגְלִיחַ עַל נְזִירוֹת אָבִיו. וְאֵין הָאִשָּׁה מִגְלִיחַת עַל
נְזִירוֹת אָבִיהָ. כִּי־צָד מִי שֶׁהָיָה אָבִיו נְזִיר וְהַפְּרִישׁ מַעוֹת
סְתוּמִים עַל נְזִירוֹתוֹ וּמֵת. וְאָמַר הָרִינִי נְזִיר עַל מִנַּת
שֶׁאֲגַלַּח עַל מַעוֹת אָבִיא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָרִי אֵלָיו יָפְלוּ

לַגְדָּבָהּ שֶׁאֵין זֶה מְגֻלָּח עַל נְזִירוֹת אָבִיו וְאִיזְהוּ שֶׁמְגֻלָּח
עַל נְזִירוֹת אָבִיו מִי שֶׁהָיָה הוּא וְאָבִיו נְזִירִים וְהַפְּרִישׁ
אָבִיו מְעוֹת סְתוּמִים לְנְזִירוֹתוֹ וּמַתּוּ זֶה הוּא שֶׁמְגֻלָּח עַל
נְזִירוֹת אָבִיו:

פרק ה

בֵּית שִׁמְאִי אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ טְעוֹת הֶקְדֵּשׁ וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ בִּיצֵד אָמַר שׁוֹר שְׁחוֹר שִׁיֵּצֵא
מִבֵּיתִי רֹאשׁוֹן הֵרִי הוּא הֶקְדֵּשׁ וַיֵּצֵא לָבֶן בֵּית שִׁמְאִי
אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ:

בִּדְיָנָר זֶהֱבָ שִׁיעֵלָה בְּיָדֵי רֹאשׁוֹן הֵרִי הוּא הֶקְדֵּשׁ וְעֵלָה
שֶׁל כֶּסֶף בֵּית שִׁמְאִי אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים
אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ חֲבִית שֶׁל יַיִן שֶׁתַּעֲלֶה בְּיָדֵי רֹאשׁוֹנָה הֵרִי
הִיא הֶקְדֵּשׁ וְעֵלָתָה שֶׁל שֶׁמֶן בֵּית שִׁמְאִי אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ
וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ:

גִּמִּי שֶׁנֶּדֶר בְּנִזִּיר וְנִשְׁאַל לַחֲכָם וְאָסְרוּ מוֹנֶה מִשְׁעָה
שֶׁנֶּדֶר נִשְׁאַל לַחֲכָם וְהִתִּירוּ הֵיטָב לּוֹ בְּהֵמָה מִפְּרִשְׁתִּי
תֵּצֵא וְתִרְעָה בְּעֶדֶר אָמְרוּ בֵּית הֵלֵל לְבֵית שִׁמְאִי אֵי אַתֶּם
מוֹדִים בָּזֶה שֶׁהוּא הֶקְדֵּשׁ טְעוֹת שֶׁתֵּצֵא וְתִרְעָה בְּעֶדֶר
אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שִׁמְאִי אֵי אַתֶּם מוֹדִים בְּמִי שֶׁטָּעָה וְקָרָא
לְתַשְׁיַעֲי עֲשִׂירִי וְלַעֲשִׂירִי תַשְׁיַעֲי וּלְאַחַד עָשָׂר עֲשִׂירִי
שֶׁהוּא מִקְדֵּשׁ אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הֵלֵל לֹא הַשְׁבֵּט קִדְשׁוֹ
וּמָה יָאֵלוּ טָעָה וְהִנִּיחַ אֶת הַשְׁבֵּט עַל שְׁמִינִי וְעַל שְׁנִים

עֶשֶׂר שְׁמָא עָשָׂה כָּלוּם אֶלָּא כָּתוּב שֶׁקֹּדֶשׁ אֶת הָעֲשִׁירִי.
הוא קֹדֶשׁ אֶת הַתְּשִׁיעִי וְאֶת הָאֶחָד עֶשֶׂר:

ד' מִי שֶׁנָּדָר בְּנִזִּיר וְהֵלֵךְ לְהֵבִיא אֶת בְּהֶמְתּוֹ וּמִצָּאָה
שֶׁנִּגְנְבָה אִם עַד שֶׁלֹּא נִגְנְבָה בְּהֶמְתּוֹ נִזִּיר הָרִי זֶה נִזִּיר.
וְאִם מִשֶּׁנִּגְנְבָה בְּהֶמְתּוֹ נִזִּיר אֵינוֹ נִזִּיר וְזוֹ טְעוֹת טָעָה נְחוּם
הַמִּדִּי כִּשְׁעָלוֹ נִזִּירִין מִן הַגּוֹלָה וּמִצָּאוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ חֶרֶב.
אָמַר לָהֶם נְחוּם הַמִּדִּי אֱלוֹ הֵייתֶם יוֹדְעִים שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ
עַתִּיד לִיחָרֵב הֵייתֶם נֹזְרִים אָמְרוּ לוֹ לֹא וְהִתִּירָן נְחוּם
הַמִּדִּי וּכְשָׁבָא הַדָּבָר אֶצֶל חֲכָמִים אָמְרוּ לוֹ כֹּל שֶׁנִּזִּיר עַד
שֶׁלֹּא חֶרֶב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִזִּיר וּמִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵינוֹ
נִזִּיר:

ה' הָיוּ מְהֻלְכִין בַּדֶּרֶךְ וְאֶחָד בָּא כְּגִגְדִין אָמַר אֶחָד מֵהֶן.
הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה פְּלוּנִי וְאֶחָד אָמַר הָרִינִי נִזִּיר שְׁאִין זֶה
פְּלוּנִי הָרִינִי נִזִּיר שְׁאֶחָד מִכֶּם נִזִּיר שְׁאִין אֶחָד מִכֶּם
נִזִּיר שְׁשְׁנֵיכֶם נִזִּירִים שְׁכֻלְכֶם נִזִּירִים בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים
כֻּלָּם נִזִּירִים וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֵינוֹ נִזִּיר אֶלָּא מִי שֶׁלֹּא
נִתְקַיְמוּ דְּבָרָיו וְרַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמַר אֵין אֶחָד מֵהֶם נִזִּיר:

ו' הִרְתִּיעַ לְאַחֲרָיו אֵינוֹ נִזִּיר רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר יֹאמַר אִם
הָיָה כַּדְּבָרִי הָרִינִי נִזִּיר חוֹבָה וְאִם לֹא הָרִינִי נִזִּיר נִדְּבָה:

ז' רָאָה אֶת הַכּוֹי וְאָמַר הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה חֵיהּ הָרִינִי נִזִּיר
שְׁאִין זֶה חֵיהּ הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה בְּהֶמָּה הָרִינִי נִזִּיר שְׁאִין זֶה
בְּהֶמָּה הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה חֵיהּ וּבְהֶמָּה הָרִינִי נִזִּיר שְׁאִין זֶה

לא חִיָּה וְלֹא בְּהֵמָה. הֲרִינִי נָזִיר שֶׁאֶחָד מֵכֶּם נָזִיר. שְׂאִין
אֶחָד מֵכֶּם נָזִיר. (שְׁשָׁנִיכֶם נָזִירִים.) שְׁכַלְכֶם נָזִירִים. הֲרִי
כֻלָּם נָזִירִים:

פרק ו

שְׁלֹשָׁה מִיָּנִים אֲסוּרִים בְּנָזִיר. הַטְּמֵאָה. וְהַתְּגַלְחָת.
וְהַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן. וְכָל הַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן מִצֵּטְרָפִין
זֶה עִם זֶה. וְאִינוּ חַיִּיב עַד שְׂיֵאכֹל מִן הָעֲנָבִים כְּזֵית. מִשְׁנָה
רִאשׁוֹנָה עַד שִׁישְׁתָּה רְבִיעִית יֵין. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֶפִּילוּ
שָׂרָה פֶּתוּ בֵּינָן וַיֵּשׁ בָּהּ כְּדֵי לְצַרֵּף כְּזֵית חַיִּיב:

ב' וְחַיִּב עַל הַיֵּין מִפְּנֵי עֲצָמוֹ. וְעַל הָעֲנָבִים בִּפְנֵי עֲצָמוֹ. וְעַל
הַחֲרָצִנִּים בִּפְנֵי עֲצָמוֹ. וְעַל הַזֹּגִים בִּפְנֵי עֲצָמוֹ. רַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר אִינוּ חַיִּב עַד שְׂיֵאכֹל שְׁנֵי חֲרָצִנִּים וְזֹגֶן. אֵלּוּ
הֵן הַחֲרָצִנִּים. וְאֵלּוּ הֵן הַזֹּגִים. הַחֲרָצִנִּים אֵלּוּ הַחִיצוֹנִים.
הַזֹּגִים אֵלּוּ הַפְּנִימִים. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
שֶׁלֹּא תִטְעָה כְּזוֹג שֶׁל בְּהֵמָה. הַחִיצוֹן זוֹג. וְהַפְּנִימִי עֲנָבִל:

ג' סֵתֵם נְזִירוֹת שְׁלֹשִׁים יוֹם. גִּלַּח אוֹ שִׁגְלָחוּהוּ לְסֻטִּים.
סוֹתֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם. נָזִיר שִׁגְלַח בֵּין כְּזוֹג בֵּין בְּתַעֲרָ.
אוֹ שִׁסְפָּסֶף כָּל שֶׁהוּא חַיִּב. נָזִיר חוּפֵף וּמִפְּסָפֶס. אֲבָל
לֹא סוֹרֵק. רַבִּי יִשְׁמַעֲלֵל אוֹמֵר לֹא יַחוּף בְּאֲדָמָה. מִפְּנֵי
שֶׁמִּשְׁרַת אֶת הַשְּׂעָר:

י נזיר שהיה שותה יין כל היום. אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תשתה. אל תשתה. והוא שותה. חייב על כל אחת ואחת. היה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תגלח. אל תגלח. והוא מגלח. חייב על כל אחת ואחת. היה מטמא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תטמא. אל תטמא. והוא מטמא. חייב על כל אחת ואחת:

ה שלשה מינין אסורין בנזיר. הטומאה. והתגלחת. והיוצא מן הגפן. חמר בטמאה ובתגלחת. מביצא מן הגפן. שהטמאה והתגלחת סותרין. והיוצא מן הגפן אינו סותר. חמר ביוצא מן הגפן. מבטמאה ובתגלחת. שהיוצא מן הגפן לא התר מכללו. וטמאה ותגלחת התרו מכללן. בתגלחת מצוה. ובמת מצוה. וחמר בטמאה ובתגלחת. שהטמאה סותרת את הכל. וחיבים עליה קרבן. ותגלחת אינה סותרת אלא שלשים יום. ואין חייבין עליה קרבן:

י תגלחת הטמאה ביצד. היה מזה בשלישי ובשביעי ומגלח בשביעי. ומביא קרבנותיו בשמיני. ואם גלח בשמיני. מביא קרבנותיו בו ביום. דברי רבי עקיבא. אמר לו רבי טרפון מה בין זה למצורע. אמר לו זה טהרתו תלויה בימיו. ומצורע טהרתו תלויה בתגלחתו. ואינו מביא קרבנותיו. אלא אם כן היה מעורב שמש:

י' תגלחת הטהרה כיצד היה מביא שלש בהמות חטאת עולה ושלמים ושוחט את השלמים ומגלח עליהם דברי רבי יהודה רבי אליעזר אומר לא היה מגלח אלא על החטאת שהחטאת קודמת בכל מקום ואם גלח על אחת משלשתן יצא:

ח' רבן שמעון בן גמליאל אומר הביא שלש בהמות ולא פירש הראויה לחטאת תקרב חטאת לעולה תקרב עולה לשלמים תקרב שלמים היה נוטל שער ראש נזרו ומשלח תחת הדוד ואם גלח במדינה (לא) היה משלח תחת הדוד במה דברים אמורים בתגלחת הטהרה אבל בתגלחת הטמאה לא היה משלח תחת הדוד רבי מאיר אומר הכל משלחין תחת הדוד חוץ מן הטמא שבמדינה בלבד:

ט' היה מבשל את השלמים או שולקן הפהו נוטל את הזרוע בשלה מן האיל וחלת מצה אחת מן הסל ורקיק מצה אחד ונותן על כפי הנזיר ומניפן ואחר כך התר הנזיר לשתות יין ולטמא למתים רבי שמעון אומר בין שנוזק עליו אחד מן הדמים התר הנזיר לשתות בין ולהטמא למתים:

י' גלח על הזבח ונמצא פסול תגלחתו פסולה וזבחו לא עלו לו גלח על החטאת שלא לשמה ואחר כך הביא קרבנותיו לשמן תגלחתו פסולה וזבחו לא עלו לו גלח

על העולה ועל השלמים שלא לשמן. ואחר כך הביא קרבנותיו לשמן. תגלחתו פסולה וזבחויו לא עלו לו. רבי שמעון אומר אותו הזבח לא עלה לו. אבל שאר זבחים עלו לו. ואם גלח על שלשתן. ונמצא אחד מהן כשר. תגלחתו כשרה. ויביא שאר הזבחים:

^א מי שגזרק עליו אחד מן הדמים. ונטמא. רבי אליעזר אומר סותר את הכל. וחכמים אומרים יביא שאר קרבנותיו ויטהר. אמרו לו מעשה במרים התרמודית. שגזרק עליה אחד מן הדמים. ובאו ואמרו לה על בתה שהיתה מסכנת. והלכה ומצאה שמתה. ואמרו חכמים. תביא שאר קרבנותיה ויטהר:

פרק ז

כהן גדול ונזיר. אינן מטמאין בקרוביהן אבל מטמאין למת מצוה. היו מהלכין בדרך ומצאו מת מצוה. רבי אליעזר אומר יטמא כהן גדול ואל יטמא נזיר. וחכמים אומרים יטמא נזיר ואל יטמא כהן גדול. אמר להם רבי אליעזר יטמא כהן שאינו מביא קרבן על טמאתו. ואל יטמא נזיר שהוא מביא קרבן על טמאתו. אמרו לו יטמא נזיר שאין קדושתו קדושת עולם. ואל יטמא כהן שקדושתו קדושת עולם:

^ב על אלו טמאות הנזיר מגלח. על המת. ועל כזית מן המת. ועל כזית נצל. ועל מלא תרווד רקב. על השדרה

וְעַל הַגְּלָגֶלֶת וְעַל אֶבֶר מִן הַמֵּת וְעַל אֶבֶר מִן הַחַי שֵׁשׁ
 עָלָיו בָּשָׂר פָּרְאוּי וְעַל חֲצִי קֶבַע עֲצָמוֹת וְעַל חֲצִי לֹוֹג דָּם
 וְעַל מִגְעָן וְעַל מִשְׁאֵן וְעַל אֶהֱלֵן וְעַל עֶצֶם כְּשֶׁעוֹרָה וְעַל
 מִגְעוֹ וְעַל מִשְׁאוֹ עַל אֵלוֹ הַנָּזִיר מְגַלַּח וּמִזָּה בְּשִׁלְיֵשִׁי
 וּבִשְׁבִיעִי וְסוֹתֵר אֶת הַקּוֹדָמִים וְאֵינוֹ מִתְחִיל לְמִנּוֹת אֶלָּא
 עַד שִׁיטֶּהֶר (וּמִבִּיא אֶת קֶרְבָּנוֹתָיו):

^ג אֲבָל הַסְּכָכוֹת וְהַפְּרָעוֹת וּבֵית הַפָּרֶס וְאֶרֶץ הָעַמִּים
 וְהַגְּלָל וְהַדֶּפֶק וּרְבִיעִית דָּם וְאֶהֱלֵן וְרוֹבַע עֲצָמוֹת וְכֻלָּם
 הַנּוֹגְעִים בַּמֵּת וַיְמִי סִפְרוֹ וַיְמִי גָמְרוֹ עַל אֵלוֹ אֵין הַנָּזִיר
 מְגַלַּח וּמִזָּה בְּשִׁלְיֵשִׁי וּבִשְׁבִיעִי וְאֵינוֹ סוֹתֵר אֶת הַקּוֹדָמִים
 וּמִתְחִיל וּמוֹנֶה מִיד וְקֶרְבֵּן אֵין לוֹ בְּאַמֶּת (אָמְרוּ) יְמֵי הַזֶּבַע
 וְהַזָּבָה וַיְמִי הִסְגְּרוּ שֶׁל מְצוּרָה הָרִי אֵלוֹ עוֹלִין לוֹ:

^ד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל טַמְאָה מִן הַמֵּת
 שֶׁהַנָּזִיר מְגַלַּח עָלֶיהָ חִיבִין עָלֶיהָ עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ וְכָל
 טַמְאָה מִן הַמֵּת שֶׁאֵין הַנָּזִיר מְגַלַּח עָלֶיהָ אֵין חִיבִין עָלֶיהָ
 עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ אָמַר רַבִּי מֵאִיר לֹא תִהְיֶה זֶה קֶלֶה מִן
 הַשָּׂרֵץ אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא דִּנְתִּי לִפְנֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מָה אִם
 עֶצֶם כְּשֶׁעוֹרָה שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא אָדָם בְּאֶהֱלֵן הַנָּזִיר מְגַלַּח עַל
 מִגְעוֹ וְעַל מִשְׁאוֹ רְבִיעִית דָּם שֶׁהוּא מְטַמֵּא אָדָם בְּאֶהֱלֵן
 אֵינוֹ דִּין שִׁיָּהָ הַנָּזִיר מְגַלַּח עַל מִגְעָה וְעַל מִשְׁאָה אָמַר
 לִי מָה זֶה עֲקִיבָא אֵין דִּינִן כָּאֵן מִקַּל וְחֹמֶר וּכְשֶׁבִאֲתִי
 וְהִרְצֵתִי דְּבָרִים לִפְנֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר לִי יִפֶּה אִמְרָתִי
 אֶלָּא כֵּן אָמְרוּ הַלֵּכָה:

פרק ח

שְׁנֵי נָזִירִים שָׁאָמַר לָהֶן אֶחָד רָאִיתִי אֶחָד מֵכֶם שֶׁנִּטְמָא
 וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיזָה מֵכֶם מְגַלְחִין וּמְבִיאִין קָרְבַּן טְמֵאָה
 וְקָרְבַּן טְהֵרָה וְאוֹמֵר אִם אָנִי הוּא הַטְּמֵא קָרְבַּן טְמֵאָה
 שְׁלִי וְקָרְבַּן טְהֵרָה שְׁלֹךְ וְאִם אָנִי הוּא הַטְּהוֹר קָרְבַּן טְהֵרָה
 שְׁלִי וְקָרְבַּן טְמֵאָה שְׁלֹךְ וְסוֹפְרִין שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמְבִיאִין
 קָרְבַּן טְהֵרָה וְאוֹמֵר אִם אָנִי הוּא הַטְּמֵא קָרְבַּן טְמֵאָה
 שְׁלִי וְקָרְבַּן טְהֵרָה שְׁלֹךְ וְזֶה קָרְבַּן טְהֵרָתִי וְאִם אָנִי הוּא
 הַטְּהוֹר קָרְבַּן טְהֵרָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְמֵאָה שְׁלֹךְ וְזֶה קָרְבַּן
 טְהֵרָתִי מֵת אֶחָד מֵהֶן אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ יִבְקֹשׁ אֶחָד
 מִן הַשּׁוֹק שֶׁיִּדּוֹר כְּנִגְדּוֹ בְּנָזִיר וְאוֹמֵר אִם טְמֵא הָיִיתִי
 הָרִי אֶתָּה נָזִיר מִיָּד וְאִם טְהוֹר הָיִיתִי הָרִי אֶתָּה נָזִיר
 אַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם וְסוֹפְרִין שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמְבִיאִין קָרְבַּן
 טְמֵאָה וְקָרְבַּן טְהֵרָה וְאוֹמֵר אִם אָנִי הוּא הַטְּמֵא קָרְבַּן
 טְמֵאָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְהֵרָה שְׁלֹךְ וְאִם אָנִי הוּא הַטְּהוֹר
 קָרְבַּן טְהֵרָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְמֵאָה בְּסֶפֶק וְסוֹפְרִים שְׁלֹשִׁים
 יוֹם וּמְבִיאִין קָרְבַּן טְהֵרָה וְאוֹמֵר אִם אָנִי (הוּא) הַטְּמֵא
 קָרְבַּן טְמֵאָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְהֵרָה שְׁלֹךְ וְזֶה קָרְבַּן טְהֵרָתִי
 וְאִם אָנִי הוּא הַטְּהוֹר קָרְבַּן טְהֵרָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְמֵאָה
 בְּסֶפֶק וְזֶהוּ קָרְבַּן טְהֵרָתִי אָמַר לוֹ בֶּן זֹזְמָא וּמִי שֹׁמֵעַ
 לוֹ שֶׁיִּדּוֹר כְּנִגְדּוֹ בְּנָזִיר אֵלֹא מְבִיא חֲטָאת הָעוֹף וְעוֹלָת
 בְּהֵמָה וְאוֹמֵר אִם טְמֵא הָיִיתִי הַחֲטָאת מַחֻבָּתִי וְהָעוֹלָה
 נִדְּבָה וְאִם טְהוֹר הָיִיתִי הָעוֹלָה מַחֻבָּתִי וְהַחֲטָאת בְּסֶפֶק

וְסוֹפֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמֵבִיא קֶרֶבֶן טְהָרָה וְאוֹמֵר אִם טָמֵא
הָיִיתִי הָעוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה נִדְבָה וְזוֹ חֹבֶה וְאִם טָהוֹר הָיִיתִי
הָעוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה חֹבֶה וְזוֹ נִדְבָה וְזֶה שָׂאֵר קֶרֶבְנִי אָמַר
רַבִּי יְהוֹשֻעַ נִמְצָא זֶה מֵבִיא קֶרֶבְנוֹתָיו לַחֲצָאִים אֲבָל הוֹדוּ
לוֹ חֲכָמִים לְבֶן זֹמָא:

^ב נָזִיר שֶׁהָיָה טָמֵא בְּסַפֵּק וּמִחֻלָּט בְּסַפֵּק אוֹכֵל בִּקְדָּשִׁים
אַחֵר שְׁשִׁים יוֹם וְשׁוֹתֶה יַיִן וּמִטָּמֵא לַמֵּתִים אַחֵר מֵאָה
וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁתְּגַלַּחַת הַנֶּגַע דּוֹחָה תְּגַלַּחַת הַנָּזִיר בְּזֶמֶן
שֶׁהוּא וְדֹאִי אֲבָל בְּזֶמֶן שֶׁהוּא סַפֵּק אֵינָה דּוֹחָה:

פרק ט

הַגּוֹזִים אֵין לָהֶם נְזִירוֹת נָשִׁים וְעֶבְדִּים יֵשׁ לָהֶן נְזִירוֹת
חֹמֶר בְּנָשִׁים מִבְּעֶבְדִּים שֶׁהוּא כּוֹפֶה אֶת עֶבְדּוֹ
וְאֵינוֹ כּוֹפֶה אֶת אִשְׁתּוֹ חֹמֶר בְּעֶבְדִּים מִבְּנָשִׁים שֶׁהוּא
מִפֵּר נִדְרֵי אִשְׁתּוֹ וְאֵינוֹ מִפֵּר נִדְרֵי עֶבְדּוֹ הִפֵּר לְאִשְׁתּוֹ
הִפֵּר עוֹלָמִית הִפֵּר לְעֶבְדּוֹ יֵצֵא לַחֲרוֹת וּמִשְׁלִים נְזִירוֹתוֹ
עָבַר מִכִּנְגֹּד פָּנָיו רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר לֹא יִשְׁתֶּה וְרַבִּי יוֹסִי
אוֹמֵר יִשְׁתֶּה:

^ב נָזִיר שֶׁגִּלַּח וְנוֹדַע לוֹ שֶׁהוּא טָמֵא אִם טָמֵא יְדוּעָה
סוֹתֵר וְאִם טָמֵא הִתְהוּם אֵינוֹ סוֹתֵר אִם עַד שֶׁלֹּא גִלַּח
בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ סוֹתֵר בִּיעֵד יָרַד לְטָבֹל בַּמַּעֲרָה וְנִמְצָא
מֵת צָף עַל פִּי הַמַּעֲרָה טָמֵא נִמְצָא מְשַׁקֵּעַ בְּקֶרֶקַע

המַעֲרָה. יֵרֵד לְהַקֵּר טְהוֹר. לְטַהֵר מִטְמְאָת מַת. טָמֵא.
שְׁחִזְקַת טָמֵא טָמֵא. וְחִזְקַת טְהוֹר טְהוֹר. שְׂרָגְלִים לְדַבֵּר:

^ג הַמוֹצֵא מֵת בִּתְחִלָּה מִשְׁכָּב כְּדַרְכּוֹ. נוֹטְלוֹ וְאֵת תְּבוּסָתוֹ.
מִצָּא שְׁנַיִם נוֹטְלִין וְאֵת תְּבוּסָתָן. מִצָּא שְׁלֹשָׁה. אִם יֵשׁ
בֵּין זֶה לָזֶה מֵאַרְבַּע אַמּוֹת וְעַד שְׁמוֹנֶה. הָרִי זֶה לְשׁוֹנֶת
קְבָרוֹת. בּוֹדֵק הֵימָנוּ וְלֹהֵלֵן עֲשָׂרִים אַמָּה. מִצָּא אֶחָד בְּסוֹף
עֲשָׂרִים אַמָּה. בּוֹדֵק הֵימָנוּ וְלֹהֵלֵן עֲשָׂרִים אַמָּה. שְׂרָגְלִים
לְדַבֵּר. שְׁאֵלוּ מִתְחִלָּה מִצָּאוֹ. נוֹטְלוֹ וְאֵת תְּבוּסָתוֹ:

^ד כָּל סֵפֶק נִגְעִים בִּתְחִלָּה טְהוֹר. עַד שֶׁלֹּא נִזְקַק לְטַמְּאָה.
מִשְׁנִזְקַק לְטַמְּאָה סֵפֶקוֹ טָמֵא. בְּשִׁבְעָה דְרָכִים בּוֹדֵקִין אֶת
הַזֵּב עַד שֶׁלֹּא נִזְקַק לְזִיבָה. בְּמֵאֶכָּל. וּבְמִשְׁתָּה. בְּמִשְׁאֵ.
וּבְקִפְיָה. וּבְחוֹלִי. וּבְמִרְאָה. וּבִהְרָהוֹר. מִשְׁנִזְקַק לְזִיבָה
אֵין בּוֹדֵקִין אוֹתוֹ. אֲנָסוֹ וְסִפְקוֹ וְשִׁכְבַּת זֶרְעוֹ טָמֵאִין.
שְׂרָגְלִים לְדַבֵּר. הַמֶּכֶּה אֶת חֲבִירוֹ וְאַמְדוּהוּ לְמִיתָה. וְהַקֵּל
מִמָּה שֶׁהָיָה. וְלֹאֲחֵר מִכָּאֵן הַכְּבִיד וּמֵת. חֲתִיב. רַבִּי נַחֲמִיָּה
אוֹמֵר פְּטוֹר. שְׂרָגְלִים לְדַבֵּר:

אחר השלמת כל מסכתא ומסכתא יאמר זה שלש פעמים

ויועיל לשכחה בעזרת השם יתברך.

הדרן עלך מסכת (פלוני) והדרך עלן דעתן עלך מסכת (פלוני) ודעתך
עלן לא נתנשי מינך מסכת (פלוני) ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין
ולא בעלמא דאתי:

ואחר כל יאמר

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אומנותנו
בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא חנניה בר פפא רמי בר פפא
נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרס בר פפא
רכיש בר פפא סרחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית
ישראל ונהיה אנחנו כלנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל יראי
שםך ולומדי תורתך:

מאיבי תחכמי מצותך כי לעולם היא לי:

יהי לבי תמים בחקך למען לא אבוש:

לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתי:

ברוך אתה יהוה למדי חקיך: